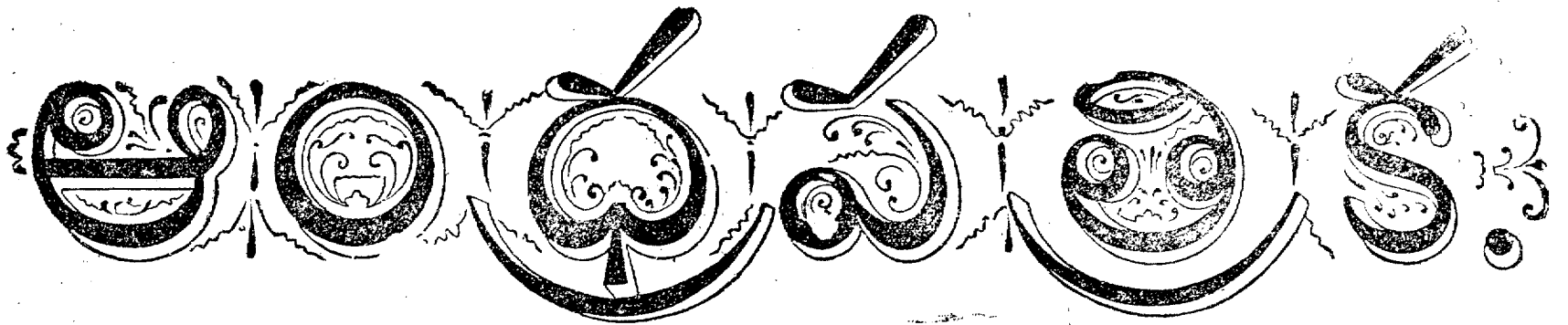

విడి వత్రిక గ-3 ౦-౧౦౬.

Registered No. M. 1118.

Post Box No. 212.

TelePhone No. 544.

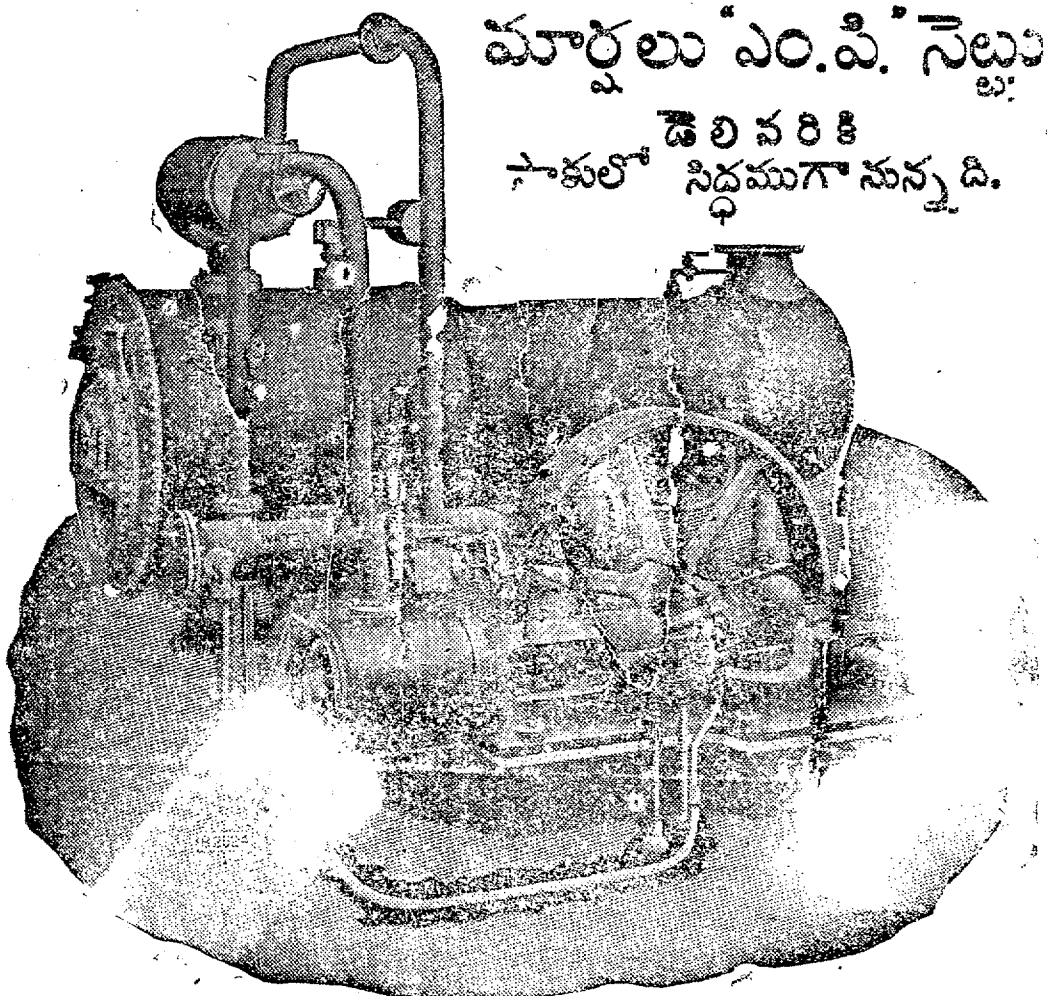

310073 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 8. }
సంపుటము. ౮

జెన్నవట్టుణము 1921 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 8 తేది శనివారము
దుర్గతి నామ సంవత్సర ఆశ్వీజ మాస శుద్ధ సప్తమి ౭.

No. 156.
సంచిక ౧౫౬

బాయిలర్లు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వైవంగు
మొదలగువాటిలో పయిన ఉండునది మార్వలు "ఎం. పి." మార్రి నెట్టు
రేమిక్క వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1806

మార్వలు సనుజి కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కార్యాలయము: బెంగళూరు, సింధుభాష.

సం. 9. నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

శలనోప్పులకు ప్రసిద్ధికెక్కినది.
ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ
మూ అమృతాంజనమును వాడి
నంత మాత్రమున నయముగనును.
సులభ నెల 0-10-0 అనాలు

మోహిని తైలము

సీసా 1-కి 0-12-0

తామర తైలము

కబ్బి 1-కి 0-8-0

పండ్ల పొడి

కబ్బి 1-కి 0-2-0

అమృతాంజనం దీప్తి.

బొంబాయి - మదరాసు.

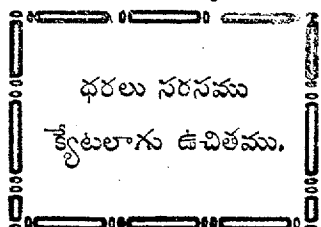
ఒంటిపాళముతోటా తుపాకి ను ప్రసిద్ధముగు కంపెనీవారిచే
కేయబడ్డది. (80౭8)

వానావిధములగు రివోల్వర్లు. ఆరులేక ఐదుతోటాలు మె
క్కునవి. [స్థాపితము ౧౮౬3 సం.

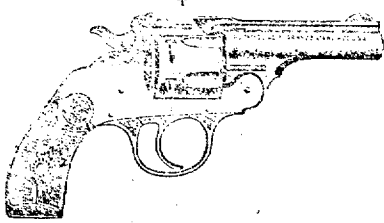

౧౨ నెంబరు.

కాళము-3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరుకును.

ధరలు సరసము
కేటలాగు ఉచితము.

చిన్నవి. కేటలాగ్ వెబ్బుకోగలిగినవి కూడ దొరుకును.

యం. వి. రామానుజం శెట్టి లిండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు—

212

తక్షణమే

ప్రాసిన రిపాటు ఖర్చులు కూడను అపేక్షించక ఇప్పుడే మీకు
ఒక ప్రతి "కామేశాస్త్రము" వంపెదము.

త్వరపడుడు!

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,

ఆరంభస్థానం యావత్కాలమున, 26, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

సివిలునర్వీసు ఉద్యోగులు.

సంస్కరణములవలన నూతనస్థితి కలిగెను. ఈ నూతనదశ యందు సివిలు నర్వీసు ఉద్యోగుల స్థితి యెటులుండెనో తెలుపుచు తైమ్సు పత్రిక కొన్ని జాబులను ప్రకటించుచున్నది. కోమా యను పేరుతో మొదట జాబు ప్రకటితమయ్యెను. అతడు సివిలు ఉద్యోగియైయుండవచ్చును. అతని యుక్తముతో నీవివాదము ప్రారంభమయ్యెను.

వింఛెన్సులలో పెయ్యుఫర్డు ప్రభువు ఉపన్యసించెను. సివిలునర్వీసు ఉద్యోగి ద శయెటులున్నది ఆయన వర్ణించెను. ఆవర్ణము సరిగ్గలేదు. పెయ్యుఫర్డు మాట పట్టుకొని వెల్లెవానికి ఆశాభాగ మే కలుగును.

సాధిక ఇరువై యేండ్లక్రితము వారు చెప్పినది అన్వయించియుండును. ఆయన వర్ణించిన సేవాశాఖ ఇప్పుడు నశించి పోయినది. ఆయన తన చేతులతోనే చంపెను. ఆయన దానికి తోడ్పడెను. పూర్వపు దానికి ఇప్పటిదానికి చాల భారతమ్యమున్నది. ఆయనది యేండ్లకందియున్న శాఖలో కేటలము ఆంగ్లేయులేయుండిరి. ఎవరో భారతీయులు వలనకులు నలుగురు చేరినను ఆంగ్లేయుల తీరుమునకు కొదవ కలిగియుండలేదు. క్రొత్త శాఖలో నూటికి 48 వంతులు భారతీయులుందురు. పూర్వమువలెనే పరీక్షయిచ్చి వీరు ఉద్యోగములందు ప్రవేశించిన, చిక్కులేనేలేదు. కాని కొకొన్ని యుద్యోగములు భారతీయులకు స్వీకృతము చేసిరి. ఆంగ్లేయునికి పరీక్ష మునుపటివలె కఠినముగానే యుండును. భారతీయుని కట్టుగాదు. అతడు ఇంగ్లీషువానితో పోటీపడవలసిన లేదు. సగ్రహ ఉద్యోగముల సామర్థ్యనిర్ణయమును తగ్గించినవేయుట వలన తక్కిన యుద్యోగముల సామర్థ్యనిర్ణయమును తగ్గిపోకమానదు. అందుచేత ఆంగ్లేయులలో నుంచివారురారు.

ఇప్పుడు, చేయవలసిన పనికూడలేదు. ఇప్పుడు సివిలు ఉద్యోగి ప్రభువుగ నుండుటకు వీలులేదు. గుమాస్తావలె పనిచేయవలసియుండును. అతనికి సేవ చేయుటకూడా వుండదు. వివిధా మూలము నుపయోగించవలయును. భావనభలలో వేసిన ప్రశ్నలకు జవాబు చెప్పటకు సాధనసానుగిని తయారుచేయుట యందు చాలకాలము పోవును.

పూర్వము ఉద్యోగులు శిక్షకాలములలో కమానులుపోయి ఆసంపించేవారు. ఇప్పుడా వినిోదముండదు. రాజీయ ఆందోళనలు కాసునకలలో చేరి క్రికి అడ్డుపెట్టి నూన్పించుచున్నార. ఆ విశోదించు కోమ లిప్పుడు పోయినవి. ప్రజలతో కలిసి మెలసి పాలనాదామ్యమును తెలిసికొనుటకు వీలులేదు. తాజే నారి ఉద్యోగులు ముందర వెట్టు కాగితపు కట్టలను బట్టియే గ్రహింపవలెను.

పోనీ ఇన్నితంటాలు పడినవచ్చినా శిక్షములు తగినంత ముట్టునా? ఇప్పటి ధరలు పట్టిమాచినచో 20 యేండ్లకంటె తక్కువగ నేయుండును శిక్షము. పూర్వపు వేయిరూపాయలతో ఇప్పుడిప్పు రెండువేలు సరిగావు. డబ్బుచాలకపోవుటచే వెండి మాట యెత్తనే కూడదు.

పూర్వము చప్పనప్పన ప్రమాదము లగు చుండెను. ఇప్పుడట్లుకాదు. పూర్వపువారు 35 యేండ్లు నేవచేసి పనిచాలించుకొనువారు. ఇప్పుడు పింఛను చాలదు గనుక 35 యేండ్ల మునవెనుక పనిమానుకోకలడు. ఇండియను ఎప్పుడు రిటైరు కావలెనని కోరనేకోరడు. క్రొత్తవధితి ప్రకారము ప్రతియేడాది కొంతప్రమాదము ఉండును.

1,000 కాసుల పింఛను చాలవచ్చును చాలకపోవచ్చును. శిక్షములో నూటికి నాలుగు రూపాయలు నిలువచేసిన సామ్యు చివరకు అతని అప్పతిరుటకైనను సరిపోవునో సరిపోదో? ఇప్పటికి చాల భారతమ్యము కలదు.

నేను సివిలు ఉద్యోగములో నుంటిని. నేను పింఛను పుచ్చుకొను స్థితికి వచ్చితిని. నేను చాలఅదృష్టము ననుభవించితిని. నేను సంస్కరణములకు వ్యతిరేకముకాను. నేను అవి ఫలప్రద మగుటకు తోడ్పడు చుంటిని. ప్రజలతో కలిసి పని చేసినగాని ఆంగ్లేయునికి కోమ వెళ్ళదు. భరతవర్షములో నరనికి తావులేదు.

శివామ్యతలైలము

తలంటుకు మేలైనది. మెదటికి బలము. కండ్లకోగబును పోగొట్టును. నెల 6 బొప్పలు బుడ్డి రూ 1. మొత్తముగా. కొనువారికి మంచి కమీషను. విశ్వనాథం నుబ్బరావువైద్య ఆయుర్వేదోపధ్య భవనము, (8175) కోపూరు. (నెల్లూరుజిల్లా)

అమృతము.

తక్కువ ధరలు.

అమృతము.

ఈలాటి పేరులతో నున్న ప్రకటనలను చూచుటకు మీ కందఱికి మిక్కిలి ఆనందముగా నుండును. వీలననగా అట్టి సమయములయందు మీకు కావలసినవాటిని మిక్కిలి తక్కువధరల చొప్పున తీయుటకు వీలుండును.

ఎవరైనను లాభములేనిదే విక్రయించ రను స్వల్పసంగతి మీ కెల్లరికిని బాగుగా తెలియును. సాధారణముగా ప్రతిదినము అమృతము ధరలు బహు ఎక్కువగా నుండుటచే మీరు తక్కువ ధరల అమృతమునకై ఎదురు చూచుచుండురు.

అయితే ఎల్లకాలములందును మిక్కిలి తక్కువ ధరలకులు సామానులు విక్రయించబడు స్థల మొక్కటియున్న దని తెలిసికొనుటకు మీరు మిక్కిలి సంతసించెదరు. ఇట్టి స్థలమును మీ రెచ్చటను కనుగొనలేరు. మఱియు ఇచ్చటి ధరలు మిక్కిలి ఖరారైనవి.

సామాను లన్నియు గలిగిన ఇది ఒక మిక్కిలి గొప్ప అంగడి. మీరు కావలసినట్టి ఎట్టివస్తువైనను తప్పక దొరకును. ఇవి అన్నియు మీ యొక్క దేశీయులవలననే తయారు చేయబడినవి.

దయచేసి రత్నన బజారు రోడ్డునం దుండు నెం 9, 10, 11 కలు గల

మిక్కిలి సరసమైనట్టియు, పెద్దదైనట్టి, బహు పురాతనమైనట్టి

చల్లారాం గయానుచండువారి ఆంగడికి రెండు

హిందూ దేశము, విదేశము సరకుల వర్తకులు.

తక్కులేని సామానులు గల గొప్పప్రదర్శనమును చూచి, ఇతరచోట్లయం దుండు ధరలకు వీటిని పోల్చిచూచిన, ఇచ్చటి ధరలు మిక్కిలి తక్కువ యనియు, మఱియు ఇక్కడఎప్పుడును

శాశ్వతమైన పరిష్కారమైన అమృతము

ఉన్నట్లు స్పష్టముగా తెలియును.

2300

నారీ మనోహర వర్తి పనులు

విశాఖపట్టణము

మూలధనము — లక్ష రూపాయలు
వంతువివర — ఒక రూపాయ

ఉద్దేశము

1. వేరు వేరు జాతుల మేలువరుసపత్తి మనదేశములో పండించుట.
2. పనివాండ్రచే చేతనాణు వడికించి వివిధములగు బట్టలు నేయించుట.
3. పనివాండ్రకు జరూరయిన మూలధనము స్వల్పరక్షికి అప్పు నిచ్చుట.
4. ప్రతివోట బ్రాంచి నేర్పించి నచ్చటచ్చట తయారగు చున్న నూలుబట్టలు వ్యాధిమైన ధరకు కొనుట.
5. నూలుబడకడము, బట్టలు నేయడము అనుభవకాలల వ్యాధి నేర్పించుట.
6. లాభములో నాలుగవ వంతు దేశసేవకు వినియోగ పరచుట.

విజంట్లు

ప్రతి గ్రామములోను వంతుదార్లను చేర్చుట, డిపోలను స్థాపించి, నూలు వడికించి బట్టలను నేయించుట మొదలగు పనులకుగాను జీతము కమీషను వైని యేజంట్లు కావలెను.

లక్కరాజు - ఆప్పలస్వామినాయుడు, (3168) స్థాపకుడు.

నమృతము (1842)

బంగారు, వెండిరత్నముల నగలును, ఇతరవస్తువులును వాతను యిచ్చిన పుచ్చుకొని వైకము ఇక్కబడును

ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి గురుసామి శెట్టి కంపెనీ

25, వై నాబజారురోడ్, మదరాసు.

నగలు నాణ్యముగాను, పూచీతోడక నరియైన ధరలకు తయారుచేసి విక్రయించుటకు వుంచబడును. తయారన లేనివాటిని అరికిప్రముగా ఆర్డరుమేరకు తయారుచేసి యివ్వబడును. ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చి నగలు తయారు చేసికొన్నవారి వలన మా నమ్మకము తెలిసికొవచ్చును.

మలయచందనము.

గనేరియా అను నెగరోగమునకు కృతార్థము. పథ్యములేదు. పిచికారితో పనిలేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, ఆను మూడు విధముల నెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్పును. శ్రీల కునుమ వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షోధము. డబ్బు 1-కి నెల 2-4-0

1 చందినీ (మలయచందనమున కనుపానము) బొమ్మ 2-0-0

1251 ఋతుశోధక

ఋతుకూల మున్నగు గర్భాశయ దోషములను బోగొట్టి సంతానము నొసంగు చింతామణి. డబ్బు 2-0-0

వీ యూషము

కాఫీ, టీ, కోకోలకు బదులు. మంచిగువానను. గుణము గల ఆయుర్వేదయోగము. డబ్బు 0-12-9

గంధర్వఘోష, రాయవరం, (గోదావరి)

ప్రతీకేతనము

ప్రతీకేతనము: చిన్నపిల్లలకు ముసలివారికి సుఖముగా విశేషము చేయును.

ప్రతీకేతనము: మూలవ్యాధులను బోగొట్టును.

ప్రతీకేతనము: ప్రతివేళ్లలోను బుచ్చుకొనిన సుఖవిశేషము అగును.

ప్రతీకేతనము విశేషములలో కల్ప మందిని చిరకాలములవారు కల్పస్థానములో చేర్చి యున్నాను. ఆశీర్వాదము, వేళ్ల కట్టిన భోజనములను బాగా తీర్చుముగాక పేగులలో ఉండి, కడుపుబాగు, అన్నము ఇవ్వములేకపోవుట, అశక్తి మొదలగు గుణములుగలిగి ఉన్నపుడు ప్రతీకేతనము బుచ్చుకొనిన ఒకటి రెండు విశేషము అగు నట్లుకేసి వేళ్లక గలిగించును.

10 తులముల వల యా 1-0-0
40 ,, వల యా 3-0-0

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి
బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

(కె) 19, హోన్ రోడ్డు,

హూంట్స్ - మదరాసు.

బాలగంగాధర తిలకుగారి

(కె47) నిర్మాతలకు (కె48)

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు

ప్రతి 1.2 యా 0.14-0.

మండిత మహానామోహన మాధవ

గారి జీవితము. పంజాబు అల్లరి

ప్రతి 1.2 యా 0.8-0.

బాబ్స్ బాలబ్రాహ్మణాశ్రమం అండ్ సన్స్

బి.ఎస్.ఎస్.ఎస్. క్యాంపుస్

కె.ఎస్.ఎస్.ఎస్. క్యాంపుస్

ఆంగ్లేయోపద

గుణదివిక

ఆంగ్లేయోపదములయొక్క గుణములను లిందు జక్కగ వర్ణించుచున్నది. కొలది ప్రతులు మాత్రమే మిగిలియున్నవి.

వల యా. 3-0-0; బి. ఏ. యా. 8-0-0.

సేతు బ్రహ్మ, మచిలీపట్నం (తేక)

ఫోన్ 810, మైసూరు, మద్రాసు.

“అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని”

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమున మిక్కిలి పుష్కలముగా ఉపయోగపడును. ఇది మాయాశాస్త్రము, జాతికము, పుట్టినతేదీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అవగతము చేయును. సులభమైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప సర్టిఫికేటులను పొందినది. వల 1 రూ. ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జిగారు అతి శారాయణరావు వంటులు. బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిల్లు వ్రాసిరి. “రాగల దానిని తెలిసికొన గోరవారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంతోషము కలిగించునని నానిశ్చయము.” పుస్తకములు కలయికగా యిదిగను చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.

2888 పోడరం, విశాఖపట్నం, భీల్

చీరాల వేరాల వీరుని విచారణ

సెక్షన్ 302 క్రింద నేరము మోపబడుట

ఒక సంవత్సరము సాధారణ శిక్ష

(ఆంధ్రప్రదేశ్ జాతీయోపసంఘ ప్రచురణసంఘము నుండి)

ఆంధ్రప్రదేశ్ దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారిని అరెస్టు

బరు 1 వ తేదీని బరంపురం స్టేషనులో గంజాం జిల్లా కలెక్టరు గారు ఆయన రాజద్రోహమును ప్రసంగం చేయుచున్నాడని వారంటు బంపి ఆరెస్టుచేసిరని పేరు యిదివరలో తెలియించితిమి. ఆ వారంటు పత్రములో కేసును తెప్పియించలేదు. 2 వ తేదీ ఉదయమున ఆయనను జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ గారు విచారించుటకై చికాకోలి రోడ్డు స్టేషనుకు తీసికొనివెళ్లిరి. ఈతీసికొని వెళ్లుటలో నొక చిన్న విశేషము గలదు. ఆయనకు రెండవతరగతి టిక్కెట్టు కొన్నప్పటికిని పోలీసు డెప్యూటీ సూపరింటెండెంటు గారు జి. రాజగోపాలరావుగారు ఆయనను యింటరు తరగతిలో ప్రయాణము చేయవలసినదిగా బలవంతపెట్టిరి. ఇదియుక చిన్న విషయము. ఇది యేల చెప్పవలసినపు సగా దీని వలన ఉద్యోగుల ప్రవృత్తి తెలియజనియే. విచారణ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు ప్రారంభమయెను. విచారణకుముందు గోపాలకృష్ణయ్యగారికి 112 సెక్షన్ క్రింద నార్డరొకటి యిచ్చబడినది. దీనిని న్యాయము ప్రకారము వారంటులో బాటు యిచ్చవలసి యుండెను. ఆరెస్టులో నేమి యుండెననగా:-

గుంటూరు జిల్లా దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారికి:- మీరు సెప్టెంబరు 24, 26 తేదీలలో ఆంధ్రమహాసభ సభలోను, 27 వ తేదీని బరంపురములో మా పరిపాలనము క్రింద నున్న పట్టణములో నొక బహిరంగ సభ గావించి యందు న్యాయవాదమైన బ్రిటిషు ప్రభుత్వము పై ప్రజలకు ద్వేష భావము గలుగునట్లు పన్థుపించితిరనియు, ఆయనపన్థుపించుటలో ప్రభుత్వమునకును, రాజులకును, బలిచక్రవర్తికిని, హిరణ్యకశిపునకును సామ్యములుజూపుచు, యీ ప్రభుత్వమువారు తేజమును అందలి ప్రజలను నాశముగావించుచున్నారనియు ఆ ట్టిప్రభుత్వము మామూలుములలో తప్పుక నాశము గావలెననియు నామోక్షములను తెప్పి యుండిరిని గంజాం జిల్లా పోలీసు నూపరింటెండెంటు గారు మాకు తెలియించిరి. ఇంతియకక యీ విషయములో సహాయముచేయని వారిగతి చూడవలసియున్నదని తెలిపించిరి. బ్రాహ్మణ్యబ్రాహ్మణేతరులకు విరోధముల కల్పించి మీరు సమకట్టిరట. బ్రాహ్మణులను వారి పీఠానికి నెమించుచు బ్రాహ్మణేతరుల ప్రభుత్వముతో సహకారముకేసి దేశభావము తేయుచున్నాని దుర్భాషలాడి యుండిరి.

కాన మీరు 1 సంవత్సరము సత్వర నేరము గల్గియుండెదమని 1 వేయిరూపాయల ధరావతునున్న, అతేముక్తమును జామియిక్రిందనున్న యేల చెల్లింపగూడదో తెలుపుకొనవలయును.

(సం) టి. జి. రూథరుఫోర్టు.

జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ గంజాం, 2-10-21

దీనినిబట్టిచూడగా, గోపాలకృష్ణయ్యగారు తమకు 28 వ తేదీని జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ గారు 144 సెక్షన్ క్రింద పంపిన ఆరెస్టు ఫిన్నముగ ప్రవర్తించి 29 వ తేదీని యువస్థానించినయలకై యీశ్రమమును పంపలేదని తెలుచున్నది. కాన మరియొక ప్రాసిక్యూషను గావచ్చును.

గోపాలకృష్ణయ్యగారు తమ వాక్యాలమును అప్పటి కప్పుడు కొద్దివారికిగూడ పని సులభముగ నుండునట్లు నింగ్లీషులో నిచ్చిరి. కాని సంతకముమాత్రము తెలుగున వ్రేసెను. ఆయన కొంచెమస్వస్థతగ నుంటుంటే హుచ్చుని వాక్యాల మిచ్చెదనని కోరగా కోర్టువారు రందల కంగీకరింపలేదు. ఆవాక్యాల మేమనగా:-

“నేను సెప్టెంబరు 24, 26 తేదీలయందును బరంపురములో 27 వ తేదీని యొక బహిరంగ సభలో సుపర్యవించిన మాట సత్యమే. నేనా యువస్థానములలో ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానముయొక్క భర్తములను వితేదికరించి యుంటిని. వానివలన ద్వేషముగాని అసహ్యతగాని కలుగజేయునని నేను తలచి యుండలేదు. కాని నారు కాననాది

క్రమము గావించుటకు సిద్ధులై యుండవలెనని మాత్రము ప్రోత్సహించి యుంటిని. మీరు తిరుగు బాటు అనియున్నచో, అది ధర్మాభిప్రాయములలోగాని, నైతిక సంబంధమైనది గాదు. మాయుజ్ఞము, బ్రిటిషు దేశస్థుని మానవ విషయములలో పునరునిగ చేయవలెననియే.

మే: సార్వభౌముని గూర్చి మీరొక దుర్భాషనాడి యుండిరి.

గోపాల:- “అదియేమి”.

ఈసమయమున ప్రాసిక్యూటింగు యినస్పెక్టరుగారు గోపాలకృష్ణయ్యగారు 24 వ తేదీ నిచ్చిన యువస్థానములలో భాగమును జదివిరి. అందు గోపాలకృష్ణయ్య ప్రభుత్వము ఒకప్పుడు చీరాలలో ప్రాగుబోతు ఒకడు ‘పింగుబాబ్ కి కెయి’ అని యెరచు చుండ, ‘కింగుబాబ్ కి కెయి’ అనియనరా యని సరిచేసి నట్లు సుండెను.

గోపాల:- బాబ్ సార్వభౌముని గూర్చిన విమర్శనే నేల చెప్పిననగా, స్థానికాధికారులు నిస్పృహలై యెట్టి సహకారులను తోడుకొనికొని జూపుటకే.

గోపాలకృష్ణయ్యగారు వాక్యాలము నింకను యీ క్రింది విధముగ నియ్యదొడిగిరి:- “నేను యీ ప్రభుత్వమును తాను నడుపు, బలికిని, హిరణ్యకశిపునకును బోల్చుచున్నాను. నేనిటుల ఆరేడు మాతములనుండి కేయించుచుంటిని. ఏలననగా ఆ రాక్షసులకును ప్రస్తుత ప్రభుత్వపథులకును పురాణములలో మంచి సాదృశ్యములు గలవు. అవియే సామాన్యప్రజలకు తెలియునట్లు తెప్పగల్గును. ఈ సాదృశ్యములనే నేను విపులముగ తెప్పి దీనికిని దానికిని దృష్టిగోచరమగు సంబంధముల నరియగు వానిని తెప్పియుంటిని.

ప్రస్తుత ప్రభుత్వము దేశమును పాడుచేయుచున్న మాట్లాడుకాని అబద్ధముకాదు. అది తప్పుక నాశముయనని నేను చెప్పవలసి నిజమైతిరను. ఇన్ని మాతములని నేను తెప్పియుండలేదు. మహాత్ముడే ప్రస్తుతస్థితిలో మామూలుములలో స్వరాజ్యమువచ్చుట అసంభవమని తెప్పియుండెను.

మే:- మీరు నవ్వ పుట్టించునట్లు మాట్లాడి సర్వజన రంజకడకు బోధననివలె నున్నారు.

గోపాల:- ఆ నవ్వ పుట్టించుటకలన ప్రజలు మనహం కారులు గావండ నుందురు. మనను నొవ్వకుండనుండును.

గోపాలకృష్ణయ్యగారు వాక్యాలము నిట్టియబోడ గిరి. పోరాలమును బలపరుపనివానిని దెబరించుటగూర్చి నేను చెప్పినది ఆధ్యాత్మిక భర్తసంబంధమైనది. భగవంతుడట్టివారలకు అపసానకాలమున విధిని నిర్ణయించుటలో నీనిషయమును మరలవ జాలదని నేను తెప్పిచుంటిని.

కొందఱు బ్రాహ్మణేతరులుమాత్రము ద్రోహులని నేను తెప్పియుంటిని. దానికి నాయకమనగా వైశ్యకృత్రియ, సూద్రజాతివారు గాక కొందరు బ్రాహ్మణేతరులని పేరుపెట్టుకొని బ్రాహ్మణద్వేషముతో బనిచేయుచున్నారనియే. ఈ బ్రాహ్మణద్వేషము కల్గినపుడు ప్రభుత్వమువారు దాని నణచుటకు మాయగ నభివృద్ధిచేసి వైరభావమును ఎక్కువచేసిరి. ఇక ను జామియిగాని ధరావతుగాని యిచ్చుటకు నేను నిరాకరణవాదిని నాకు చెప్పుట కేమియునులేదు. ప్రభుత్వమువారు యిచ్చవచ్చిన రీతిని యేకమే వేసినను, కాంతముగ విషయముగ విధేయముగ నందులకు బిగియించువాడవు. వాని నాదేశమున్న ప్రభుత్వము న్ను బాగుపడుటకై భగవంతుని మాత్రము ప్రార్థించెదను.

“బాబ్ సార్వభౌముని దుర్భాషలాడినట్లుల నాపై నేను నేరము మోపబడెనో విచారముగనున్నది. నేను ఉపన్యాస సంవత్సరమున తెప్పినమాటలకు అపార్థముల గల్పించుటచేత గాబోలును. అందులకు నేను చింతింపచున్నాను. నేను అనిషయము నెందులకు తెప్పియుంటినిో యిదివరలో తెలియించితిని. నేనట్లుల నెప్పుడును తెప్పియుండలేదు. అట్టిమాట మాత్రము

లోని ప్రభుత్వసహకారి చెప్పినాడన్న నాకు ఆగ్రహము కలుచున్నది.

ఈసమయమున ఫిర్యాదితరపు సాక్ష్యము విచారణ ప్రారంభమయ్యెను. ప్రభుత్వమున బంధువుల పోలీసుసర్కిల్ యిన 'పెక్టరు' డి. రామచంద్రరాజుగారు గోపాల కృష్ణయ్యగారు ఉపన్యాసములో జెప్పినవిషయములగుర్తి యొక పెద్దవాణ్ణి యు నిచ్చిరి. అందు "వెంట్రుక" అనుపదము నుపయోగించినదాని గుర్తి కొంతరాజాంతుముజరిగెను. తుట్టకుదకు శ్రీకాకుళం సహకార్యురగారు అర్జముదీసినటుల నిజముగ వెంట్రుక అర్జముగా దనియు, దానియర్జము ప్రభుత్వమున నేమాతము గౌరవములే దనియు తేల్చుచున్నాడు. వెంట్రుకపదము "అదియన్నలక్ష్యము లేదు." అనుసంబంధములో తెలుగున జాతీయముగ వాడబడును. ఈసాక్షి దాని యర్జముదీయెను యొప్పుకొనెను.

ఈసాక్షి తెచ్చిన మరొకవిషయ మేమనగా గోపాల కృష్ణయ్యగారు వాణ్ణియులలో స్వరాజ్య సంపాదనమైషివ ప్రభుత్వమువారి కరెన్సీనోట్లు పులుసుకాచుకొనుటకైన పనికిరావని చెప్పియుండెను. దాని కర్ణ మేమై యుండవచ్చును. వానిని ఇంధనములుగ నుపయోగించవలయునా లేక పులుసుముక్కలుగ నుపయోగించవలయునా? తుట్టకుదకు వానిని పులుసుకాచుకొనుట కింధనములుగ నుపయోగించుటకేయని యర్జములేదని. ఫిర్యాదితరపు 1 సాక్షి గోపాలకృష్ణయ్యగారు 27 వ తేదీ నిచ్చిన యుపన్యాసమునుబట్టి చూడగా అయనకు పిచ్చయెత్తుచుండినట్లును, ఖైదుకు వెళ్ళుటకు బుద్ధియున్నటుల నుండెనని తమకుతోచెనని చెప్పిరి. పిదప నాయన గోపాల కృష్ణయ్యగారు రావణాదిరాక్షసుల సాధ్యశ్యమును దెచ్చిచెప్పి నమాటనుగుర్తి చెప్పెను. ఆ చెప్పటలో నాసాక్షి హిరణ్యకశిపుడు తనకుమారుడగు ప్రహ్లాదుని శివునిపూజించుమని కోరినట్లును-బలిచక్రవర్తియితరలోకములకు వెళ్ళివేయబడినట్లునుకొని తెలియని విషయములజెప్పిరి. ఈసమయమున గోపాలకృష్ణయ్యగారు అడ్డుమునచ్చి బలిచక్రవర్తి అశోలోకమునకు ఆణగ్రహింపబడెననియు అయశోలోకము ఇంగ్లాండునియుజెప్పెను. ఇంగ్లీషువారి దేశమును వీడివెళ్ళినను ప్రపంచమునందలి దేశములతోమిత్రులు గనుండి సంవత్సరమునకోకసారి బలిచక్రవర్తి సర్వకాలపండుగల సమయమున పూజింపబడునటుల సామ్రాజ్యసమావేశములలో గూడవచ్చునని ఆయనయర్జముయొందును. ఈసాక్షియేమేమియో ఆభిప్రాయములు చేయబోయెను గాని అవియన్నియు జేయలేక తుట్టకుదకు సేర్పడు, జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు 144 సెక్షన్సుకింద పంపిన ఆర్డరును తీరస్కరించుచు నొకకరపత్రమును బంచిపెట్టెనని తెల్పెను.

మేజి:—కాని ఆయనను యిప్పుడు ఆ ఆర్డరు నుల్లంఘించినందులకు ఆరెస్టుచేయలేదు.

ప్రా: యి:—అందువలన ఆయన ఆర్డరునుల్లంఘించుటకు సిద్ధముగ నున్నట్లు తెలియుచున్నది. అందుల కాయనను ప్రత్యేకముగ ప్రాసిక్యూటుచేయవచ్చును.

గోపాలకృష్ణయ్యగారు సాక్షులను క్రాసుపరీక్ష చేపెదరా యని మేజిస్ట్రేటు గారడిగిరి. తమకేయియ నడుగుటకు ప్రశ్నలులేవనియు, స్వయంసమర్థన మక్కరలేదనియు, వృథాకాలక్షేప మేలయియు, గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పిరి. ఈ సమయమున ఆపురాణగాథలగుర్తి కొంతచెప్పిరి. ఫిర్యాదితరపు 2, 3, 4, 5, సాక్షులు ఆర్జముహజనసభకు రిపోర్టుగ వచ్చిరి. వారు గోపాలకృష్ణయ్యగారు 24, 26, 27 తేదీల నిచ్చిన యుపన్యాసముల రిపోర్టులను దాఖలుచేసిరి. క్రాసుపరీక్ష చేసెదరాయనియుడుగ, ఆక్రమలేదనియు, అందేమున్నను తనకవసరములేదనియు, సమర్థనమక్కరలేదనియు, వారికి మీరు డబ్బు నిచ్చియుండుటచే నేగా రిపోర్టుచేసినదిలేనిది మీరుసంబంధించిన విషయమేయనియు గోపాలకృష్ణయ్యగారు బదులుచెప్పిరి.

మేజి:—నాలుగురోజులకింద గంపలగూడెం కుడవరాజుగారు రిపోర్టులు సరియైనవేనా యని ప్రశ్నించిరి.

గోపాల:—ఆయనయుపన్యాసములగుర్తి ఆయన యడిగియుండవచ్చును. కాని నేను క్రాసుపరీక్ష చేయను.

ఫిర్యాదితరపు 6, 7, 8 సాక్షులకు యెద్దపల్లి రామమూర్తిగారును (కంసాలి) కూర్మయ్య పట్నాయక్ గారును (కాపీ హోటలు కీపరు) జగన్నాథలింగమఠి (ప్రయిజేటుపీడకు) వీరందరును, గోపాలకృష్ణయ్య 27 వ తేదీ నిచ్చిన యుపన్యాసముల గుర్తి కొన్ని వాణ్ణియులముల నిచ్చిరి. వారు, కరెన్సీనోట్ల విషయమున్ను, గవర్నరుకు బాండ్లను గుర్తియున్న గోపాల కృష్ణయ్యగారు చెప్పిరి చెప్పిరి. ఆయన యుపన్యాసానంతరము ఒక్క కరెన్సీనోట్లకైనను డబ్బు నిచ్చిన వారు లేరని ఆయనజెప్పుకొనెను. ఇది మేజిస్ట్రేటుగారడిగినప్రశ్నకు ప్ర

త్యుత్తరముగ జెప్పబడెను. గోపాలకృష్ణయ్యగారు క్రాసుపరీక్ష చేయుటకు ఒకప్రశ్నవైన వేయలేదు-ఫిర్యాదితరపు సాక్ష్యమై నపిదప గోపాలకృష్ణయ్యగారు వాణ్ణియులముల పూర్తిజేయవలసినదిగా కోరబడిరి. అంతట నాయన వాణ్ణియులముల మొదలు పెట్టెను.

“మొదటిసాక్ష్యములో కొద్దిగ నసత్యములున్నవి. గందర్భములుతెలియకుండ జెప్పెనుకాబోలును. ఏదోయొకఉద్దేశముతో నట్లుచేసినది నేను చెప్పకు లేదు. తెలియక నోలేక అధికారసందర్భమునకో అట్లుచేసియుండవచ్చును.

నేనుచెప్పిన పురాణగాథనుగుర్తి విచలపరచెదను. బ్రిటిషుప్రభుత్వమును రావణునకు బోల్చుటలో, రావణు డితరుల ప్రీతిల వెక్కిరిసిపోయినటుల, ప్రభుత్వమువారు యితరులధనమును తీసికొనిపోవుచున్నారని చెప్పితిని. అట్లుచేయుచున్నవో రావణుడు గొప్పవాడు. సమాసరింగార్చన కేసెడివాడు. ఇట్టి హిరణ్యకశ్యపునికి బోల్చునపుడుగూడ బ్రిటిషుప్రభుత్వము మనకు అతర్ది సామ్యము ననున్నదని చెప్పియుంటిని.

మేజి:—అందుకనియే చూడుమానులలో నారు పోయిన బాగుండుని కోరుచున్నారని కాబోలు!

గోపాల:—అది యెందుకనగా వారిప్పుడు ఆత్మస్తుతి పరాయణులగుచున్నారనియే. వారు నిజముగ బలియో, హిరణ్యకశ్యపుడో నిర్ణయింప వీలులేదని చెప్పియుంటిని. వారికను ప్రభుత్వమును జూందలేదు. ఇంకను మేము ప్రభుత్వపాదములోనే యున్నాము.

బలిచక్రవర్తి సర్వము నిచ్చివేసెను. సామ్రాజ్యభ్రాతృత్వములో మనకు కావలసినది నిజబాంధవ్యమే యని నేను చెప్పితిని. మాడు నెలలలో స్వరాజ్యము వచ్చునని గాంధీయేచెప్పియుండెను ఆయనశిష్యుడనగుటచే నాకందు వింతయేమియు గానించుటలేదు. కరెన్సీనోట్లవిషయములో నేనట్లాహించితిని. ఈవిషయమై యెన్నెన్నియోచోట్ల జెప్పియుంటిని. సాక్ష్యములోగూడ నొకరు కరెన్సీనోట్లకు డబ్బునిచ్చుటలేదని చెప్పియుండిరి. ఇదియంతయు నొకసాధారణవిషయము.

27 వ తేదీ నాటి సభకు రెండువేలమంది వచ్చినను, నాయుపన్యాససారమును గుర్తి యభిప్రాయ మొనగుటకు విచార్యవంతులెవరును ముందుకు రాకుండుట చోద్యముగనున్నది. నాయుపన్యాసమును సామాన్యముగ స్పృహముగను, చమత్కారముగను వినగనుచుండును. అందందు పురాణకథలను వివరింతును. ప్రభుత్వమువారి యక్రమములను గుర్తి స్ఫురించుకొని జనసామాన్యము వెట్టియావేశమునకు ప్రాల్భాలక శాంతము వహించియుండునట్లు చేయుటకై నేను కావలెననియే యిట్లుపన్యసించుచుండును. భావములందు, ప్రదర్శనమునందు, భావయందు పలువిధములుండవచ్చును. అందువలన నిట్టి దురభిప్రాయముల కవకాశము గలిగియుండును. వ్యావహారికపదములం దెచ్చుటనేని ధేద ముండియుండును. అందుచేతనే కొంచె మసభ్యముగ గనిబడియుండును.

వెల్పురావమామనిగుర్తి మాటలాడుచు, పంజాబులో 12,000 మంది గాకను 1200 మంది చనిపోయిన నేను చెప్పితిని. మనము దుఖములో మునిగియుంటిమి- అపవిత్రతయందు గారుగనుక యవరాజునకు మనఃపూర్వకముగ స్వాగతమర్పింప జాలమని చెప్పితిమి.

“నేను కార్మికుల అభిప్రాయముతో నేకీభవించుచుండును. ముఖ్యముగ గాంధీ మహాత్ముని యుపదేశములను ఆచరించుచుండును- ఇంతకన్న నేను తెలుపవలసిన దేమియును లేదు.

మేజి:—ప్రభుత్వమునకు విరోధకరముగ నుద్దేశమున కలిగించి చను నేరమును మీరంగీకరింపరా?

గోపాల:—నే నంగీకరింపను. నేనును ఒకఆటవస్తువు వైమంసున, నేను విరోధమును గలిగింపను, కలిగింప నుద్దేశింపను.

మేజి:—ప్రేమ రాహిత్యమున కలిగించువిషయ మేమి? ఇచ్చట “ప్రేమ రాహిత్యము” అను పదమునకు గల సరియైన భావమునుగుర్తి కొంతచర్చ జరిగెను. చివరకు గోపాలకృష్ణయ్యగారు ఇట్లుచెప్పిరి:—“నేను ఒక ఉదాహరణము జెప్పెదను. ప్రస్తుతప్రభుత్వము పితాచపు ప్రభుత్వమని గాంధీమహాత్ముడు వ్యవహరించినాడు. నేను మహాత్ముని యనుచుండనగుటచే నేను గూడ ఆలాగుననేతలంచుచున్నాను. ఇది ప్రేమరాహిత్యమా?”

మేజి:—ఉండవచ్చును. కాని మీరువిరోధభావములను పెంపొందింపలేదని యందురా?

గోపాల:—లేదు. నేను పెంపొందింపలేదు.

మేజి:—అంతయు చాలును. సాయంకాలము 5 గంటలైనది. నాటిచర్య ముగిసెను. మరునాటిదినము (8-10-1921) ఉదయము 9 గంటలకు కేసు

తీర్పుచెప్పబడునని తెలుపబడెను. స్వంతజాభ్యుత్తై గోపాలకృష్ణయ్యగారు రప్పటికి విడుదల చేయబడినందున ఆయనస్నేహితులు కొందరు మరీకొంతకాల మాయనతోకలసి సుప్రతిచుట కవకాశముగలిగెను. మరునాటియందుము 9-30 గంటలకు మేజిస్ట్రేటుగారు గోపాలకృష్ణయ్యగారిని పిలిచెను. అనంతరము వారిరువురకును ఈలాగునసంభాషణ జరిగెను.

మేజి:—మీరు ప్రత్యమును సంతకముచేసి భరావతున చెల్లించెదరా?

గోపాల:—లేదు. నేను కార్మికులనువాడ నగుటచే ఆలాగున జేయజాలను.

మేజి:—మీరు లక్షణముగ పత్రము సంతకము చేసి బాగుగ నుండుననియే నేను సలహా వినంగుటకు చింతించుచున్నాను. అయితే మీరు నిరాకరించుచున్నందున, నేనుఉత్తరువు చేయవలసియున్నది. కాని మీరు పత్రము నేల యివ్వగూడదు!

గోపాల:—నేనిప్పుడెప్పుడోలను స్వాతంత్ర్యాయుత ప్రభుత్వమునకే యొసగగలను.

మేజి:—స్వాతంత్ర్యాయుత ప్రభుత్వ మనగా ఆరాజకమని కాబోలు మీయభిప్రాయము!

గోపాల:—వీల, యీప్రభుత్వమే స్వాతంత్ర్యాయుత ప్రభుత్వముగ మారును.

మేజి:—అట్లు మార్పుటకు శక్తికొలది ప్రయత్నించుచున్న మాబోటులకు మీరు తోడ్పడిన, అట్లేమారును. రాజకీయాందోళనను వైరముతో నేల కొనసాగించుచుంటిరి?

గోపాల:—వైరములేదు. భర్తబద్ధ మగు నాగ్రహమే యయగలదు వైరము నూత్నముగ నున్నట్లు కాన్పింపవచ్చును.

మేజి:—ఎందుకు కాన్పింపవలెను?

గోపాల:—మనము రాజకీయ రంగమునందు రెండు కతులలో నుంటిమి. మా యెదిరికీతనవారికి యిది వైరముగ గాన్పింపవచ్చును.

మేజి:—మీ రింగ్లాండులో వైరుసంవత్సరము లుంటిరి. అచ్చట నింత వైరభావముతో రాజకీయోద్యమము కొనసాగింపబడుచున్నదా?

గోపాల:—అచ్చటి ప్రభుత్వము సరసముగనుండును.

మేజి:—మీ రట్లు తలచితిరా?

గోపాల:—అవును. డివెలరాగారి సమాధానములోని సిద్ధాంతముల నంగీకరించుచు లాయడు జార్జిగారు మరల నొకసభను సమావేశపఱచుచుండలేదా?

మేజి:—అయితే రీడింగు ప్రభువు గాంధీని జూచినాడు.

గోపాల:—డివెలరా కుండినంత యవకాశము ఇచ్చట లేకుండెను.—నా కెంతకాలము శిక్ష?

మేజి:—ఒకసంవత్సరము విడిచెదను. భరావతున కట్టిన ఈ లోపుగ నే విడుదలయగును. రాజావెంటకృష్ణరావు ఇప్పుటికే భరావతును చెల్లింప నుద్ద్యమించుచున్నట్లు నేను వింటిని. (ఇది నిజము గాకపోవచ్చును.)

భాజనము విషయమై ప్రత్యేకపు పేర్కాటుల నేవియేని చేయవలెనాయని మేజిస్ట్రేటుఅడిగెను. ఆరోగ్యము బాగుగలేదనియు గోభుమహిమైలను పాలను ఇచ్చుచు, యథాప్రకారము ఔషధము పుచ్చుకొనిననిచ్చిన బాగుగనుండునని గోపాలకృష్ణయ్యగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. జిల్లామేజిస్ట్రేటు ఇదివ్రాసికొని కారాగృహధికారి కావిషయము వదలిపెట్టెదనని పలికెను. కేసువిచారణయంతటను తనకును శ్రేష్టస్నేహితులకును మరియుదమాపినందులకు గోపాలకృష్ణయ్యగారు మేజిస్ట్రేటు నభినందించిరి. ఇట్టిమరియోద సామాన్యముగ జరుగదనిగూడ గోపాలకృష్ణయ్యగారు పలికిరి.

మేజి:—మీ కింకేమీని కోరిక గలదా?

గోపాల:—నా స్నేహితుడగు రామకోటీశ్వర రావుతో నాలుగుమాటలు మాటాడవలసి యున్నది.

మేజి:—సరే. ఆయన మోటారుకారులలో మీతోటి రైలుస్టేషనువఱకు గూర్చిని చెల్లవచ్చును.

సంక్షేపము.

యటకు రాగానే, తనపై నాగోపింపబడిన నేరములనుగుర్తి ఎట్టిభిప్రాయపడెనని నేనాతని యడిగితిని. అట్టిలక్షణముల నుపయోగించితినిని మూత్ర మాయన యంగీకరించెను! “సభలో నేనేల యట్టి యల్లలము నుపయోగించితినిని యందురా? ఎంతయల్లల మైనను వాస్తవము ను తెలుపవలెనని నాయభిప్రాయము. తీవ్ర రాజకీయములందు సున్నితమునకు తావులేదు. 50000 మందిగల సభలో గాంధీ మహాత్ముడు కాపీసము భరించి నిలిచిన, మన వారందరును అట్టిలమని యాగోపింతురు రావలయును. ఉద్యమప్రచారకులను నిం

మించుటకు ప్రభుత్వమువారికిది యొక నెపముగ దొరకను. ఇతర నేరములనుగూర్చి యేమియును చెప్ప నవసరములేదు. నా సమాధానము నందన్ని వివరములును గలవు. పు రా ణ గాధ వివరణయే ఒక క్రొత్త విషయము. ఆ క్రొత్త సాధన మూలమున రాక్షసులు మోక్షమును సంపాదించినవిధమును సరిగవర్ణించిన ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిషయములన్నియు ప్రజలకు సుకరముగ బోధపడ గలవు. కాని ప్రేక్షకులుభారతీయులుగ నుండవలెను. వారి ప్రస్తుతి నిర్మలముగ నుండవలెను. నాకు బ్రాహ్మణేతరులయందు ద్వేష మున్నట్టికిని లేదు; వారందరియెడను నాకు ప్రేమగలదు. కాని వాటిలో, కొందరు స్వరాజ్యోద్యమమునకు ప్రతిహతులుగ నుండిరిగా యని చింతించుచున్నాను”

గాంధీమహాత్మునికి, దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యపంతులుగారికిని గౌరవపురస్కరమును సందేశముల నొసంగెను.

జిల్లామేజిస్ట్రేటు రూరత్వగూరిని గూర్చి ఒక ముక్క-వ్రాయవలసియున్నది. విచారణకాలమున నాతడు చాలగౌరవముగ ప్రవర్తించెను. అతడు మంచినరసుడు ముఖ్యముగ ఫిర్యాది పక్షపు మొదటిసాక్షి ముఖ్యముగ, గోపాలకృష్ణయ్యగారు విల్లింగుడను ప్రభువునుగూర్చి వర్ణించిన విధమును చెప్పచుండగా, మేజిస్ట్రేటులోన నవ్వకొనినట్లు కనబడెను. విల్లింగుడను ప్రభువు రామబునిబోలియుండెననియు, ఎనిమిదిమంతులును ఎనిమిది తలలును, విల్లింగుడను ప్రభువుతల తొమ్మిదవతలగ నుండెననియు అన్నిటికివైగా సర్. పి. ర్యాగరాయ కేటిగారి తల పదియవది యనియు గోపాలకృష్ణయ్యగారు వర్ణించినట్లు ఆసాక్షి చెప్పుచుండగా, మేజిస్ట్రేటు పొట్ట చక్కలగునట్లు నవ్వెను. రాజకీయ నేరస్తులకు మదరాసు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేక సౌకర్యముల నేర్పాటుచేయదలచినట్లు మేజిస్ట్రేటు చెప్పెను. గోపాలకృష్ణయ్యగారు తనతోగూడ తమస్వంతస్వకృతును, మంచమును, మొదలగువానిని తీసికొని వెళ్లవచ్చుననిగూడ మేజిస్ట్రేటు చెప్పెను.

గోపాలకృష్ణయ్యగారు ప్రస్తుతము బరంపురంజిల్లా జైలు లులోనున్నారు. అతని నిర్బంధమువలన, ఆంధ్రరాజకీయప్రపంచమునందు మిక్కిలి స్ఫుర్తదూపి, ప్రజానరంజకుడు తొలగినట్లే. అతనిముఖ్యస్నేహితులకు గలిగిన యెడబాపునుగూర్చి వర్ణించుట కేయలవిగాదు.

(సం) కోరాయ కోటిశ్వరరావు

ప్రచురణసంఘాధికారి, ఆంధ్రరాష్ట్రీయసంఘము

* * * * *

మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు

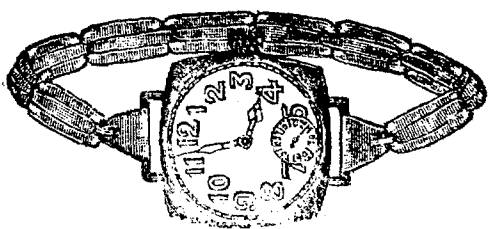
జిల్లామేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువునం దీక్రింది వాక్యములు గలవు:—

ఇట్టిరాజకీయవేతమునుండి యిదివఱ కీ మండలము తప్పించుకొనెను. ఈనాటికి దివ్యప్రదేశములందు తన యిచ్చవచ్చినట్లు ప్రేలుచుండినను అతని జోలికి పోకుండినంతమాత్రమున, ఇచ్చట గూడ నాలాగుననే విచ్చల విడిగ నేల వదలి పెట్టవలెనో నాకు బోధపడినదిగాదు. కోర్టులోని అతనినడవడికనుబట్టి చూడ, ప్రేతుల రంజింప, జేయగలకత్తి గలదగూడ స్పష్టమగును. కాబట్టి ఈయువన్యా సకుడు అపాయకరమగు నాందోళన గావించుటయందు నిపు యుడు. 144 వ క్షేత్రక్రింద నుపన్యసింపగూడదని చేసినయుత్తరువును ధిక్కరించి యిప్పుడు విచారణలోనున్న యువన్యా సును నొసగెనను విషయమే ఇతడు వెనుకముందు ఆలోచించు నతడు గాడనిగూడ విదిత మొనర్చినది”.

నెకండు హండు ముల్లుగలిగిన 4 మూలలుగల రేడియం

రిస్కలెట్ గడియారము

3174

4 మూలలుగల రేడియం రిస్కలెట్ గడియారమునందు నెకండు హండు ముల్లు అమర్చిన గడియారములు కావలె నని ఆనేకులు కొంటుంటే యిప్పుడే తయారుచేసి తెప్పించియున్నాము. రాత్రులందు దీపము వెలుతురులేక వే గంటయూనుకుట రేడియం అవర్చుబడియున్నది. నరయినకాలమును చూపగలగినది. అనల్ నిక్టర్ వెండితో చేయబడినది. తండ్రి పనితనము. చేతిలో కట్టుకొను నిక్టర్ స్క్రింగ్ బ్రాస్ రిస్క గాలునుతో సహా గడియారము 15 రూ 7-8-0.

వెద్దకాగితాలూగు కోరినవారికి ఉచితముగా పంపబడును. ఇరువామా:—సి. వ చెంగల్రాయనాయుడు, నెంబరు 28 పెరుమాళ్లుగడి తోట మొదటి విధి, సామలూరుపేట పోస్టు, మదరాసు.

ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం. స్థాపితము.
హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.
మానేజరు:— ఆర్. హెటర్ పన్ బ్రెపుర

ఫండు రూ 5,43,00,00 వైగానే యిస్తుంది
19 0-వ సంవత్సరము నందు
వరుంజడి 91,0,388-0-11
ఇక్కులు జరుగు చున్న అమ్మా
రెన్యూల మొత్తము 15,44,24,596-11-3
మునుపటికింటె ఇక్కుడు పాలిసి
దార్లుకు బాప్తిగా చెల్లించిన
మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరపున పనిచేయుటకు ఏజెంట్ల కావలయును. వారు అనుభవ శాలితుగ నుండి వలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరవాస్తు వారములకు యీ క్రింది విలాక మునకు వ్రాయును. 67

Apply to:—
F. E. Vaid Esq, Branch Secretary
Oriental Assurance Building,
Post Box No. 9, Madras.

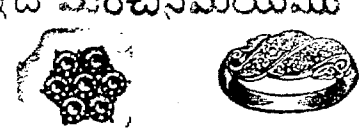
ఒక గొప్పలాభము (3133)

రూ 115 లు చెల్లించిన రూ 500 మీ అనంతరం మీ వాస్తువారుల కివ్వబడును. ప్రతి సంవత్సరం లాభము పంచిపెట్ట బడును. రూ 1000 రేడి లేక ఋణ వివ్వబడును. 81-10-21 లేదినరకు వయస్సు, డాక్టరు సర్టిఫికేట్లు లేదు దరఖాస్తులు తక్షణం పంపుకొనుడు.
డి. ఎస్. పోస్టుబాక్సు నెం. 287, మద్రాసు.

School Books! College Books!!
Macmillan's Publications.
etc
Text Books!!! General Books!!!!
Victoria Depot
MYLAPORE, MADRAS.

Big Shipments of all Sizes
OF
(2995)
Sofa Springs (English)
Received Regularly.
Immediate Deliveries Prices Lowest.
R. H. Vora & Co.
Lohar Chawl Bombay.
TELEGRAMS. { TELEPHONE.
"Railstores" { No. 5380.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము
ఈ ఆశూర్య గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగద్యుష్టి హస్తలాఘునము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మర్రికాశ్రుతము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక తమామూ విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక నునుమ్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, తీనముతో నమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట, భూమిపైన గజముఎత్తున గాలిలో మనుమ్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగల రని గ్యారంటి యిచ్చుచున్నాము. దీనివల రూ 4-0-0 లు. (2118-688) పి. ఆర్. జవార్దనం నాయుడు, ఓంగోల. (గుంటూరు జిల్లా

ఇదే మించినమయము

నీమకములాల పుష్ప రాగములకెంపుల బం గారునగలున్న వెల పరసముగాను పని శుద్ధ ముగాను దొరుకును. ఒకసారి కొనిచూడండి.
కోటా మునిరత్నం శెట్టి అండు సన్సు, 8078 217, వైసాబాద - మదరాసు.

Vani Press, Bezwada.
(3077) తెలుగు, ఇంగ్లీషు, హిందీ, ఉర్దూ, గిజీవనాగరి, అరవములో అచ్చు న ను లు, జైండుమలు, రబ్బరుస్టాంపులు, ఎంగ్రేవింగు రమ్యముగ సరసమైన ధరలకు చేయబడును.
కవర్లు, కార్డులు, కాగితములు చవుకగా దొరకును. ఒకసారి వరిక్షించి చూడండి.
వాణీ ప్రెస్, బెజవాడ.
తంజివిలాసము:—“క్యూరల్” మద్రాసు.

పేటంటుమందులు మూలకలు పాశ్చాత్యవైద్యపద్ధతు లకు కావలసిన సకలవిధ బౌవధములును తస్యనిలకు మావద్ద దొరకును. సకలవిధ కాడ్డీనర్ ఆయిల్ లిడ్డలకు ఉపయోగ పడు అహారములు మొదలగునవి మావద్ద స్టాకులో ఉన్నవి.
వివరములకు వ్రాయుడు. (3086)
V. M. ANNAJEE & Bros,
Wholesale & Retail Chemists & Druggists,
2/200 MINT STREET, MADRAS.

మేలగు పాంటెక కల యిలు (1514)

బ్లాక్ డ్రింగ్ 8.0-0	నెక్ట్ బూట్లు 205 2.8-0
ఫ్యాషి 4.8-0	" 200 2.0-0
కాంతమాన్యు 7.0-0	కాంతకేక 2.8-0
వెండి క్లీక్సు 0.18-0	కాదా క్లీక్సు 0.2-0

గిరి బ్రదర్లు, స్టేషనరీ, ట్రిప్లి శేను, మి. దాను.

ముఖ్య గ మ నిం పు.
యోగ్యతాపత్రములు 2942
(2) మెదడు నవమోగించునట్టివా రందరికిని కాకితా నుండు, దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారి ఫాస్ఫోరైట్ బౌవధ ము ఒక తరము వంటిది. నా మెదడు సంబంధమైనట్టి వ్యాధు లన్నియు పూర్తిగా నయమైనవి.
రంగూను } బాబులాల్,
80-6-19 } హెడ్ మాస్టరు

వనోపధిసరస్వరిల్లా
రక్తహీనతను రక్తముయొక్క చతుశ్చక్రము పోగొట్టు టయందు చేర్చి క గాంచినది. ధర 1-12-0
ఇండియా సిలోకనందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు పుచితముగా పంపబడును. (3978)
విలాసము పి. డి. సావంత్.
నెం 144 ఫనఫవాడి బొంబాయి.

ప్రకటన

సామాజికము మహానవమి పండుగ యగుటచే, ఆనాడు ఆంధ్రపత్రిక వెలువడదు. సంపాదకుడు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1921-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 8 వ తేది

శనివారము

మూల్లీపేట

మూల్లీపేట వ్యవహారము మరల త్వరలో ప్రాముఖ్యము బడయవలసియన్నది. చీరాల వాస్తవ్యులవలెనే, మూల్లీపేట ప్రజలును స్వాతంత్ర్యము కొరకు సర్వస్వము సమర్పించి సన్నద్ధులైరి. మూల్లీపేట పోరాటపు చరిత్రను చదువరు తెలియే యుండును. మూల్లీపేట, మహారాష్ట్ర దేశము నందు గలదు. అక్కడి రయతులను మావలా లని పిలిచెదరు. అనాదినుండియు మావలా లక్కడి భూములను సాగుబడి చేయుచు సుఖముగ జీవించుచుండిరి. ఇంట్లు కట్టకుని కాపురము జేయుచుండిరి. కిష్టసమయములందును, సౌఖ్యసమయములందును మాతృప్రదేశమును గాఢముగ ప్రేమించుచుండిరి. అనేకవీరులా ప్రదేశమున జనించిరి. వారి సంస్కరణము, మావలాలకు ధయర్య మొసగుచుండెను. జన్మభూమిపై గల యభిమానమును, రూపాయలు అకాలతో లెక్కింప వీలులేదు. వంగదేశపు మట్టిని బంకించుదు పూజించెను. కొండలు, గుట్టలు, మిట్టలతోనిండి, చలివాడ కవ కాళమిచ్చుచు, వంటలు పండక బీదగనున్న స్కాట్లెండు దేశముపై, అక్కడి ప్రజ లెంతటి యభిమానము జూపిరో, దేశ సంరక్షణముకొరకు వారు ప్రాణముల సమర్పించి నెలుల సంసిద్ధులయిరో స్కాట్లు కవి గ్రంథములందు విర్ణించెను. కల్నాడు పీఠలు వర్వతారణ్య మయముగు తమ ప్రదేశమును రక్షించుకొనుట కెట్టి త్యాగముల గావించిరో, శ్రీనాథుడు కనుల గట్టినటుల వర్ణించెను. జన్మస్థానమునకన్న ప్రేమమగునదేదగలదు? జన్మస్థానముపై సభిమానములేని మానవు డుండునా యని స్కాట్లకు విశ్చించియుండెను. భారతీయుడు జన్మస్థానమును స్వర్గమునకన్న శ్రేష్ఠతరమని భావించును. అక్కడ పండెడివంటలు, అక్కడ తయారగుదస్తువులు, తరతరములనుండియు నా ప్రదేశమున నవలంబించెడి ఆచారవ్యవహారములు అక్కడి దేవళములు, తటాకములు, ఆరామప్రదేశములు, ఇండ్లు వాకిట్లు, ఎంత ప్రీతియుముగ నుండునో నూహించుట సాధ్యము. ఆప్రదేశమున సంచరించెడి గృహదేవతలను వనదేవతలను యిష్టవైషములను ప్రజలు ప్రేమించి పూజించుచుండును. ఆపత్సమయములందు వారి కరుణను వేడుకొందురు. పాశ్చాత్య నాగరికము విజృంభించిన యీ సమయమునకూడ, గ్రామవాసులు మాతృప్రదేశభిమానమును విడువలేదు. ధనాశ దానిని తొలగింపలేదు. భూసంపాదన ప్రణాళి, ప్రజల సాంప్రదాయములను సరక్షింపగొనియుండక పోవుటచే, దాని సుఖయోగించునపుడు ఎంతటి జాగరూకత నయినను కనుబడుప వలసియుండును. చిరకాలమునుండియు

మావలాల స్వాధీనములోనున్న భూములను, భూసంపాదన శాసనముక్రింద గైకొనుట, తాతా కంపెనీ వారికిగాని, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారికిగాని, చీమచిటుక్కు మననటుల నుండవచ్చునుగాని, శివాజీ వంశజులటుల భావింపజాలరు. మూల్లీపేట కలవరమున కంతకును కారణమేమి? తాతా కంపెనీవారికి, ఎల్లిట్టిసిటీని తయారుజేయుటకు ఆప్రదేశము గావలయును ఫ్యాక్టరీలకు, వీరు విద్యుచ్ఛక్తిని సప్లయజేయుదురట. ప్రస్తుతము దీని కవసర మంతగలేదు. తాతా కంపెనీవారు స్వలాభము నిమిత్త మీపని నారంభించిరి. పలుకుబడి గల తాతా కంపెనీవారు, ప్రభుత్వమువారి యండజేరి. మూల్లీపేట కట్ట పూర్తియై పనిజరిగినచో, మావలాల భూములు జలమయములగును. ఇంట్లునివాసమున కయోగ్యములగును. మావలాలందుచే కట్టను నిర్మింపవలదని, తాతా కంపెనీవారిని ప్రార్థించిరి. కాని ఫలము లేకజూయెను. చేయునది లేక, సందులేకుండ వారు కట్టపై వరుండిరి. వారిని లేవదీయుటకు, పలువిధ ప్రయత్నములు జరిగెను. వారిపై ఉడుకునీళ్లు కొంతసేపు విడువక క్రుమ్యరింపబడెను. దేహములు కాలుచున్నను, వారు చలింపరయిరి. తుదకు ప్రయత్నములు వ్యర్థములుగాక, ప్రజానాయకుల కోర్కె ననుసరించి నవంబరు ఏడవ తేదివరకు కట్టపని నాపి వైచుటకు, ఈలోపుగ రాజీ తేసికొనుటకును, తాతా కంపెనీవారు బడబడిరి. ఏడవ నవంబరు సమీపించుచున్నది. కట్టపని నింతవరకు తాతా కంపెనీవారు నిలిపివైచిరి. కాని, విషమ పరిస్థితు లిపుడు జనించినవి. తాతా కంపెనీవారు, వెరుకటి యనుభవములను గుర్తించి మావలాల యభీష్టమును నెఱవేర్చుటకు మారుగ, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారితో జేరి వారి సహాయము గైకొనుచున్నారన, మహారాటాపత్రిక ద్వారా తెలియుచున్నది. భూమి సంపాదన శాసనముక్రింద, ప్రభుత్వమువారు మావలాల భూములను లాగుకొనెదమని నోటీసుల బంపుచున్నారు. మూల్లీపేట లోయలోని భూములను ప్రభుత్వమువారు దీసికొన నిశ్చయించినటుల, పూనా కలెక్టరుగారు ప్రకటించిరి నీటిలోమునిగెడి భూములకు, కంపెనీ శేషను నిచ్చెదమని, ప్రకటనమున దెలుపబడినది ప్రభుత్వమువారిచ్చెడికంపెనీ శేషను చాలతక్కువ. మూల్లీపేట రయతు లీ కంపెనీ శేషను సంగీకరించి, వారమునములను చెడగొట్టుచు బాధ్యతలేక ప్రవర్తించెడివారి మాటలను పాటింపవలదని, కలెక్టరుగారి ప్రకటనము హెచ్చరించుచున్నది. మావలా లెంత ప్రయత్నించినను, ఈ భూములను రక్షింప వీలులేదని, మందలింపబడెను. తాతాకంపెనీవారు, విద్యుచ్ఛక్తిని సప్లయజేయుటచే, విశేష లాభము గడించెదరు. వారితోబాటు యంత్రాలయాధికారులకు లాభము గలుగవచ్చును. బీదలగు మావలాలమాత్రము పలువిధముల నష్టము సనుభవించెదరు. ధనవంతులు కొందరి లాభములకొరకు, రయతు లేల నష్టపడవలయును? వారి స్వాధీనమందున్న భూములను విడచి, ఏల లేచిభావలయును? వారికి డబ్బు అక్కరలేదు. ఊరువిడచి పోవుటకు వారిష్టపడదు. వారిభూములు, ఇండ్లు వాకిట్లు చాలును. తాతా కంపెనీవారు స్వార్థబుద్ధితో మూల్లీపేట రయతుల సౌఖ్యమును భంగపరచుచున్నారుగాని, రయతులు తాతా కంపెనీవారి ప్రయత్నములను నష్టపెట్టరు. తాతా కంపెనీవారు భూమి సంపాదన శాసనముక్రింద శిగగు గైకొనుటకన్న, తమకు కావలసిన భూమిని ఖరీదునకు కొనినచో, ఎవ్వరికిని అభ్యంతరముండదు. ఖరీదునకు దీసికొ

నిన, విశేష వ్యయముగనునని ఎంచి, మావలాల భూములను సులభముగ సంపాదించుటయు, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు అందుకు తోడ్పడుటయు అక్రమము. విశేష లాభము చేకూరనున్నపుడు, తగిన మూల్యమిచ్చి అవసరమగు భూములను కొనుటకు వెనుదీయకూడదు. తాతా కంపెనీవారికి, ప్రభుత్వమువారి రట్టిపలహా నిచ్చి యుండవలసియుండెను. తాతా కంపెనీవారును, దొరతనమువారును చేతుల గలిపినను, మావలాల తమ పట్టుదలను మానరని, మహారాటాపత్రిక దెలుపుచున్నది. ఎన్ని యిక్కట్లులు వాటిల్లినను, వారు తమ భూములను విడనాడజాలరు. మరల పోరాట మారంభ మగుచున్నది. మూల్లీపేట యంతవరకును దౌర్జన్యరహితముగ ప్రవర్తించినది. పశుబలమును పశుబలముచే నెదుర్కొనుకుండెను. కంపెనీవారు పెట్టిన బాధలను, మావలాలు నిశ్చలభావముతో భరించియుండిరి. ఇకముందు వారికి గలిగెడి కష్టము లింకను మెండుగ నుండగలవు. వారిని సయితము యోరిమితో భరించి, వారు తమ స్వతంత్రమును కాపాడుకొనెదరని యూహించెదము. ధర్మము కొరకు పాటుబడువారికి, జయము గలుగక మానదు. అహింసాపథము నేమాత్ర మతిక్రమింపక, వారు తమ ధర్మమును నిర్వహించెదరని యూహింపవచ్చును. చీరాలయు, మూల్లీపేటయు, ప్రజాసామాన్యమునగల స్వాతంత్ర్యాభినివేశమును వెల్లడిజేసినవి. మూల్లీపేట మహారాష్ట్ర గౌరవము ను మడింపజేసెను. ఈ గౌరవము నికముందును నెలుపుకొని, సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికి మహారాష్ట్ర దేశము సాయపడునని భావించవచ్చును.

మరికొన్ని తీర్మానములు

ఇదివరకు ప్రచురించినవి గాక, వర్కింగు కమిటీవారు గావించిన తీర్మానములు మరికొన్ని గలవని, అసోసియేటెడు ప్రెస్సువారు దెలుపుచున్నారు. పేల్సు యువరాజుగారి దేశమున దిగిన రోజున, ఐచ్ఛికముగు హారతాళమును హిందూ దేశమందంతటను ఆవలంబింప వలసినదనియు, ఈబహిష్కారము సఫలమగు నిమిత్తము అవసరమగు నేర్పాటులను రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘములకు వదలివేయ వచ్చుననియు, తీర్మానింపబడెను. అఖిల భారతీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారు బొంబాయిలో గావించిన విశేష వ్యవహార తీర్మానమును వర్కింగు కమిటీవారికి పంపియుండగ, వారు తమ యభిప్రాయమును తెలిపిరి. ఇండియా ప్రభుత్వము ప్రజాభిప్రాయమును వ్యక్తపరుపదనియు, హిందూ దేశమునకు స్వపరిపాలనము చేకూరినపుడు ఇరుగు పొరుగు రాజ్యములనుండి భయముకలుగదనియు, హిందూ దేశ ప్రజలయెడ ద్వేషము లేని రాజ్యములు ఇంపీరియల్ అధికారులతో సంధిజేసికొనవలదనియు కాంగ్రెసుసభ తెలుపవలెనని, వర్కింగు కమిటీవారి రభిప్రాయ పడిరి. హిందూ దేశము స్వపరిపాలనము బడసిన పిమ్మట ఇస్లామతము మహమ్మదీయులపై విధించిన మతార్థమును గౌరవించునని వర్కింగు కమిటీవారు మహమ్మదీయ రాజ్యములకు సూచించగలచిరి. విశేష వ్యవహారము గూర్చి వర్కింగు కమిటీవారి రీతిన స్వంతముగ సభిప్రాయ మొసగిరి. కాని ప్రజ లీవిషయమై బాగుగ చర్చింపక, అఖిల భారతీయ కాంగ్రెసుసంఘము వారీ తీర్మానమును సభలో సంగీకరింపకముందు, కాంగ్రెసు సంఘమువారి యభిప్రాయముని దీనిని వెల్లడిచేయుటకు వర్కింగు కమిటీవారి రంగీకరించుట

లేదు. అందుచే, నీ యభిప్రాయమును ప్రజల విమర్శనము నిమిత్తము ప్రకటించి, అంగీకారము నిమిత్తము అఖిలభారతీయ కాంగ్రెసు సంఘము వారికి వంపుటకు, కార్యదర్శికి అధికార మీయ బడినది. అఖిలభారతీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ, నవంబరునెల నాల్గవతేదీన, డిల్లీలో జరుగును. ఆ సభలో నీతిరాజ్యము చర్చింపబడును. ఇందుగూర్చి దేశాభిప్రాయమును కనుగొనుటకు, కాంగ్రెసు సంఘమువారికి తగిన సావకాశము గలదు. దేశ మీవిషయమై బాగుగ నాలోచించుట యవ సరము.

వాణిజ్య ప్రతిష్ఠాపనము

మద్రాసు వాణిజ్య ప్రతిష్ఠాపనపు 1920-21 సంవత్సర నివేదిక ప్రచురింపబడినది. డండేకారు గారే దీనికి అధ్యక్షులుగ బనిచేయుచున్నారు. లాకాలేజిలోనే, ఈ ప్రతిష్ఠాపన మొకను నెలకొని యున్నది. లాకాలేజివారికి ఇందుమూలమున చాల ఇబ్బంది గలుగుచున్నట్లు, నివేదికబట్టి గ్రహింప వచ్చును. ఈ ప్రతిష్ఠాపనకు స్థలమును సంపాదించుటకు ఇంకను యోచన జరుగుచున్నది. విద్యార్థులను పరీక్షకు బంపుటకు, పీరిమిసరీకరీక్ష జరుగ లేదనియు, అనునను పరీక్షాఫలితములు నిరుత్సాహకరమని జెప్పవలసినదనియు ప్రెసిపాల్ గారు చెలుపుచున్నారు. బోధన సౌష్ఠవముగ నున్నదనియు, పరీక్ష మిగుల కఠినమనియు, ఏమనూచించిరి. వాణిజ్య ప్రతిష్ఠాపనోపయోగము నాక్షేపించెడి వారివిషయమును గుర్తించవలెనని, ప్రెసిపాలు గారి యభిప్రాయము. జీతములకింద 10836 రూపాయల రాబడి, ఈ ప్రతిష్ఠాపనకు వచ్చియుండగ 20562-14-11 లు వ్యయమయ్యెను. అందుచే నికరపు వ్యయము రు. 9726-14-11 లు. మైకులు మను సెలవులవరకు విద్యార్థులసంఖ్య హెచ్చి, పిమ్మట తగ్గిపోయెనని సూచింపబడినది. ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షలో తప్పిపోయిన వారనేకు లీ ప్రతిష్ఠాపనలో జేరిరట. అవకాశములు లేనందువలన, అనేకులు కేవల సాహిత్యవిద్యనే అభ్యసించవలసి వచ్చుచున్నది. వాణిజ్యమునకును, పరిశ్రమలకును సంబంధించిన విద్యను నేర్వవలెనని అభిలాష యనేకులకు గలదు. అవకాశములుమాత్రము లేకున్నవి. ఇట్టి ప్రతిష్ఠాపన లొకటి రెండు యున్నంత మాత్రమున లాభము లేదు. ప్రభుత్వము వారు నెలకొల్పిన ప్రతిష్ఠాపనలలో, విద్యను జీవితమున కక్కరకువచ్చుటల నేర్పుట లేదు. ఈ దేశమున కనుకూలమగు విద్యను నేర్పుట యావశ్యకము. వ్యవసాయ, వాణిజ్యాది కళాశాలలో, విదేశములకు సంబంధించి సిద్ధాంతములను మాత్రము బోధించి, దేశమునం దాచారముననున్న విధులను సరిగొనక పోవుటచే, ప్రయోజనము గలుగుటలేదు. సాహిత్య విద్యవలనే వృత్తి విద్యలుగూడ జాతి కనువయినవిగ నుండుట ముఖ్యము. జాతీయ విద్యాప్రతిష్ఠాపన లీసంగతీని గమనించి, నూతనకద్ధుల నవలంబించినవి. టెక్నికల్ పరీక్షలకుబోవువారు గూడ నియమిత దినములు పాఠశాలలో హాజరు గావలయునన, ప్రెసిపాలుగారు గోరుచున్నారు. ఇందుకు సూచనలు చంపుడని, డైరెక్టరుగారు తెలిపిరి. టెక్నికలు పంక్షులకుగూడ, ఇతిపరీక్షలకున్న యాడంబరమంతయు నుండవలయునుగాబోలు! సహాయ నిరాకరణోద్యమము, ఈ ప్రతిష్ఠాపననుండిగూడ, కొందరు విద్యార్థులు చాలించుకొనునట్లు జేయగలిగెను. వాణిజ్యమునకు డిగ్రీల నేర్పరుపవలెనను విషయము 21 తేదీన జరిగెడి సెనేటుసభలో చర్చింపబడును. విద్యావిధాన నిర్ణయముగూర్చి మాత్రము ప్రయత్నము జరుగుట లేదు.

నానారాష్ట్ర సంఘము

నానారాష్ట్ర సంఘ సభ ముగిసినది. లండను టైముస్ పత్రికకు సభాకార్యక్రమ కర్తవ సానము సంతృప్తి గొలుపుటలేదు. ఈసంఘము నేర్పరచిన పూర్వమునకన్న ఇప్పుడు ప్రపంచ శాంతివెక్కుచుచక్కగనున్నదాయని, టైముస్ పత్రిక యడుగుచున్నది. ఈసంఘము లేకుండనే పనులు జరుగునని కొంతకాలమునకు తెలిసివచ్చునని టైముస్ పత్రిక దలంచుచున్నది. నానారాష్ట్ర సంఘమునందు, పెద్దజాతులకే విశ్వాసము లేనపుడు, మిగిలిన వారికెట్టి నమ్మకముండును? ప్రపంచ శాంతికి అనుకూలమగు నేర్పాటులను జేయుటకు, వివిధజాతులలో బెరిగిన హృదయ మాల్సినము దొలగిపోవలయును. అది లొలగిపోవనిది, ప్రేపూత లెన్నిబూసినను లాభముండదు. వాషింగ్టను నగరమున, మరియొక సమావేశము జరుగనున్నది. ఆ సమావేశమునకు హాజరుగుటకు, పలుజాతులు పూనుకొనుచున్నవి. కాని, నానారాష్ట్ర సంఘ సమావేశముకన్న ప్రపంచ షేమమున కీ సమావేశ మెక్కుచుగ తొడ్డునా? ఈ సంగతి జాడవలసియున్నది. కొన్నిజాతు లీ సమావేశమున పాల్గొనుటలేదు అందరను ఏకవేదికపై జేర్చుటకయినను, పూర్ణప్రయత్న మింకను జరుగలేదు. ప్రపంచజాతులు, ఆయుధములను గాక ధర్మమునే ఆధారముగ గైకొని ముందుకు నడిచినగాని, ప్రపంచశాంతి చేసారదు. హిందూదేశ మీ సమయమున, ప్రపంచమున ధర్మప్రబోధమును గావించుట కెంతయేని అవకాశము గలదు. ఇందుకు ముందుగ స్వరాజ్యము బడయవలయును గద.

స్థానిక వార్తలు

శ్రీ సంగీతశాల, మదరాసు:—ఈ సంగీతశాల వారి పక్షమున చేపు ఆదివారము సాయంకాలము 4-15 గంటలకు గోఖలేమందిరమునందు చెంగమంగళం నారాయణస్వామి ఆయ్యరుగారు మురళీగాన మొనర్చురు.

నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సంఘము:—ఈసంఘయా జమాన్యముకింద వ్యాసరహడిలోని రామదాసుహాలులో 9-వ తేదీ ఆదివారము ఉదయం 8½ గంటలకు బ్రహ్మనందస్వామి గారు (సచ్చారిత్తము) నుగూర్చి యుపన్యాసించెదరు.

దశరామహాత్మ్యపద్యమున చెజవాడలో బ్రహ్మశ్రీ కాతా మార్యనారాయణరావుగారిగృహమున జరుగు విద్యుత్ పరీక్షలు దుర్భాష్టమిలో సమప్తి కెందును. బహుమతులు విజయ దశమినాడు ఇయ్యబడును. క్రొత్తగపరీక్షల నిమ్మవారు అప్తమి నాటికి దయచేయవలయును. దశమినాటిసభకు ఎల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

ఉంగుటూరు:—కేసుకుతాలూకా ఉంగుటూరుగ్రామములో నీ నెల ౪ తేదీన రామమోహన పుర్రక భాండాగారమునందు మధ్యాహ్నము ౨ ఘంటలకు శ్రీయ్యుల తల్లాప్రగడ భీమేశ్వరరావు, బి. ఏ. గారి యాధిపత్యమున, మార్కెట్-హాస్యనిరాకరణప్రచారకు లగు శ్రీయ్యులయంనూరి రామమూర్తి గారు సుమారు 1000 మంది సభ్యులతో నిండిన మహాసభయందు, సహాయనిరాకరణతత్వమును గురించియు, పంజాబుభిలాభతు వ్యవహారములను గురించియు, సత్వరస్వరాజ్యకార్యకర్తలను గురించియు, మద్యపానవిషేధమును గురించియు, విదేశరస్త్త బహిష్కారమును గురించియు, స్వదేశరక్షణమును గురించియు, గంభీరవాన్యము నిచ్చి ప్రజలను కాన్యోత్సాహ భరితులను గావించిరి. పిమ్మట శ్రీయ్యుల తుర్కూ వెంకట్రామయ్యగారిచే నచింపబడిన పద్యములను జరుపుటతో సాయంకాలము 6 ఘంటలకు సభ ముగింపబడినది.

అసహాయోద్యమము

కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సమావేశము

మరికొన్ని తీర్మానములు.

యవరాజుగారు (ప్రిన్సు ఆఫ్ వేల్సు) ఇండియాలో అడుగు పెట్టిననాడు దేశమునందంతటను యైచ్చిక హరతాళములు జరుగవలెను. యవరాజు స్వాగతోత్సవములందు ప్రజలు పాల్గొనకుండుటకు తగిన ఏర్పాటులను ఆయారాష్ట్రములకు పిలగునట్లు శ్రేష్ఠతముగా నాయారాష్ట్రములందలి కాంగ్రెసు సంఘములే ఏర్పాటుచేయదగును.

2. విదేశీయులతో దేశీయ మహాజనసభవారి సంబంధమునుగూర్చి ఇండియా దొరతనమువారు ప్రజాభిప్రాయానుగుణముగ పాలించుటలేదు. అనుభవముగా వచ్చుచున్న పద్ధతి ప్రకారము భరతఖండమును స్వాధీనమం దుండుకొనుటకే వారి సర్వప్రయత్నములును గాని భరతఖండసీమాంతములను కాపాడుట కాదని మనము విదేశీయుల వారికి తెలుపవలసి యున్నది. భరతఖండమునకు స్వరాజ్యము లభించినపిమ్మట యితరరాష్ట్రముల నాక మించు తలంపెన్నడును కలుగదు. ఇతరదేశములవారు కొరు నట్టియు వారికి ప్రతికూలములగునట్టియు వ్యాపారవిభాగములను ఆయాదేశములలో భారతీయుల నవలంబింపదు. ప్రస్తుతము బ్రిటిషు దొరతనమువారు విదేశీయులతో చేసికొనిన సంధిపత్రములు ఇండియాలోని పక్షుజాతమును నిరంతరమును బ్రిటిషు దొరతనము వారు కొనిపోవుటకు ఏలుకలిగించు నట్టివిగా నేయున్నవిగాన భారతీయులపై దుర్భావములేనివారును భారతీయులకు హానిచేయుగోరనివారును నికమీదట బ్రిటిషుసామ్రాజ్యాధికారులతో నెట్టి సంధియును చేసికొనగూడదని మనము విశేషములవారికి తెలుపవలసియున్నది.

స్వరాజ్యము లభించినపిమ్మట భరతఖండవాసులు మహామృత్యుదేశములవారికి గల మరణవిషయము లగు బాధ్యతలను సరిగా గౌరవించురు అని ఆదేశములవారికి జెంపదగునని స్థాయి సంఘకార్యక్రమమువారు సూచించిరిగాని దీనిని యావద్భారత దేశీయమహాసభ స్థాయిసంఘమువారు చర్చించి స్థిరపరుచువరకును ప్రజలు దీనిని బాగుగా చర్చించువరకును ఇదిదేశీయ మహాజనసభ స్థాయిసంఘాభిప్రాయమని ప్రకటించుటకు కార్య సంఘము వారంగీకరించుటలేదు. గాన దీనిని పత్రికలలో ప్రకటించుటకును దీనినిగూర్చి స్థాయిసంఘమువారికి వాయుటకును కార్యదర్శిని కోరుచున్నారు.

మరల కార్యసంఘసమావేశము నవంబరు 8వ తేదీన డిల్లీ నగరమున డాక్టరు అస్సారీగారి మందిరమున జరుగును. స్థాయి సంఘసభ గూడ నచటనే 4వ తేదీన జరుగును.

ఆజ్ఞాతరస్త్తరణము

ఆజ్ఞాతరస్త్తరణమున కనుమతీయ వలెను. మాపలాల విప్లవమునుగూర్చి విచారణసలుపవలెనని బీహారు కిలాఫతుసంఘమువారు యావద్భారత భిలాఫతుస్థాయిసంఘమువారిని కోరిరి. బొంబాయిలో యావద్భారత స్వదేశీ ప్రదర్శనము

1922 జనవరిలో బొంబాయిలో యావద్భారత స్వదేశీ ప్రదర్శనము జరుగును. అందు 8 శాఖలుండును. 1 చేతిలో వదక బడిన నాలుక ఆనూలుతో చేతిమగ్గుముపై చేయబడిన బట్టలు. 2 అన్నిరకములవి వెండిబంగారు జరిలుకూడ 2 అన్నిరకముల జెల్లము చక్కెర. 3 ప్రాచీన శిల్ప సమానాలు 4 సందనోద్యానపు మారురులు 5 చేతితో అల్లబడిన తివాసీలు 6 భారతీయములగు ఆసనాలు కర్రసామానులు. 7 ప్రాచీన నవీనములగు గిట్టనగలు. 8 ఆహారపదార్థములు వీనిలో శ్రేష్ఠతనుమైన వానికన్నిటికిని ముఖ్యముగా రాట్టములకు చక్కెరరకములకు చాలబహుమానము లియ్యబడును.

ప్రజారోగ్యసంరక్షణము

లక్నో, అక్టోబరు 7:—ప్రజలు అంటుకోగములనుండి తప్పించుకొని సురక్షితముగా నుండుటకు, నవంబరుమాసారంభమునుండి సంయుక్తరాష్ట్రముల ప్రభుత్వమువారు “ఆరోగ్య శాస్త్రము”ను గురించి ప్రజాసామాన్యమున కుపన్యాసములమూలముగా బోధచేయుట కేర్పాట్లను చేయుచున్నారు. ప్రజారోగ్యశాఖాధికారి యగు అసిస్టాంటు డైరెక్టరు కొందరు సయి అసిస్టాంటు సర్జనులను, వైద్యకాలనులను వెంటబెట్టుకొని, గ్రామములకు, పల్లెలకువెళ్ళి, ప్రజలకు సులభముగా నర్థమగురీతిని ఉపన్యాసించుదురు. అంటువ్యాధులనుగురించి కొన్ని గ్రంథములు ప్రకటించబడి, ఉచితముగా బంచివెట్టబడును. ఉపన్యాసములనిచ్చే తరుణమున, మ్యాజిస్ట్రేటులరకం పటములు చూపబడును.

జ్ఞానము.

ఉరవకొండ ఫిర్యా.

ఉరవకొండ ఫిర్యా అయిన గ్రామములు కలిగి అనంత పురమండలములో జేరినది. ఈ ప్రాంతమున మూడుసంవత్సరములుగా వానలేక పంటలు పండనందున జ్ఞానమేర్పడినది. ఈసంవత్సరమైనను వానలువచ్చి పంటలుపండునని ఆశయించెను గాని తొలకరియందు ఒకటిరెండుమళ్లు వర్షముకురినది. అప్పుడు ఎర్రభూములలో ముంగారిపెల్లు పెట్టబడినవి పెట్టబడినవి మొదలుకొని వర్షములేక వైర్లు నిట్టనిలువున ఎండిపోవు స్థితికి వచ్చెను. కొన్ని మైల్ల ఎండిపోయెను. మరణావస్థయందునువానికి నీరు పోసినట్లు వారమురోజులక్రిందట ఆచ్చటచ్చట ఆరవయిన వానకురెసె గాని పంటలుపండు నని ఆశ వాల్తుగాలేదు. ఎందుకన ఉత్తరకార్తికయందే వర్షమురాలేదు. ఈ కార్తికయందు వర్షము వచ్చినమైల్ల ఎందునని రైతులకు నమ్మకము. ఉత్తర చూచి ఎత్తర గంపానులోకొత్తి అనుసరించి బ్రతుకు లేవుదాయము నెచ్చటి కైనను తీవము గడవవెళ్లవలసినదే. ఇప్పుడు ఆలాగే సంభవించినది. రైతులకు మూడుసంవత్సరములనుండి పంటలు లేనందున తినుటకు నాతిగా ధాన్యములేనందున కొనితెచ్చుటకు డబ్బు లేనందున ధనవంతులు అప్పు ఇచ్చుట మానుకొనినందున వారు పడుకొనగా వర్షకాలితము. ఇక సర్కారువారు కొందరికి తకాచి (అప్పు) ఇచ్చిరి. కొందరు రైతులు 20-25 సంవత్సరములుగా అనుభవము కలిగి వికయపుత్రము పొందియుండినను పట్టాకాలేనది వారికి తకాచి ఇచ్చుటమానుకొనిరి. రైతులకే తిన తిండి లేక కట్టబట్ట లేక ఆల్లాడుచుండ, కూలివై ఆధారపడియుండు వీధలస్థితి కెప్పుడైతేమా? వీధలకు ప్రంచమున చోటే లేదనుట వారు ఎక్కడ కేగినను వార్షికప్రములు విచారించువారే లేరు. వారెన్ని కష్టములు పడినను కడుపునిండుట కష్టము.

ఉరవకొండ ఫిర్యా అయి రెండు చోట్లలో ప్రామిన్ వర్క్సు ప్రారంభించినారు. అచ్చట ప్రజలు ఎందరు పనిజేయునది కూలి ఎంత ఇచ్చునదియు క్రింది జాబితాలో కనబడుపడినది.

వర్క్సు.	డివెం డెండ్సు.
పురుషులు. శ్రీలు. పిల్లవాండ్లు. పురుషులు. శ్రీలు. పిల్లలు	
2172 8290 1818 26 82 241	
ఒక పురుషునికి కూలి రూ 0-8-0	ఒకరికి దినము ఇచ్చునది.
ఒక శ్రీకి కూలి రూ 0-2-6	
పిల్లవాండ్ల కూలి రూ 0-1-9	
మొత్తము దినము బటువాడా రూ 1081.	

ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు.

నెలజేతము.	ట్రానిలింగ్ అలవెన్సు.
1 చార్జ్ ఆఫీసరు రూ 150—	
2 డాక్టర్ల ప్రతి ఒక్కరికి " 80 రూ 50	
2 గురుస్తాలు " " 40	
2 క్యాపియర్లు " " 80	
17 మేస్ట్రీలు " " 25	
8 ఓవరుసీర్లు " " 80	
5 వాచ్ మెన్లు " " 12	
2 సియాన్లు " " 12	
8 పోలీసువారు " " 18-12-0	
2 వార్డు క్లర్కులు " " 12-0-0	
రెండవవోట సహా ఇంతకన్న నెక్కువగానే యున్నారు.	
అంతా పనిజేయు కూలీలు.	
మొదటివోట 8774	
రెండవవోట 9000 రహదారు	
17774	

పురుషులకు నూడుఆదాలు, శ్రీకి రెండున్నర అజాలు కూలి ఇచ్చిన పనిజేయువారి కర్బులకుగోడో యోచించుడి. ఉరవ కొండబజారులో రూపాయకు 4 శేర్లు బియ్యము, రూపాయకు 5 1/2 శేర్లు జొన్నలు, రూపాయకు 7 1/2 శేర్లు రాగులు (80 తులములు 1 శేర్లు) అమ్మబడుచున్నది. కూలీలుచేయుపనిచూతుమా 'గోడుకు'కావలసిన కంకర సేకరించుట, మూడుమైళ్ల దూరమున నుండి రాళ్లు మోసికొనివచ్చి వాటిని భేదించవలయును. ఇట్లు దినము 3, 4 దఫాలు రాళ్లు తెచ్చుటకు వెళ్లవలసియున్నది. ఇట్టి పని జేయువానికి ఆహార మొంత కావలసియుండునో పాడుకుట్ల ప్రహితురుగాక. సర్కారువారు ఇచ్చుకూలి చాలక నిత్యము ఒకపూట ఉపనాశవ్రతము నులుపుచున్నారు. కొందరు

నాగజముడుపండ్లు తిని కాలము గడపుచున్నారు. కడుపుకు చాలిచాలక కూలి ఇచ్చినను పట్టాల్లో ఆదియు నిచ్చువారు లేనందున తంతోపతండములుగా వచ్చి ఫామిన్ వర్క్సులో చేరుచున్నారు. ఇప్పుడు వారమురోజులనుండి నూలికవచ్చినవారిని చేర్చుకొనక వాపసు పంపుచున్నారు. కారణము తెలియదు.

ఉరవకొండ కార్మికుల కమిటీవారు తమ యావత్ శక్తిని ప్రయోగించి రాటుముపెట్ట ప్రయత్నము నులుపుచున్నారు. వారము రోజులలోగానే దాదాపు నేను రాటుములు పెట్ట బ్రయత్నములు జరుపబడుచున్నవి. ఉరవకొండ కార్మికులకు లగు చెప్పాల్సి బయోత్ మల్ అను మార్కెటింగ్ వర్క్సులు కలవు. బాధపడువారికి రాటుములు పెట్టించినచో ఎంతమాది అయినను కొని నిలువయుంచుటకు వాదానమొనర్చిరి. మఱి కొందరు వర్క్సులు రాటుములు కొని ఇచ్చెదమనిరి. ఇందుకు ఒక ఉపసంఘ మేర్పాటుపడినది. పెట్టంబరునెల 30 వ తేదీని ప్రతి గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటించిన మేజుకు ఈ ప్రాంతములకు వచ్చిచూచి వీరికి ఎంత భనము కావలసియుండునో వారే అంచనావేసి సహాయ మొనర్చిన బాగు. ఇదిగాక ఉరవకొండకువచ్చినవారితోకొందరు వర్క్సులు సహాయ మొనర్చుదురు.

బెల్గాం-రామదాసునాయుడు.

ఆంధ్రదేశ కలవు నిధి:—వంబయినండి గూడూరు రామచంద్రరావుగారు మాట్లాడువానిది. "జాతీయకళాశాల, పల్లిపాడుకు, ముప్పిగాక, మన కలవు ముప్పిగూడ శ్రీ మహాత్ములు రూ 25,000 లు మంజూరుచేసిరి. గూ 10,000 లను వెంటనే యిచ్చినారు. ఈ వైకము ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘము వారిద్వారా వ్యయపజుపడును. శ్రీ మహాత్ముని మూలమున కార్మికులవారీసహాయము చేసినందులకు నా కృతజ్ఞతావందన ములను తమ పత్రికయందు ప్రకటింప గోరెదను. శ్రీపరమేశ్వరుడింతవఱకు పూర్ణమగు సహాయము చేయుచు నేయున్నాడు."

సామల్లకోట వార్తలు:— 30-9-21 తేదీ రాత్రి, యాగామకాపురస్తులును, భూస్వాములును, కాకినాడములోకా బోర్డుమొదలును, అయిన శ్రీయంత దుద్దంపూడి అచ్చయ్యగారి ఆధ్వర్యతక్రింద నౌకగొప్పసభ జరిగినది. సుమారు 5000 లు ప్రజలు సభనలంకించిరి. కృష్ణాజిల్లా ఆంగలూరు కాపురస్తులును కమ్మసోదరులును, అగు, శ్రీయంత దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్య చాదగిగారును, యెచ్చేని సుబ్రహ్మణ్యంగారును, మండపేట కాపురస్తులగు శ్రీయంత యెర్రమిల్లి జగన్నాథశ్రీగార్లు సభలో గంభీరోపన్యాసములుగాంచి, యికమందు అక్టోబరునెలాఖరు వరకుసభలుజరుపక, కృష్ణదేశోద్ధయము పూర్తిగాప్రయింబు ను, వ్యాపిగావించుటకు పట్టుదలతోకూడిన కార్యకర్తలయ్యెను. గ్రామస్థులుసహించి నెలాఖరులోపల స్వదేశవస్త్రధారగము, సాంగోపాంగముచేయుట, మహాత్ముని ఆదేశప్రకారము ప్రబోధించుట, తీర్మానింపబడినది. అనంతరము విదేశవస్త్రధారణము జరిగినది.

అన్నవరం:—గంపలగూడెం కుమారరాజుగారకు శ్రీకోటగిరి వేంకటకృష్ణారావు బహద్దరుగారును, చీరాల పేరాల నాయకులగు ఆంధ్రరత్న రామదాసు దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారును తమ ఆత్మగౌరవమును కాపాడుకొనునిమిత్తమై సం తసముతో శ్రీకృష్ణజన్మస్థానమున కేగి దినదినమును స్వరాజ్య ప్రాప్తి సులభముగావించుచున్నారు. ఇట్టిస్వరాజ్యప్రాప్తి సమీపింపజేయునాయకులయెడ నున్న గౌరవము వెల్లబుచ్చుచు స్వస్తి శ్రీదుర్భతినామ సం॥ అశ్వజ శుక బుధవారం గోభావ మాపురజనులందరును కలసి సుమారు ౪౫౦ వీధలకు మూతన ముగా ప్రతిష్ఠింపబడిన శ్రీరామకోవిలదగ్గర అన్నదాన మొనరించిరి వ్రాయుటకు సంతసించుచున్నారు.

రాజుప్రతినిధి అక్టోబరు 11-వ తేదీని సిమ్లాలో బయలుదేరి శ్రీనగరమునకు వెళ్లుదురు. అంతట కాశ్మీరములో ఒకపక్ష ముదినములను గడపి, రాజుప్రతినిధి అక్టోబరు నెలాఖరునకు ఢిల్లీ వచ్చును.

సూర్యపూడి జాతీయపాఠశాలలోని శతపాఠశ్రామికాభివృద్ధినిమిత్తం బ్రహ్మాండం వరకంహంగారు రాటుములనిమిత్తం రూ ౪౨-౧-౪ మట్లాది వెంకటచలపతిగారు మగ్గంపామానుల నిమిత్తం రూ ౪౪-౨-౦ యిచ్చిరి.

మామలాల విప్లవము

జిల్లామేజిస్ట్రేటు ప్రకటనము.

పొన్నాని తాలూకాలో కేరళా ధీరశ్రరములో నిపుల్లంతెరు చెల్లియావునులను 6 వ తేదీ రాత్రి 200 మంది మామలాల ముట్టడించిరి. 6, 7 యిండ్లను తగులబెట్టిరి. తొమ్మిదిగురిని చంపి వేసిరి. 6, 7 మందిని గాయపరచిరి.

మామలాల కేసుల విచారణ

పిమ్మట నలకతుక్కుని పకరు (తిరురంగడి) హెడుకని స్టేటు మాధవమీనను (తానూరుకు మరొకందరును) గార్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి. 7 వ తేదీని మరల విచారణ జరిగినది. సబుయినస్పెక్టరు గోవిందనందియారు (తిరురంగడి), సాక్ష్యమిచ్చెను.

మామలాల ప్రస్తుతవిధానము

నెనుకటివలె మామలా లిపుడు ఎదుటబడి పోరుటలేదు. చాటుపోటు యుద్ధము చేయుచున్నారు. వీలైనచో గ్రామములమైడి తోచుకొనుచు నాశనము చేయుచున్నారు. సేనలను పొందియుండి పాంసింప వచ్చునని తోచినగాని వారు సేనలను సమీపించుట లేదు. అందువలన సేనలసంఖ్యను హెచ్చింపవలసి వచ్చినదని యుద్వోగులు ప్రకటించిరి.

చరకసిద్ధాంతము

సర్. పి. సి. కేగారు తూరనేవా సమితిలో నుపన్యసించుచు చరకమునుగూర్చి యిట్లు చెప్పిరి:—

గాంధీ మహాత్ముడు ప్రపథమమున చరకస్థాపనము జేసి నపుడు, దానిని నిర్లక్ష్యముగా జూచి, దీనివలన సేమగునని తలచి యుంటిని. వంగలక్షియంత్రకాలలోనికి వెళ్లి ఒక్కనిముసము అచటి రాట్టములు కడుక్లు తిరుగుటనుజూచినచో ఆధునిక యంత్రనిర్మాణము బోధపడగలదు. ఖూల్చుకర్రవైన పిదప రాట్టముల యందు నాకత్వంత వ్యాపారము గల్గెను. ఈకర్ర వచ్చినదే శేము ఆమకొనళ్లు పంటపండు దేశము. అచటి ప్రజలు నూటికి 95 మంది సంవత్సరములో 5 మాసములు పనిజేసితిక్కిన 9 మాసములు సోమరులవలె కాలము పుచ్చెదరు. వంగదేశములో సోమరితనము పాపము వృద్ధిచెందుచున్నది. బారిపాలు తూర్పు బంగాళమునకుపంటలో నిధియొచ్చును. ఒక్కపంట పండకు స్వచో కర్రవువచ్చును. అకర్రవు నివారణచేయుటకై అశ్వని బాబుమున్నగువారు చాలప్రయత్నములు గావించిరి. బంగాళములో నిపుడు 4 కోట్ల 50 లక్షలమంది ప్రజలున్నారు. వీరిలో 3 1/2 కోట్లు వదలివేసినను మిగిలినగోటిమందియున్న ఒక్కక్కరు నెలకు 1 రూపాయి సంపాదించినను నెలకు 8 కోటి రూపాయలగును. సంవత్సరమునకు 12 కోట్లగును. ఒక్కొక్కరు నెలకు 2 రూపాయలైన సంపాదించవచ్చును. దానితో ప్రజల రాబడి 24 కోట్లు యెక్కువగును. అర్ధశాస్త్రమునుబట్టి చూచిన కాలమును వృధపుచ్చుక లాభము కలుగు పనిని జేయవలయునని బోధించుచున్నది. ఈదేశభాగములో సోమరులై మరియొక పనిజేయుటకు దోవలేక నున్న స్థితిలో ప్రజలున్నారు. అట్టివారలకు చరకమే తరహాపాము. ఇదికాక నాకు తెలిసిన పరిశ్రమ లెన్నియో గలవు. నేనిక్కడికి అసాము పేరుమిల్లు నుండి వచ్చితిని. ఆవరిశ్రమను వృద్ధిచేయవలెనని పాటుబడు చుంటిని. కాన అర్ధశాస్త్రమునకు విరుద్ధముగ నుండు గృహపరిశ్రమల మీదనే నాకభిమానము గలదని యనుటకు కారణముగాన్నింపదు.

కలకత్తా యోకహోమాభ్యాంకులో కొందరు 50 లక్షలను అపహరించి, మోసము చేసిరి. తప్పకు లెక్కలనువ్రాసి, వారు డిమాండు డ్రాఫ్టులను దొంగిలించిరి. ఇద్దరు అరెస్టు చేయబడినారు. పోలీసువారు పిచ్చాణ చేయుచున్నారు.

పాముకాటుకుమందు:—5 తులములపొగాకు 10 తులములసిటిలోకలిపి అనగా పిసికి బాగాకుతీసివేసి జలమును గొంతులోపోయవలసినది. దవడలు విగించుకపోయియుండినయెడల ముక్కురంధ్రములగుండా గొంతులోనికి వైచెప్పినపొగాకునిటిని విడువవలసినది. ఇట్లు చేయుటవలన వాంతులగును. వాంతులలో విషము బయటబడును.

ఆంధ్రపత్రిక చందా నిర్వాటులు

విషయము	చందా రూ	24	0	0
విషయము	చందా రూ	12	0	0
చందా రూ	6	4	0	
చందా రూ	2	2	0	
చందా రూ	4	0	0	

దుర్జతినామ సం||రం ఆశ్విజ శు|| ౭, శనివారము

జంఘాలశాస్త్రి యిట్లు పలికెను:-

“నాయనారా! నాకిప్పుడు తరముకన్పించింది. ఇదియొక్క గ్రంథకర్త వ్రాసినాడు మనసభలో దీనిని జదువుమని నాయెద్ద కాతడంపినాడు చదివెదను.

“వంగి సలూముచేసిన భటుని కొకప్పుడు ఫారుషా దేవిడి మనా చెప్పననియు దన్ను జెడమడ దిట్టిన దాసుని కొకప్పుడా తండు విలీనలేని బహుమానములు ప్రసాదించుననియు ‘సాది’ యను పాఠశాలకు హాకవి వ్రాసినాడు. ప్రభువుల హృదయములు మాలింతరాండ్రు చురులవలె సర్వదా చంచలములనియు వారి కం దువలన బ్రజలందటై యనురాగము కలుగుననియు నట్లెవరము కలుగుననియు ననురాగము కలుగుటకు గాని యాగహము కలు గుటకు గాని ప్రత్యక్ష హేతువు లేనియు నుండవనియు సాది గా రానందర్పమున నభిప్రాయపడిట్లు కనబడుచున్నది. అంతేకా క యొకప్పుడు ప్రజలను స్వార్థమే ఫారుషాలని బహిష్కారమునకు గావహుగుననియు బ్రజలత్పై ఫారుషా పెట్టునకు, గారణమగుననియు గూడ నాకవిశిఖామణి నెలవిచ్చియున్నాడు. మనశ్శాంత్యుపయోగ బ్రభువులు ప్రజలయెడల బహువిధి తముగా బ్రవర్తించునని యాయన శిఖనవైఖరిని బట్టి మనమెంచుకొనవలసివచ్చు కానబడుచున్నది. సత్యమెయ్యుండవచ్చు నేమో, అయినను నాకు తెలిసినయొక చిన్నకథను జెప్పెదను.

“అనగననగ నొక యూరనొక బ్రాహ్మణుడు. ఆతడు చింతకుక్క-ఉక్కుతునుక-మంచినడికాలముల నున్నాడు. అతనికి ‘నా’ యని యనదగిన వారెవరులేరు. తల్లిలేదు తండ్రిలేదు. సోదరులేరు. ఇల్లులేదు వాటిలేదు. ప్రక్కలో భార్య లేదు. చేతలేదు లేదు. ఒడలక పిచ్చున పుట్టెను లేదు. కడుపు నిండిన యన్నము లేదు. పట్టి రిక్తుడు. పరమ దర్శియుడు. దర్శియుడుకదా యని దురన్న దుర్గాములకు బోవునాడుకాదు. ఆయూరనున్న వైష్ణవాలయమున గనిపెట్టుకొని చిత్రాన్నదీర్ఘదాది భక్షణమున బుట్టిలో నేడుము దుట్టిన కుదరమును యథోచితముగా గాలానుగుణముగా బరామర్శించుచున్నాడు. గుడిలోపల మూలవిరాట్టు-గుడియరు గుమీడు బురహా త్రమ భట్టు-నొక్కటే పొడుగు నొక్కటే లావు నొక్కటే నలుపు నొక్కటే గట్టి కాని యాతనికి బరిపూర్ణ మైన పన్ను. ఈతనికి బన్నునంటి యెంగిల లంఘనములు - కొండ తెంతతన్ను నెన్ని సార్లు తన్ను నెండు నక్కలవలె నుండు రు. అల్పహారముతో నైన మన యయ్యవా రాయనవిగహము వలెనున్నాడు. జవునెముక మనుజుడు, సంపూర్ణబలాశ్వుడు, పడమటి వాడగుటచే బ్రబలమైన గాత్రధర్మము కలవాడు, నెద్దవరులలోని మనుష్యుడు. కాని యెంతశరీరపాటవము కలవాడో యంతశాంతగుణ సమంజసుడు. ఎంత భోజన ప్రియుడో యంతభోగ పరాశురుడు. ఎంత యుత్తుంగ శరీరుడో యంతవిజయముడు. ఎంతవయస్సాచార్యము కల వాడో యంతజ్ఞానోదయము కలవాడు తటచుగా నాతడిష్ట జేవతను గూర్చి జపమొనర్చు చుండును. నిశ్చల దైవభక్తి కల వాడు.

ఒకనాడు శ్రీమహాలక్ష్మి-స్వప్నమునగా బోలునా తనికి సాక్షాత్కరించి “నాయనా నీయోగ్యతకు మెచ్చితిని! నీ భక్తికి సంతులించితిని. నీకు వరమిచ్చుటకై వచ్చితిని. నేను నీయింట నింతటినుండి నివసించి బంగారుజెబెతో దాండువెంతును. నీయింట నిక నిత్యక ల్యాణము పచ్చ తోరణము. నీవు పట్టినదెల్ల బంగారమగును, ముట్టినదెల్ల ముత్యమగును. నీవు మహేశ్వరమున నిక నోలలాడుచువు.” అని చెప్పెను. అప్పు

డా దీర్ఘబ్రాహ్మణుడదరపడి, “తల్లి నీకు నమస్కారము-నీవు నా భక్తికి సంతులించితిని నేను నీయకరాగమునకు సంతులించి తిని-నీకటాక్షము నాకు రాకుండుటచేతనే నేనిక సుఖముగ నున్నాను. ఏదియేమిటోయినను నాకిప్పుడు బెంగయెమియులేదు. మనస్సు సర్వకాలము నిశ్చింతముగనున్నది. ప్రసాదప్రధానాన సదమున దేవాలయమునకు బోయి పూజరి పుణ్యమాయని యీ త దేమైన డెట్లినయెడల దిందును. తిని యెచ్చటనో ముక్కు-ముసికొని కూరుచుండును. నేను దేవులాడదగినవారు నాకె వరులేరు. ఒకరు నన్ను గూర్చి దేవులాడనక్కరలేదు. నేను లోక మునకు గాదు కదా నామట్టునకే నేను లేనట్లు ప్రవర్తించు చున్నాను-ఈ తరక్షణమున దేవుని నెలవగునెడల అక్కలు కట్టుకొని వెనుక చూపుకేకుండ నెగిరిపోవుదును-తల్లి నీ యా జ్ఞను నిరాకరించితిని నీవు కోపపడకుము. నీవు నాయెంటు జేర వలదు. నీవు నాకక్కరలేదు. ఇదిగో సహస్ర స్వాస్థ్యాం నమ స్కారముల”ని యా బ్రాహ్మణుడు ప్రత్యుత్తమిచ్చెను. “వెట్టి వాడా! సుఖముఖములు వలదన్న బోవు ననుకొంటివా? నీభార్య కర్మము ననుసరించి యిప్పుడు నీకు మహాభాగ్యము లభింపవలె యున్నది. నీతెక్కయేమి? బ్రహ్మదీక్షవతలే ప్రారబ్ధకర్మబద్ధులని యెఱుంగవా? మాటలాడకుండ మహేశ్వరమునుభవించుము. నీవు చేసికొన్న కార్యమువలన గలిగిన ఫలము నీవనుభవించక నిరాకరించినయెడల మఱి యెవ్వడనుభవించుననుకొంటివి? నీవు నిత్యము తినుచున్న చిట్టి గాలెవలన శక్తియుఁ జిడుము నీకే కలుగుచున్నవా నీయూరి కరణమునకుఁ గలుగుచున్నవా? వెట్టిమాట లాడుతున్న నీవు పామృత్తు బోవుదా నను గాను. ఇక నిన్ను నే నావహించును”ని గంభీరభాషణముల నా కమ లాదేవి యానతిచ్చెను. అప్పు డాభాగవతుడు “అమ్మా! నీయిష్టమెట్లులో యిటులే- నీవు నన్నావహించెదనంటిని- నే నడ్డు నెట్టుజాలను- కాని నాదొక్కప్రార్థన మున్నది. నీవు నన్ను విడిచివెట్టిపోవునెడల మూత ఖిదిగో పోవుచున్నానని రకంత ముందుగ జెప్పి మఱిహమ్మ” అని మహాలక్ష్మిదేవితో మనవి చేసికొనెను. అప్పుడామె “నాయనా! నీతో నేను ముందుగా జెప్పి మఱిపోవుదును. అది యెట్లో ఇప్పుడే చెప్పెదను వినుము. ఒకలక్ష్మీవారమున సాయంసమయమున నిభార్య రత్నాభరణముల జిలజిలతో బంగారు టండెల గలగలతో మేడమెట్టు దాసిదాని చేయూతఁ గొని దిగుచు “భటులు లేరు- బానిసలు లేరు. దీపములు లేవు- ఘాషములు లేవు- పక్కలు లేవు బండలు లేవు. అందఱుకూడ నెక్కడ నంతరించిరా” యని పలుకును. అప్పుడే నేను నీయిల్లు వదలిపోవుచున్నానని నీవు గ్రహించుకొనవల యును. అని యాతనితో నెలవిచ్చెను. సరే యని యాతఁడు సమ్మతించెను. అంతామతల్లి యంతర్గాన మొందెను.

ఆనాడే యెవ్వడో సంపన్నుడు దేవాలయములో వసంతోత్సవ మొనర్చెను- మనవురుషా త్రమాచార్యులు గారి నా దినమున నందఱును గౌరవించిరి. భాగ్యదయవిషయమై మానిసి తున్న పసి వేటకుక్క (బుడ్డహాండు) కేడి! అద్భుతమునకున్న యాకర్షణకీర్తి యనని కేళ్ళి! ఓ! అంద తాతనికి గండము పూ యువారే, మెడలో నుల్లదండలు వేయువారే, శ్రీపాదరేణువును జేతకొందిచ్చువారే. ఆయ్యవారు లాదినమున నాగించిన మామిడి పండ్లకు బనసలోనలకు మింటివై జుక్కలకువలె తిక్కలేదు ముప్పనియెడ్డ కాదినమునందే కడుపునిండినది. ఇట్లాహరించి జాటు ముడితో ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రములతోఁ జందనలిప్తగాత్రముతోఁ బచ్చకప్రవ్ర జగజగలతోఁ గస్తూరి గనుగమలతోఁ దిన్న గాతఁ డు కోటలోనికి బోయెను. ఆజానుబాహులు నాచార్యులు ఘండు శంఖుచక్రచిహ్నితభుజుడు నగు నాతనిని పహారావారెవరు నడ్డగింపలేదు. “రాజుగారి గురువుగారురా” యని యెవరి మట్టునకు వారే యొగిల్లి దారియిచ్చిరి. ఆతఁడు నిరభ్యంతరముగ నే డుపహారాలు దాటి, తుదకు రాజిగారి శయ్యాగృహములోనికి బోయెను. ఆమె నిదించుచున్నది. అంత నీతనికేమి బుద్ధివుట్టెనో యేమిటో చెనో పరమాత్మునికే యెఱుక. శయ నించుచున్న రాజిగారిని బాహువులనుండున గట్టిగ నిటికించు కొని లేవనెత్తి మఱియొక్క ప్రక్కమీదికి విసరివైచెను. అంత దీక్షాశ్రయై రూక్షేక్షణయై నిలువుటద్దము మొదటఁజెట్టిన బా తును దీసికొని శక్తిస్వరూపియై యాయువు నాతనిని రాజిగారు బాహువబోవు సంతలో రాజుగా రానందడిని విని గదిలోనికి వచ్చిరి. ఆయన లోని కడుగుచెట్టుట యేమి? రాజుగారిబంగారు పూత పట్టె మందవ్రుంబిరివైసుండి బానిడు త్రాచుపాము

పట్టుపట్టువై బడుటయేమి? అట్టి యత్యద్భుతస్థి వేశ మనలో కించి యంతకుఁబూర్వమున జరిగినసంగతులను విని రాజుగారు బట్టమెడకుఁ జుట్టుకొని “స్వామీ! మీరు భగవంతునిచే నా భార్యను బాముబారినుండి రక్షించుటకై యిటుకుఁ బంపబడిన వారుకాని వేఱుకారు. నేను మీ భృత్యుడను. మీరు నాచే నేన చేయించుకొనుచు నా ప్రాభవమంతయు ననుభవించుచు నిటనే యుండు”డని ప్రార్థించెను- లక్ష్మీకటాక్షమహిమయే కదాయని యా భాగవతుడని నిశ్చయపఱచుకొని శోటవెలుపల నొక్క భవముననుండుట కంగీకరింపెను. రాజుగారి భండారమున కం తయు నీతఁడే యధికారి- రాజుగారికి సమ్యురబడి యంతయు నీతనిమేడలలోనే భద్రపఱపఁబడుచున్నది. ఈ సాము నీవేమి చేసికొన్న సరియే. ఇదియంతయు నీదేకాని నాది యెంతమాత్రము కాదని యారాజుగారు మనవిచేసికొన్నప్పు డింక నభ్యంతరమేమి? ఈయనక్రింద బ్రధానులు కార్యదర్శులు నేనాధిపతులు- ఓవారేమి వీరేమి రాజుగారే వాఁకింపఁడైనప్పుడు రాష్ట్ర ప్రజలతిక్క యేమి? రాజీయశ్వవహారప్రపంచమున నిట్లు జరుగు చుండగాఁ గుటుంబప్రపంచవ్యవహారమున నింతకుంటె చిత్రము జరుగుచున్నది. అపరసవంటి యాలిని బెండ్లచేసికొన్నాడు. ఆ టుమాసములు కాకుండనే యామెకాపురమునకు వచ్చినది. వచ్చి న యాటమాసములకే యామెమాలింతరాలైనది. పండెపుగుట్ట మునకడ్డున్నది. ప్రభంజనని కడ్డున్నది. బాంబునకడ్డున్నది. కాని, భాగ్యఫలమునకడ్డున్నదా? ఆమె వేవిత్ల రాజిగారు వింతవెంత సూడిద లంపినారు-రాజుగారికి మతిలేక పడేపడేమేమప్రక్కము లంపినారు. కదలినయెడల గడుపు నెడతీపోవునని కడుపుకాలు పూర్వజన్మమునుండియు నెఱుంగని దొరసానులు హెచ్చరిక లంపినారు. ప్రజలందఱామెకు సుత్రిలొభము కలగవలయునని యిష్టదేవతలకుఁ బ్రార్థన లంపినారు. నిరాభ్యగతవులు నవరత్న మాలికలంపినారు. పురిటికి నేపాశమునుండి కస్తూరి వచ్చినది. కాబూలునుండి యింగున వచ్చినది. కాశినుండి యావులు వచ్చి నవి. హైదరాబాదునుండి పండ్లకప్పు వచ్చినవి. బెంగళూరు నుండి పండ్లువచ్చినవి. తుదకామెకు నొప్పులు వచ్చినవి. కొడుకు పుట్టక కాంతకు పుట్టుటచేతఁ గన్నీళ్లు వచ్చినవి. కొడుకు పుట్టు నని చెప్పిన దైవజ్ఞుల నెత్తికె జేతులు వచ్చినవి. తరువాత మఱి యొక్కనిడ్ల నామెకనెను. అటునిట్లు మఱియొకబిడ్డను గాంచెను- ఇట్లు నైస్థాయిలో భాగ్యదేశత పదిసంవత్సరములు కాల బోలుచు బరమాద్భుతముగఁ బాడినది. ఆపాటలో జెప్పవలసిన దేమున్నది? ఓ! కృతులు కావు. కీర్తనలు కావు. పదములు కావు. పల్లవులు కావు. తత్వములు కావు. తందనపదములు కావు. ‘గజ్జని’గావు. కందార్థములు కావు. స్వర జతులు కావు. బావలీలు కావు. గానసారస్వతమంతయుఁ గడతేరు నట్లు పాడినది. సుతమాప్తమై. హింసితసికొనలేదు. గొంతు సవరించుకొనలేదు.

ఒకలక్ష్మీవారమున సాయంసమయమున నాతనిభార్య దాసి కాభుజినిక్షిప్తహస్తవద్దయై మేడమెట్టు దిగుచు “భటులు లేరు బానిసలు లేరు దీపములు లేవు ఘాషములు లేవు ప్రక్కలు లేవు బండలు లేవు అందఱుకూడ నెక్కడనంతరించిపోయిరా” యని కోపతీవ్రతతో నఱచెను. ఆమాటలువిని యెడలాపాదమస్తకము జల్లుననీరువిడువగ మనభాగవతో త్రముడు బిగ్గఱుఁ గెండుచేతులు జోడించుకొని “శక్తితల్లిపోవుచుంటివా” యని మహానందమున నఱచి యొకగంతువైచి భార్యనుసమీపించి “నీవు నన్ను గారణ మేమియు నడుగవలదు. ఈధనములో నీకు గావలసినంతధనమును దలించుకొనియిరార్చితి నీవు నిష్కలంలో బుట్టినింటికి బామ్మని చెప్పి యేనుగలు దేగిరావులు బండ్లు పల్లకులు కొంతసేనయఁ దోడిచ్చి యామెను బుట్టినింటికి బుత్రికాసహితముగాఁ బంపి వైచెను. ఇట్లెవచేసితివని రాజుగారాతని నడుగలేదు. అడుగుటకు సమర్థతయొక్కడిది? వెనుకనుండి సమర్థతయేమైనది? అంతయు నయ్యవారి యద్భుతదాహ్యమున నాచ్ఛాదితమైనది. అనుగ్రాహ మైనది. అంతరించినది.

మఱునాటియుదయమున రాజుగారు వేటకుఁ బోవుచు మనవురుషా త్రమాచార్యులుగారిని యథాపూర్వముగఁ గూడఁదీసి కొనిపోయిరి. అది మహారణ్యము. ఆకాశమున నొంటెమాఁపుర మంత మబ్బు పట్టి యట్టెయట్టె అప్పుపాటులో నాకాశంబం తయు నావరించినది. రుంగూహుతముచే జెట్టుపెళవేశ

విరుగుచున్నది. ఈ సంగతి కాయలంతటనును లారంభమైనది. కూడ నచ్చిన సరిజనమంతయును కల్లచెడితొనెడి. పురుషోత్తమా చార్యులు మూత్రము ను మామల దుర్గమును కాపున, రాజుగారి ప్రక్క వదలకుండ గట్టిగఁ బట్టుకొని, మహావీర్యమున దడియును గాలిచే చూలుచు గూలిచే గెత్తుకొన్నచునును నున్నందున జూపుచుండెను. రాజు కొంతసేపు మాత్రమే యాశ్రయ కోర్చుకొనఁగలిగెను. అటువైస సామ్రాజ్య సిల్లిపడిపోయెను. పడిపోయిన రాజునెత్తుకొని యొక్కచెట్టుకొని పంజీరి యాయనమును తన తొడవైచేర్చుకొని, తడిసిన దేహమునకు వేడిమిగులుగుట్లు నిమిరుచు నాభాగవతుఁడు హరి నామస్మరణమొనర్చుకొనుచు రాజోపచారము చేయుచుండెను! ఇంతలో వజ్రము వెలిసినది గాలితిగినది. కాకియొక్కటి చెట్టువై నుండి రాజుగారికంఠపుముడివై రెట్టవైచెను. అదిమాచిబ్రాహ్మణుఁడు 'ఎంతమహారాజున కెట్టిగతి సిద్ధించె' నని మహావిస్మయై కాకిరెట్టను గంకిమునుండి తొలగించుటకై యోచించెను. చేతితోచానిది దీసివైచుటకూపించెనుగాని మహావీర్యముగ కృత్య మగుటచే మనస్సంచునకు సాహసంపతయ. సర్వపక్షలలోఁ గాకియే చంచాలమని చెప్పినప్పుడు దానిరెట్టమాటచెప్పవలయునా? ఆకైనఁ బల్లయైన మతీయేవైనదెచ్చి దానిని పిసివైచెదన్నఁ గడలినయెడల దొడవైశయనించుచున్నది. కెక్కడ మేల్కొంచునోయని జడిసి రాజుగారు మొలలనున్న కైబారు నొకనుండి నిమ్మకాయగఁ దీసి వనియంచుతో నానెట్టను దీసిపాతవైచుచుండ నింతలో రాజు మేల్కొంచి యదరపడి "ప్రాణ! ద్రోహి! ఎంతపనిచేయుచుంటివిరా? నామొలలనికై బారుతో నాగొంతుకనుగోయ యత్నించుచుంటిరా? నేను నీకేమి యపకృతి యొనర్చితిని. నారాజ్యమంతయు నీచేతిలోఁ బెట్టితిని. నేను నీకు దాసుడనైతిని. రాజువునీనేకాని నేనుగాకట్లు ప్రవర్తించితిని. ఇంతకంటె నెక్కువగా నేను నీకేమి చేయుగలను. ననుజువిసివించకంటె నేమి మూఁడుగట్టుకొనఁదలంచితిని? అని కోపతీవ్రతతో నజ చెను. ఇప్పుటికి రాజుగారికెట్టి మాటలాడుటకై ననవర్ధతవచ్చినది. రాదానటి! ఆతనిభాగ్య మెప్పుడు దిగనాటిందో యాతనిశక్తి యప్పుడే యెగ్గదాకెనది. నోగిగొంతులో గొట్టగండయెంతకాలమేకాదా. వైద్యునితోటలోఁ గొడిమొంపపు కబాలులు కైమాకజ్జికాయలు. వైద్యుఁడు సంచితట్టుకొన్న తరువాతగూడ రోగి నోరుకట్టుకొనునా? కాని కావలసినంతకారణముండినను బ్రాహ్మణుఁడేమియు రాజుగారికిఁ బ్రత్యుత్తరమియలేదు. కమలాకటాక్షము కడతేజననాని కారణములు వినునంటిని నిర్భాగ్యుఁడెవఁడున్నాడు! ఇంతలో రాజుగారి పరిజన మంతయు నటచూచినది. రాజుగారి నెలవువైన భటు లాబ్రాహ్మణునకుఁ గాలునెటులు కట్టికట్టి లాట్టియవై బడవైచి యాసాననగరము నకుఁ దీసికొనిపోయి యటఁ గారాగృహమందుంచిరి. ఆహ! ఆదృష్టదేవతా! ఎంతశక్తి గలదానవు! ఒక్కనాడు రాజునెడుటకు విచారణకొఱకు భటులు బ్రాహ్మణుని దెచ్చిరి. ఇప్పుడందఱు తాతనిని నిర్భయముగఁ గట్టువారే. వెనుకఁ గాళ్లుగడిగినదాను లిప్పుడాతనిముగమునై బేడనీళ్లు ను జల్లుటకు సిద్ధపడిరి. నట్టిదొంగ మొగమయ్య! స్వప్నముగా గనఁబడుచు నే యున్నదయ్యా యని చెప్పెదలెందు తనతరువాతనాని కుపవ్యసించెను. నివుచేసిన గ్రోహమున కేమికారణము చెప్పెదవని రాజుగారిడిగిన ప్రశ్నము నకుబ్రాహ్మణుఁడు "రాజేంద్ర! నే నేమియుఁజెప్పదలఁచుకొనలేదు. నియమమువచ్చినట్లు నన్ను పిలిచి"మని వినియముగఁబలికెను ఆబ్రాహ్మణుని యేడంతరువులమేడను రాజుగారు పరిశోధించిరి. కోశాగారములన్నియు పట్టవైనవి. కాని యొక్కగదిలో నొక్కమందమున్నది. దానిలో నొకపెద్దపెట్టెయున్నది. దానిలో నొక్కశివు పెట్టెయున్నది. ఇట్లు లోనికిపోవఁగఁ బోవఁగ బదునాలుగవ పెట్టెలో - బహుకమ్మి కట్టుగల యంగవస్త్రముకట్టియు నెనిమిది చొట్ట మైనపుమాసికలు గల మెడ విరిగిన దోహతాయ చెంబొకటియు నున్నది. ఇది యేమని బ్రాహ్మణుని రాజుగారిడిగిరి. "రాజేంద్ర! అది యే నాసాంఠధనము. లక్ష్మీకటాక్షము నావైరాకముందు నాకున్న యాకర్షణ మనియే. ని విచ్చిన యొక్కరము నాకు వక్కదని యెఱిగియుండియే, నా కింతవఱకు రాకమాన దని యెఱిగియుండియే. బ్రహ్మదేవుఁడు నా నుడుకు కాశ్యపుగా వ్రాసిన యాసాంఠ నింతధనముగా దాచివెట్టిని. ఇదివఱకు నీదయవలన మనుష్యుడను మిగిలితిని. నా గానంచయు ముంతయు నాకుఁ బాతవైచినయెడల శేషకాలము మతీయొక శేషస్థానము నాక్రయించి నుభయగా బ్రదుకును. మీదయవలన నా కప్పడినములు మొన్నటితో నదలినవి అని బ్రాహ్మణుఁడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. ఇట్లుపలికిన బ్రాహ్మణునిమాట లాశ్చర్యనమగ్నుడై విని రాజుగారు తలనిన నడలిపెట్టిరి. ఇక్కడికిఁ గథ కంచికిఁ బోయినది. మనమింటికివచ్చితిమి.

ఆంధ్రభారతీస్తవము
కే అన్నయ రాజశర్మ
చం. సరసమనోమనోజ్ఞపద సంపదగల్గిన మాతృభాషవై కరము విరోధమానితమ కంబున నన్యలపంచఁ జేరి నీ స్మరణముతల్లిరో! నుటులు మానిరి దూరి తూలనాడిరో సరళమతి! స్వతంత్రమగు బాదను జూపవే మాకు భారతీ!
ఉ. శారదచంద్రునిం గెలువఁ జాలిన యందపుమామతోడ బంగారము మీఱఁగలవర కాంతులతోడను శుభముల్లి కా హారము కంఠసీమను వి వారము సేయఁగ మందహాసమే పారఁగ నొప్పు నిన్ను మద మారఁగఁ జూడఁగ నెట్లు? భారతీ!
ఉ. పారువ. సత్యసాహస కృ పానిశు లాంధ్రులు పూర్వకాలమే నేరము జేసిరోయెరుగ నేరకవారకఁ గంబు చెంతయో వీరమనీషి డెందముల భీతిలచుండఁగ బుజ్జగింతువో? చేఁగఁదీతువో? యెటుల జేతువో? మాగతి నాంధ్రభారతీ!
ఉ. నీరులు మేరుపర్వత గ భీరులు ధీరులు నిత్యసత్యతా చార జనాభివందితయ శస్మరు లాంధ్రులు సజ్జనుల్లి వా తారల వోలె నేడుకడు దైన్యము జెంది వెలుంగు చుండవో చారుతమాంకనా! యెటుల శక్యమో? యోర్వఁగ నీకుభారతీ!
ఉ. భారతీకన్యనాదికవి ప్రాజ్ఞులు విజ్ఞులు సూరినాశులీ ధారుణివీడిపావ కవితా వనితామణి రూపరేఖలే వేరుగమాఱజేసి రవివేటులు కాకులుకాక వీర్లు లా ధారము నీవెయ్యంధ్రకవి తానతిఁ గావఁగ తల్లిభారతీ!
చం. పరమభావిలాసమున భాసిలునూర్పు డవార్యుడక్కటా కరము విరూపుడై గ్రహణకాలమునందున దైన్యమొందఁగా స్థితరకాలమేకతము ధీరుణాకృష్టులు భారతీయు లి క్కరణి విచారమొందుటయు కాలమహత్వముగాదె భారతీ!
ఉ. తూరుపుకొండదండపయి దోచెడు వేటవ చుక్కవోలె నీ గావపు పుత్రులందొకయ. ఖండవినుతన శక్తిగల్గె ను ధౌరణజేయుమా యిపుడు దారలనాంధ్రులఁ బ్రీతిమొనరి సారెకు వేడుచుండిరి. జాలివహింపవె యాంధ్రభారతీ!
చం. నిరుపమరాగవల్లికవి. నిర్మలనూతన భావపుష్పముల్ విరివిగ బూయవేగమెవి, వేకపరాగము దేశమెల్ల నుం దరగతినావరించెన, తండము సాంఘిక ధర్మశక్తిమై వలచుచుండెనమ్మగుణ వారిధి! శ్రీవిధి! యాంధ్రభారతీ!
మనప్రార్థనమవలనఁ గలుగు నుభయభటులకు రాజుల సుత్ర వాచులఁగా నెన్నడును చేయఁగూడదను గొప్పనీతి నీచి న్నకధ బోధించుచున్నది. రాజువలన ధనాగమమైనప్పుడు రాజు ను భూషింపకపోయినను రాజువలన ధనలాభము కలుగనప్పుడు రాజు నందఱను నిట్లువారే-ధనాగమమైనప్పుడుమాడ నంతకంటె నెక్కువధన మిచ్చినాడు కాదని రాజు నందఱు నిట్లువారే. ఇదిమహాదోష మని యెన్నవలయును.
నాయనలారా! ఇంకను శేఖలోఁ దరువాత నేమియో యున్నది. ఇచ్చటియు త్రవ్వఁగాగిడము చినిగిపోయినది. పెద్ద పులివేసపుడోకబుట్టవై గాగిడ మూడిరాకుండునట్లుంటిం చినరీతిగా నీయు త్రవ మంటింపఁబడి యుండుటజేత దీనిని బం పుటలోఁ గొంతకాగిడము చినిగిపోయినది. అయినను దీని యభి ప్రాయ మేదో మీకుఁ బూర్తిగాఁ దెలిసినది. ఇట్టి యర్థమునే యొకఁడెట్లు వెల్లడించినాడు.
గీ॥ మనకుఁ గష్టము రాజిచ్చు ననుటెకాని యద్ది రాజరాజిచ్చినాఁ డనుట తగును! మనకు సౌఖ్యము రాజిచ్చు ననుటెకాని యద్ది రాజరాజిచ్చినాఁ డనుట తగును.
గీ॥ ఆశని మేఘుఁడు పడవై చె - ననుటెకాని వాని వైవాఁడు పడవై చె - దాని నిలను వర్షమును మేఘుఁ డొనఁగనన్ - పలుకె కాని వాని వైవాఁడొనఁగను - దాని మనకు
గీ॥ మనకునుభయము రాజిచ్చుమాటయైన నలఁడునుభయమై చెడ దేవులాడు టేల మనకుఁ గష్టము రాజిచ్చుమాటయైన ప్రభుఁడు మనకంటెఁ గష్టముల్ - పడయ నేల!
గీ॥ ప్రాకృప్తియె సౌఖ్యముః భుక్తారణము వినుమి ఈశ్వరుండు తత్ఫలము పంచియిచ్చువాఁడు కాని యీశ్వరు నిందింపఁ గలుప మగును మనదుకలపాత్రతోడనే మనకొనంగు.
గీ॥ మనుజుపతినిట్టి మతీయంతోషంబు మోతకూలి యరెడు దాత కాఁడు పెట్టిపనికి నతనిఁ దిట్టుటకూడదా ప్రభునినిండకంటె బాప మేది? ఓమ కంఠి క్కంఠి క్కంఠి:

జనకుడు : వైరాగ్యము
భవత్ కృపారసము నావై కొంత రానిమ్ము నీ చరణాబ్జులై నమ్మినాడ జగదీశా కృష్ణ భక్త ప్రియా. జనకుడు మిథిలాధీశ్వరుడు. భక్తగంగాబుడు. జ్ఞానివిరాగి. పితృవాక్యపరిపాలకుం డగు దశరథరాముని ధర్మపత్ని యగు సీతయొక్క జనకుడు. నామమాత్ర రాజ్యపరిపాలకుడు. కాల మంతయు మోక్షసాధకం బగు భగవద్గీతా పారాయణమందును, పరమార్థ చింతయందును గడవెను. గీతాధ్యామువలన మోక్షము బొందెనని స్తోకము చెప్పుచున్నది. స్తో. గీతా మాశ్రేయ బహవో భూభుజో జనకాదయః, నిరూతకల్మషలోకే గీతాయతాః పరంపదమ్. ఎంతమాత్రము రాజ్యకాంక్షగాని, యితరఫలాపేక్షగాని లేదు. వైరాగ్యము మొందు. కేవలము సత్యసిద్ధికోఱకు కర్మాచరణ జేసి జ్ఞానుడై సిద్ధిని బొందె నని భగవద్గీతలో నీ స్తోకమునుబట్టి చెప్పవచ్చును. స్తో. కర్మజైహవి సంసిద్ధి మాస్థితా జనకాదయః, లోకసంగంహమేవాపి సంపత్కృత్ కర్త మహ్నసి. కొలదికాలము రాజ్యపాలనము జేసి, భార్యసమేతుడై తపమున కడవికి బోయెను. ఈతనివైరాగ్యబోధకం బగు నితి మాసం బొక్కటి బొందుపరచెద.
జనకుడు వైభవమున వసంతభామనిపగిది రాజ్యపాలనము జేయుచుండె. ఒకనా డాతడు నిందుకొలువున సభదీర్షియుండ భృత్యుం డొక్క డరుడెంచి, 'వేదా అసమానప్రభాభాసితుండగు పండితోత్తముం డొక్క డరుడెంచియున్నవాడు. ఆజ్ఞయయ్యే నేని తోడ్కొనివచ్చెద.' రాజు కుతూహలాయత్త చిత్తుడై తోడ్కొని ర మృని వాక్రచ్చెను. భృత్యానుసారయై పండితుడు లోన బ్రవేశించుచుండెను. రాజు దిగి వచ్చి యాతని నాహ్వానించమి, నాత డెట్లు వితర్కించుకొనియె. ఏలాకో యీ రాజు నింహాసనముదిగవచ్చి నన్ను తోడ్కొని పోడు. నాప్రజావిశేషములనుగాని, రాజాధిరాజు లిచ్చిన కరపత్రములగురించిగాని యీత డెరుగడు. లేకుండిన వచ్చి యుండును. పండితుండు లోబ్రవేశించి, నియమితముభాసీనుడై కుశలప్రశ్నితుడై, తావచ్చినకార్యము నిట్లు నివేదించు కొని యె. తన కఱువది విద్యలలోను నిరుపమానప్రజ్ఞ కలదనియు, తన్ని తర్కనార్థమై నేతుతితనగ మధోర్వీర్వి పతు లిచ్చిన కరపత్రములుగలవని ఆతనియొద్దకూడ నొకటి కావలెననియు, తన్ను పరీక్షింపవలయు ననియు చెప్పెను. అందులకు జనకుడు, పండితుని దంభత్వమునకు విచారించి నాతని నెటులైన నీవ్యాపారమునుండి మరల్చి మోక్షమార్గమునకు మరల్చి నిశ్చయించి, యీశ్వోకమున కర్థము చెప్పుమని యడిగెను. స్తో॥ అనన్యాస్పితయంతోమాం యేజనాః పర్యుపాస తే॥ లేమాం నిత్యాభియుక్తానాం యోగ జ్ఞేమం వహామ్యహమ్॥ అంతట పండితోత్తముండు ఇంత లేలికైనవానికే సర్థము చెప్పలేనాయని గర్వించి, యిట్లు పలికెను. 'ఇందులో నేమన్నది? శ్రీకృష్ణభగవానులు, తన్ను నెవ్వరైతే నిత్యసమాహితచిత్తులై స్మరించుచున్నారో వారికి (యోగము = లేనిదానిని సంపాదించుట) (జ్ఞేమము=సంపాదించిన దానిని కాపాడుట) యీ యోగ జ్ఞేమములను పొందించుచున్నా నని, అర్జునునితో జెప్పి యున్నారు. ఇంతకన్న నేమన్నది?' అప్పుడు జనకుడు, దానిలో నేమియు లేదనియు, దాని లోని సారమును గ్రహించుమని కోరెను. అట్టే పండితోత్తముండు కొంత సేపాలోచించి, తనకంతకన్న వేరే అంతరాగ్రము గోచరించు లేదని పలికెను. జనకు డాతనికి మఱునాటివరకు గడు విచ్చితి ననియు, నాలోచించి రమ్మని చెప్పి సభ చాలించెను. పండితులవారు విచారగ్రస్తులై గృహమునకు వచ్చిరి. భార్య ఆతని మోమునందు తొంటివలె చిలువగవు లేమిండేసి కారణ మరయగోరెను. భర్త భార్యతో జరిగిన సంగతింతయు పూస గ్రుచ్చినట్లు చెప్పెను. అప్పుడు భార్య 'ఈమాత్రపు దానికా యీ విచారము. ఈ మాత్రము సంతరాగ్రము చెప్పలేక పోయితిరా? ఏమున్నది? మన మా శ్రీ కృష్ణునే నమ్ముకొని యున్న యెడల నీ జేకాటన మెంథులకు, నీ కరపత్రము లెందులకు? అని పలికెను. అది విని పండితోత్తముండు సిగ్గుచెచ్చుకొని తక్షణమే భార్యాపమేతుడై తనజేతమునకు బోయి భక్తిమార్గము నవలంబించెను గాన ప్రజలందరు శ్లోక సారమును గ్రహించి తుచ్చునుభయము లను విడిచి భగవంతునే నమ్మెదరు గాక! గాంధీ మహాత్ముడు పురుషోత్తముడు. ఆతనిమాట వేద వాక్యము. కనుక జనులందఱు నాతడు చెప్పినది త్రోసివైచక, సారమును గ్రహించి, దౌర్జన్యరహిత సహాయనిరాకరణయోగము నవలంబించి స్వరాజ్యమును దెచ్చి పురుషు లనిపించుకొందురు గాత!

విశాఖపట్టణము, ఆశ్విజ శు ౮ బుధవారం. } యి. నీతారామాచార్యులు.

బిటను తుర్కి దేశములు.

కోల్పోబడిన యవకాశములు.

తుర్కీ-యువరాజుతో సంభాషణ.

తుర్కీ-యువరాజుతో జరిగిన ముఖ్యసంభాషణను మా ర్వింగు పోషకుని ప్రకటించెను. కాన్స్టాంటినోపిలు బలభక్తు డాఫ్రికతు ఈ సంభాషణనుగూర్చి పెప్టెంబరు ౪ వ తేదీ నాడు వ్రాసెను:

తుర్కీ-సింహాసన యువరాజు అబ్దుల్ మజీదు నాతో గ్రీకు-తుర్కీ యుద్ధమునుగూర్చి తమయభిప్రాయముల నొకరినొకరు దయతో వివరించెను. యువరాజునకు ఇప్పుడు 51 సంవత్సరముల వయస్సు. ఇతడు సుల్తాను అల్లము అజీజుమారుడు. ఈసుల్తాను అజీజు ఇదివఱలో నొకమారు ఇంగ్లాండుకు వెళ్లి ఆ చుట్ట డిస్రయేలి మంత్రితో స్నేహితులు సంపాదించుకొనెను. యువరాజుముఖము పూర్వపుటూర్చాను వంశపువారి ముఖముల వలె నుండును. నవనవస్థి. కేంద్రముల నుండినీలమైన గండు గలవిగ నుండును. అతడు ప్రెంబిల్మయందు బాగుగను ఇంగ్లీషు జర్మనుభాషలయందు సామాన్యముగను ప్రసంగింపగలడు. యువరాజు భాండాగారమునందు కూర్చొనియుండగా ముక్తిరు షరతును సంభాషణజరిగెను. ఆభాండాగారమునందు తెక్స్టిల్ లుపామర్స్ నుల ప్రతీతులు ముఖ్యస్థానముల నలంకరించుచుండెను. కిటికీలనుండి బాష్పరసను ప్రిన్సి-పాల్వీపమును బాగుగ జూచిరి.

యువరాజు ఈవిధముగ బలకదాడంకెను.

“ ఆసియామైనదనుం దింతకాల ముపవ్రతకరముగ జరుగుచుండిన యుద్ధమువలన ఎవరికైనను లాభము కలుగునాయని చింతాక్రాంతముతో పలుమారు నాలో సేను తర్కించుకొనుచుండును. యుద్ధమునందు మునిగియున్న రెండుదేశములలో నెవరికిని లాభము గలుగునట్లు తోపరు. యుద్ధము దీర్ఘ కాలముగ సాగుటచేతను ఒకరికిని సంపూర్ణవిజయము గలుగక పోవుటచేతను, రెండు దేశములకును నష్టమే గలుగును. కాని ప్రాచ్యదేశములందు పరపతిగల ముఖ్యదేశముల (వికొనాలోనిది) తృప్తుకు తగినట్లుండు సేమా! ఈ గొప్పదేశముల యధికారము రాజ్యము వ్యాపించుటచే వారి పక్షమున పోలీసుపని బాగుగ సాగుటకు వీలగుచున్నది. ఈ పోలీసుపనిచేయునట్టి చిన్న దేశము (గ్రీసు) రాజ్యకాంక్షగలిగి ప్రాతేతుర్కీ-రాజ్యము నాకమింపకల్గెననియు ఆసియా ఆఫ్రికాఖండములందు అధికారము వ్యాపింపజేయవలెననియు తలంపుట తటస్థించుచున్నది.

తుర్కీ-పోరాటము.

“ ఈఘోరయుద్ధమును గొప్పదేశములు సానుభూతితో జూచుచున్నవి. సానుభూతియే! యుద్ధమునకు శ్రేయశల మొనగుచున్నది. అందులో ముఖ్యముగ నావికాదళమునందు వైవిధ్యమునందును సైన్యాసము నహించి విజృంభించుచున్న యా గొప్పదేశములంతయు ప్రయత్నించుచు నే యుండెను. తుర్కీదేశ స్వాతంత్ర్యమును చిరుగగ్నముటకు ఈదేశములు పొంచి యున్నవి. శతాబ్దములనుండి యిట్టికృత్రిమములు, వైవిధ్యకాహంకారము, బెడరించుచున్నను, ఈదేశము (తుర్కీ) వారి బాపడక తప్పించుకొనుచుండినది. దుర్భరకష్టములు ఎదుర్కొనుచున్నను నేటికిని వారిదాడినుండి సంరక్షించుకొనుచున్నది. ఈ నష్టదాహకమగు యుద్ధమువలన యూరోపులోని కంట్రాక్టులకును, రాజనీయవేత్తలకును మున్నగువారికిమాత్రము లాభముండును. దీనివలన ఆసియామైనదలోని ప్రజలు ఆమితకష్టముల పాలగుచున్నారు. దానిని త్వరలో నాపివేయుచున్నచో; ప్రాచ్యప్రపంచమంతయు తన్నిమగ్నమగును. యుద్ధమునకు పూర్వము తుర్కీ 1908 వ సంవత్సరమున జర్మనుల దాష్ట్యమునుండి తొలగించుమని బ్రిటిషువారి నెన్నిమామలు కోరినను లాభము లేక పోయెను. తుట్టుకుదకు, యుద్ధారంభమున తుర్కీ-స్వామ్యము నంతటిని రుస్సు కిప్పించుట బ్రిటిషువారు తమ గర్వమని యెంచిరి. ఇట్లు చేయుట అవసరమా, అవసరమా తెలియదుగాని దానివలన తుర్కీవిరోధులలో నేరపోయెను రుస్సుకుచేసినట్టి సాహాయ్యములో ఏమాత్రములేనను తుర్కీకే చేసియున్నచో, యుద్ధముయమునను, తదనంతరముగూడ, తుర్కీవారి మిత్రమండలములో నుండెడిది.

విజృంభి వృధాయగుట.

ఇది భూతవిషయము. కాని సంధిసమయమునందును తదనంతరమును ఇంగ్లీషువారిని సహాయము చేయుచుని ఎన్నిమారులు చేడుకొనినను, వృధాయగుటకు మాత్రమే తురుష్కులకు తోచకున్నది. ఆ సహాయము తో నుండుట

కిసమయమున రుస్సువైపునకు లేదే. వారి కాలనీలను నడలి వేసి వారివారి గృహద్వారా దేశమును సంస్కరించు కొనుటకు తుర్కీదేశము సిద్ధముగ నుండెను. క్రొత్తసుల్తానుగారు సింహాసనమునధిష్ఠించిరి. తుర్కీనియుద్ధములో తెచ్చివెట్టిన కులీనపరిపాలకులు తరిమివేయబడిరి. ప్రజలందరును కాంతభావముతోను: పశ్చాత్తప్తకృష్ణదయములతోను, సమన్వయదృష్టితోను, నున్నారు. ఇట్టి సద్విషయములు గల సమయమున ఇంగ్లీషువారి యెదురుగా పోయి కోరికలు తురుష్కులనుగల సుప్రము కాన్సిలువారు పడునెనిమిది మాసములు లక్ష్యముచేయక నడచిచేసి 1919 వ సంవత్సరం ఏప్రిలుమాసమున తురుష్కుప్రతినిధుల నాహ్మనింపకయే గ్రీకుప్రతినిధులు చెప్పినప్రకారము స్వీకర్తాను గ్రీకులపరము నిర్ణయించిరి. అప్పుడు నెన్నియో ఘోరములు గావించబడెనని అంతర్జాతీయ విచారణ సంఘములవారు తెలుపుచుండిరి. గంధిమరతుల నుల్లంఘించి వందలకొలది తురుష్కులను చంపబట్టిరి. వారిరాజకీయవిరోధులను నిర్లక్ష్యముచేసినంతమాత్రమున గ్రీకులు ద్వీపాంతరవాసమున కంపిరి. ఈసమయమున మిత్రమండలి హైకమిషనులకును తురుష్కుప్రభుత్వమునకును జరిగిన యుద్ధ ప్రత్యుత్తరముల జూచి నేటి, తురుష్కులు వాంగుదుర్బుకొనుట కట్టి ప్రయత్నముల చేసిరో, అందులకు మిత్రమండలివా రెట్టి నిష్పన్నముల గావించిరో తెటపడగలరు.

నోచియుంటు సహాయము నభించుట

పరిసితు లిట్లుండ, గ్రీకులదాడినుండి సంరక్షించుకొనుటకై, తురుష్కుప్రభుత్వము కాన్స్టాంటినోపులులో స్వాతంత్ర్యమును పోగొట్టకొని ఆసియామైనదలో స్వాతంత్ర్య ప్రభుత్వమును స్థాపించుకొనెనని చెప్పిన ఆశ్చర్యమే ముందున? బ్రిటిషువారు ఆ! అనినంతమాత్రమున ఆసియామైనదలో గ్రీకువారి మతావేశము చప్పుబడిపోవునని తుర్కీదేశీయులకు విశ్వాసముగలదు. ఇట్టి కష్టసమయమున తురుష్కులు తమకు సహాయము చేయుటకై రుస్సునోచియుంటు సహాయమున ఆశ్చర్యమే ముందున? ప్రాచ్య దక్షిణ దేశములకు బోల్చి విజము వ్యాపింపకుండ నరికట్టియున్న తుర్కీసుల్తాను- ముస్లిముకిలాఫాతు - నాశనము గావించుచుండిన, ఈ సర్విహిత ప్రాచ్యదేశ సమన్వయ గ్రీకులవై నాధారపడియున్నచో, నెప్పటికిని పరిష్కారము గాజాలదు.

గ్రీకుల సామ్రాజ్య విజయ కాంక్ష తురుష్కులను భిన్న వృద్ధ యుల జేయజాలదు. తురుష్కుల యందు ప్రపంచమంతటను సానుభూతిగలదు. అంగ్లేయప్రజలు తుర్కీతో యుద్ధమువలన గలిగిడినట్లమును ఘరింపబడియుండురు. వారు తుర్కీకి స్వాతంత్ర్యస్థాపనమునొకటలలో ఇండియా అరేబియాదేశములలోని మహమ్మదీయహృదయపూర్వక మగు కృతజ్ఞతనుబూది ప్రాచ్యదేశములో కాంతిస్థాపనము జేయవలెనని ప్రహించెదరు.

“ నేపొల్లెనుగారు 11-11-1898 నాడు నాత్యధిమానము అమోఘముగ నున్న సమయమున నిట్లు చెప్పియుండిరి: ఈ జాతి ప్రపంచములోని యగ్రజాతులలో నొకటి. వీరు(తుర్కీదేశీయులు) అంగ్లే కాక్సును సంతతివారు. ఆత్మవిశ్వాసము, ధైర్యము, అభిమానము, నల యాజాతి ప్రపంచభావనాత్రిములో నాగరకతలో, సుత్కృష్టతతో నుండును. ఈ సామ్రాజ్యము (తురుష్కు) ప్రపంచవ్యాప్తమై ప్రతిఅంగ్లేయుడునహిత మత్యుత్సాహముతో కొనియాడగలడు.

నర ఎద్యుల్లె గ్రేగారుకూడ అదేమలో సహస్యించుచు 5-5-1919 నాడు ఇట్లుచెప్పిరి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు పారుగువారితోట్టిమైత్రి కలిగియుండవలె నని కోరుచుండురు. వారి వ్యవహారస్మారము సమన్వయమే.

మధ్యవర్తమున కావచ్చుకెత

“బ్రిటిషు సామ్రాజ్య పాలనావిధానము సంధిసమయమున లండనున కాహ్మనింపబడెడి కలహకారకుల యధీనమున నుండవలసినదేనా? ఇట్టి సంకుచిత పాలనావిధానమును కనుగొని చీకన్సీట్లుగారి పద్ధతివై నాధారపడియుండెడి బ్రిటిషు మహమ్మదీయ ప్రపంచముల యన్వోన్యమైత్రి కొలదికాలము లోనే రాగలరు.

ఈమధ్య లండనుగోను, స్ట్రాస్బుర్గలోను, జరిగిన తీర్మానములే యాకష్టనివాసమునకు నిదర్శనములు. మిత్రమండలివారు ఇప్పటివలె తటస్థులు నుండక తుర్కీ గ్రీకులకు సుధ్యుర్రులుగ నుండిపనిచేయుట యుత్తినుము. అప్పుడు గ్రీకులు సుప్రము కాన్సిలు తీర్మానములకు మార్చి నెలలోవలె భిన్నాభిప్రాయముల జూపిరేని బ్రిటిషువారు తుర్కీతో విరోధభావమును ఆపుదలచేయవలయును. తుర్కీసహితము న్యాయబోధితుగు సంధిమరతుల కంగీకరించిన ఎమ్మెట్ట సే యిట్లుచేయదగును.

సంధి యెప్పుడుజరుగునాయని యుమ్మడిదేశమునుగ్గరించుకొనుటకు సమయమునకై చేచియున్నది. ఈసంధితోమహమ్మదీయ ప్రపంచములో కాంతియు, సంత్తిప్తియు నెలకొనును. దీనితో భౌతిక సమన్వయ పరిష్కారముగలదు.”

విశ్వభారతీ అంతర్జాతీయ విశ్వవిద్యాలయము.

కలకత్తా, అక్టోబరు 7:- డాక్టరు రవీంద్రనాథ్ ఠాగూరు గారు స్థాపించిన విశ్వభారతీ అంతర్జాతీయ విశ్వవిద్యాలయము విషయమై ప్రాప్తదేశము నుండి ప్రాధికార సిల్వేనుల్లెగారు భారతదేశమునకు బయలుదేరి వచ్చుచున్నారు. ప్రాధికారముగారు కుటుంబసహితముగా బయలుదేరి వచ్చుటకు విశ్వభారతీగారు రు 6000 ల నతనికి బంపిరి. ఇచ్చట అతడు కొన్ని ఉపన్యాసములనిచ్చి విశ్వవిద్యాలయపు విద్యార్థులకు ప్రాచీనగ్రంథ పరిశోధననుగురించి నేర్పుదురు. ఉచితపత్రిని ఆతనికి బహుమాన మింకొనబడును.

చిహారురాష్ట్రమునందు నరదలు.

పాట్నా, అక్టోబరు 6:- ఇటీవల వందలలక, ప్రజల కనేకనష్టములు గలుగగా, సహాయప్రభుత్వమువారు అధికారులు, అధికారేతరులుగల ఒక మిశ్రమ విచారణసంఘమును నియమించిరి. వీరు చాప్రాలో సమావేశమైరి. వారు విభారను చేసిన ప్రకారము ప్రభుత్వమునారు వ్యవసాయమునకు 2 లక్షలకు భర్త సహాయమునకు 50 వేలను గృహవిర్యాణమునకు 50 వేలను ఇచ్చివేసిరి.

ఆత్మహత్య చేసికొనుటకు ప్రయత్నించుట

బొంబాయి, అక్టోబరు 7:- ప్రభుత్వమువారి ధనము రు 5050 లను అపహరించి, సమ్మకక్రొ హము చేసి నందుకు “కారాడేనీక్” నామయందలి ప్రధానోన్యోగియును టి. ఆర్. గోడ్డుగారు అరెస్టుచేయబడి, బొంబాయి మాదవరా జధాని పేజిస్ట్రీటునద్దకు తేబడిరి. నామయందలి ప్రయాణికుల ఆహారమున కతనికి మొత్తమియనడెను. ఆతడు ఈమొత్తమునకు తెక్కులకు బంపక, ఆత్మహత్య చేసికొనుటకు యత్నించెను. అతనికి గాయము తగిలెను; గాని ప్రాణాహిని కలుగలేదు. పోలీసు వారంతట ఆతనిని ఆరెస్టుచేసిరి.

ఈద్రవ్యము సీతలో పోగొట్టుకొంటిని, వారు సహాయముచేయుటకు మిత్తులెక్కువను తేరిని ఆతడు సంగ్రామునీ ఇచ్చెను. మేజిస్ట్రేటునికి 9 నెలలకఠినశిక్ష, రు 1000 ల జరిమానాను విధించెను. జరిమానాను కట్టని యెడల ఇంకొక 9 నెలల శిక్ష బంధమా నాను చెల్లించినయెడల, ప్రభుత్వమున కిచ్చివేయవలయును. ఆత్మహత్య చేసికొనుటకు యత్నించినందుకు నిందితునకు ఒకనిము సామాన్య శిక్ష విధింపబడెను.

సంయుక్తరాష్ట్రముల రాష్ట్ర యాభివృద్ధియుగము 187 లక్షలకు వైగా వనూలయ్యెను గాన అక్టోబరు 19 వ తేదీతో యుగముకు వనూలుచేయుట ముగియును.

నిరుదమును తీసివేయుట.

శివ్సా, అక్టోబరు 7:- భారత ప్రభుత్వమువారు తమ కలెబు విదేశరాజకీయ శాఖయందెట్లు ప్రకటించుచున్నారు. దున్నవప్రపంచలన యెూనిస్థానపు మీరు శాఖుభానుగారికి భానునాదూరు సి. వి. ఇ. అను నిరుదములు తీసివేయుచుండిరి.

నందిగామ డి.ము. కోర్టులో

OS 282/ 921

వాది:- వెచ్చా కొమ్మడి

ప్రతివాదులు:- 1. తరచ వెంకటయ్య 2. వేంకటేశ్వర గురజయ్య 3. రావిమారుల నరసింహం.

యా నెంబులో 8 ప్రతివాదిఅయిన రావిమారుల నరసింహం యాదావాసమచారము తెలిసియుండిన్ని సమనుబుకు కనుపించకుండా తప్పించుకుంటాయున్నాడు. యాదావాను కోర్టువారు 17-10-1921 తేదీన వాయిదా వేరి వారు. చదవ తేదీన 8 ప్రతివాది కోర్టుకు వాజరయి ఆక్షేపణలు తెలియచేసుకొనియెడల ఎన్విపార్టీ చేయబడునని తెలుపడయినది.

(3181) యస్. వి. కృష్ణయ్య

జ్జీదరు.

అమూల్య గ్రంథములు (849)

(1) ఆర్థికాశ్రమ కల న్దు 1-4-0; (2) స్వరాజ్య వర్ణాణము 0-8-0; (3) యుగంధవిజయము నవల) ర్దు 2-4-0 (4) పద్మిని (నవల) 1-4-0; (5) రామతీర్థుల శివరము 0-8-0. యం. ఆర్. కృష్ణా ధాపు అందు కో., నెల్లూరు.

జూలై

విశేషములను సూచన

త. వెం. క. వెం. రె. కో. వెం. రం, శ్రీ. శో. సో, పో. పి. ప. రా. బి. రా. కే. రా. ప. కొం. పు. పీ. క. రం, అం. జి. గో. పో. గ్రం. వెం. ము. పే. పో. క. ఆ. శ్రీ. శ్రీ (అంధ్రమున వ్రాయవలెను) సం. వెం. ప. రా. పి. పి. పో, మ. మా. కొ. న. తెల్లటోపి, జ. మ. పో. ఆ. గు. పే. సో, పి. యల్. నా. ప. శం. బు. రా. కే. ము. కో. శ్రీ ప్రకటింప జాలము అం॥ పం॥ సరి॥

గోదావరి హిందూసమాజము రాజమండ్రి

భగవద్గీతా పరీక్షలు

7 ఆగష్టు తేదీన జరిగిన వైపరీక్షలో నీ క్రిందివారికి బహుమతులొసంగబడినవి. వైయ్యక్త ప్రోద్, దేశరాజు రామ చంద్రరావు 75 రూపాలు (మొదటి బహుమతి) బామ్మగంటి సూర్యనారాయణమూర్తి 50 రూపాలు (రెండవ బహుమతి) కాశీ వర్మల వెంకట్రాయుడు 20 రూపాలు (మూడవ బహుమతి) పుల్లెల సీతాపతిరావు 20 ఖండుపల్లి రాజారావు 10 ఇ. వెంకట పీఠ రాఘవాచారి-పుల్లెల బహుమతము.

లోవరు గ్రోడ్

అయ్యసోమయాజుల సీతారామయ్య 40 రూపాలు (మొదటి బహుమతి) గొల్లకోటి సూర్యనారాయణమూర్తి 25 రూపాలు (రెండవ బహుమతి) భూపాలరావు శ్రీనివాసరావు 12 1/2 రూప ఇంద్రగంటి నాగేశ్వరరావు 12 రూప బట్టల రామలింగం, సుకర్ణ శేషయ్యశాస్త్రి, బుక్క శ్రీరామ శాస్త్రి, పుల్లెల అనందరావు, మోతాటి పిఠరామయ్య యన్-సుబ్రహ్మణ్యం, బూరెల వెంకటరమణయ్య, పుల్లెల సూర్యనారాయణ, నోరేటి సత్యనారాయణమూర్తి పుక్త బహుమతుల నందిరి.

యం. చేయప్ప,

సి. వై. సోమయాజి శర్మ

కావ్య దర్శక.

రాజమండ్రి తిలకు స్వరాజ్యశ్రమము.

1921 వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు నెల 30 వ తేదీన గాంధీ మహాత్ముని జన్మదినోత్సవ సందర్భమున మదయము 8 గంటలకు యీ పురి జాతీయవిద్యాలయ సంఘమువారి తోటయందలి భవనములయందు వైపరీక్ష నొకయౌగ్రమము లోకమాన్యుని స్వరాజ్యదర్శనము సాధించుటకును అంతఃపాలన సాధనసామగ్రినికేరించు నిమిత్తమును స్వపరిశ్రమగ్రంథకర్తలను కవులను నగుశ్రీయునిచిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముపంతులుగారి యాధిపత్యమునందే జరిగినది.

ఉదారులును, విజ్ఞానము చేతభక్తిప్రయోజనములను నగు నాంధ్రయువకులను ముఖ్యముగా పట్టపరీక్షయందల్చియున వారిని గాని కాకుండవారిని గాని యాకర్షించు నిమిత్త మిది స్థాపించబడినది. ఆశ్రమమున కరుదెంచువారల కెల్ల భోజనము పాయములను బసదుపాయములను నుచితముగాజేయబడును. రెండువేలరూపయలకు దమ్మువఖరీదుచేయని రాజకీయ గ్రంథ భాండాగార మొందు అనతికాలములో దినికి సేకరించబడును.

పరరాజ్యపరిపాలితము లగు దేశములన్నిటియొక్కయు, ముఖ్యముగ సభికారవర్గపీడితయుగు మనభవ తమతయొక్కయు, ముట్టుమొదటియందగ్గము, నిరంతరదేశసేవ సేయుటకుం దద్దేశ యువకులకకాశములేకుండుటయే. అంత్యకళాకాలలలోనట్టి జ్ఞానమెన్ని జన్మములకును నలవడదు. వైశేషికమైన నట్టిజ్ఞానమును సంపాదించి, వారపాతకాలలలోనుండి కాంక్షానురూప జల ప్రకాశము చేతసేవసేయుటకు కాలముగారి పిలువగాని లేదు నదే గదా. విద్యార్థిత్వములుగాని విద్యాధికారులుగాని యట్టిపను నొప్పుకొననుమాట నిర్ముగము. కావున దేశసేవాపరాయణులెల్లరు నట్టిజ్ఞానమును సంపాదించుటకుగాని యట్టిసేవసేయుట గాని వాటిని కళాకాలలను విడిచివెట్టి వెంటనేబయటికివచ్చుటయైనది. అట్లువచ్చినవాళ్ల సమర్థముగను సంస్కృతికరముగను దేశసేవసేయుటకు ఇట్టియౌగ్రమముండుట యత్యవసరమని భావించి, రాజ్యహేంద్రపురస్థలు దీనిని తెలిచినారు యౌగ్రమమలేలొకటి సేటితో బూర్తియయినదిగనుక విద్యార్థి సోదరులను నత్యయవకులను రాజకీయజ్ఞానమున సేకరించి దేశసేవసేయుటకు వెనుదీయని నమ్ముచున్నాము.

ఆశ్రమవాసులు పట్టణకాంక్షానుసంఘమువారిసలహాకు లోబడి రాజమండ్రికాంక్షానుసంఘమునకు కాంక్షానుసంఘం

చినవని నేయవలసియున్నది. స్వదేశవత్సరంపాదనమునిమిత్తమున్న స్వరాజ్య సంపాదనము నిమిత్తమున్న దారమును నడుతుచు గ్రంథములు చదువుచు, సేవసేయుచు వారు దినములు పుచ్చవలెను.

భమిడిపాటి సత్యనారాయణ,
రాజమండ్రికాంక్షానుసంఘము.

హిందూపురము.

బ్ర॥ శ్రీ॥ కల్లూరు సుబ్బరాయలువారు 8-10-21 తేదీ మధ్యాహ్నము 12 ఘంటలకు రైలులోనుండి దిగిరి. వీరిరాకను గూర్చి మ॥రా॥ భగవద్గీతాను గోపాలాచారిగారు బల్లారినుండి ఒక తంతివార్తను పంపియుండిరి. కనుకనే పురజనులు చాలమంది వీరి నాహ్వానించుటకు రైలునచ్చుసమయమునకు సరిగావెల్లి వారు దిగినవెంటనే పుష్పలంకపురునిగావించి పోతాళములతో పురవీధులగుండు యూరేగింపులుత్సవమును ఆనందపూర్వకముగా జరిపిరి. సాయంకాలమున నొకగొప్పసభ సమావేశమయ్యెను. జనులందరు కొరగా మ॥రా॥శ్రీ॥ సుఖదేశవర్మగారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. తరువాత బ్ర॥ శ్రీ॥ కల్లూరు సుబ్బరాయలు వారు, తమజైలుఅనుభవములను చెప్పారు, ప్రపంచజైలు కంటె తామునభవించిన జైలులో కష్ట మింతయు లేదనియు, అచ్చట నుండు సహోదరు లందరికి సమానమైన దుస్తులు, భోజనము మున్నగువి యందుటందేని మిక్కిలి ఆనందకరమైన వోటై యున్నదనియు జైలుకు బోవలసిన సమయ మానవమైనప్పుడెప్పుడు వెనుదీయగూడదనియు, మిక్కిలి రమ్యముగానుపన్యసిచిరి.

తరువాత టి. గురుమూర్తిగారు భావికర్తవ్యమునుగూర్చి దీక్షోపన్యాస మొనగిరి. అంతట అధ్యక్షులవారు తమ 'అంత్యోపన్యాసమందు గాంధీమహాత్ముడొసగిన సందేశమును ప్రజల కందరికి లాగుగా తెలియజేయుచు, స్వదేశోద్ధ్యమములేపు అట్టిబురు మాసాంతపనువరకు వేరొక పనికీగాని, మానవభూషణములకుగాని బానుకొనగూడదనియు పుష్పహారములతో, గాంధీకిజై అనిచో, గొప్పగొప్పసభలు చేసి చప్పట్లుగాట్టినచో, స్వరాజ్యము రాదనియు, అందుకుమారుగా ప్రజలు కార్యక్రమము నైకొని కార్యసమరంధరులై ప్రస్తుతము మనయెదుటనుండు స్వదేశోద్ధ్యమమును శక్తివంచనలేక జయప్రథముగా కొనసాగింపవలయుననియు, ఇంటింటి రాట్టమునులిపి పనిచేసి విదేశవత్సర బహిష్కారము గావించవలయుననియు ఇందుమూలముననే మనము స్వరాజ్యమును సంపాదించగలుగుదుమని చెప్పిరి. సభాధ్యక్షులవారు, సభ్యులవారు వందనములతో సభ ముగిసెను.

వేంకటగిరి వార్తలు.

ఉమామహేశ్వర ప్రభాకర పండితులు గారు.

ప్రయత ఉమామహేశ్వర పండితులుగారు ఈ యూరికి 3 వ తేదీ విచ్చేసిన తెలిసిలోడనే కాంక్షాను సభ్యులు వారి చెంతకు వెళ్లి, ఒక సుపన్యాసము నియ్యమని ప్రార్థింపగా "నేను రాజకీయ విషయములను గుఱించి ఉపన్యసించు వాడనుకానే. నేనుపన్యసించిన యేమి ప్రయోజనము" అని శలవిచ్చిరి. అందు మీద మతిమును గుఱించియే ఉపన్యాసము నియ్యవలయునని కోరితిమి. వారికి దేహాస్థితి చక్కగాలేదనియు, రెండు మూడు రోజులు ఇక్కడనుండెదననియు, ఇంతలోగా సుపన్యాసము నిచ్చెదనని శలవిచ్చిరి. నిన్నటిదినము సాయంకాలము కల్లుకు వెళ్లగానే, కల్లుప్రహారముట్లు అచ్చటచ్చట పోలీసువారు పారాయించుచుండిరి. వారు కల్లునుండి గృహమునకు వెళ్లి భోజనము చేయుచుండగా, పోలీసువారు కొందఱు ఒక కాగితమును తీసుకొని వెళ్లి వారిని సంతకము చేయుమనిరనియు, అంతట వారు తమకు ఇంగ్లీషుభాష తెలియుననియు తెనుగున వ్రాసి తెచ్చిన దానిని పఠించి అందు సంతకము చేసెదమని చెప్పి నట్లు తెలియుచున్నది. అటుపిమ్మట డిప్యూటీ తహశీల్దారు వారి వారిని స్వయముగ పిలిపించి 144 కేసునంద వారి యూర నపన్యసించుట వారింద సంతకము తీసుకొనిరట. ఇది అంతయు చాలాహాస్యముగ జరిగినట్లు తెలియుచున్నది. జనుల కన్నకిని తెలియక వారి నియమయము బండిలోనేనాగనంపిరి.

కాంక్షాను ప్రచారము.

4 తేదీ రాత్రి 9 ఘంటలకు స్థానిక కాపురములు టి. శ్రీనివాసశాస్త్రి, పి. యల్. టి. గారు ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులను గుఱించి మాగుండుంటలనేపు గంభీరోపన్యాసము గావించిరి. సభ జరుగు సమయమున పోలీసు భటులు తుపాకులు తీసుకొని బారులు తీరిటబాంధించుచుండిరి. డిప్యూటీ తహశీల్దారుగారు, పోలీసు సర్కిలు ఇచ్చువెళ్లగురుగూడ సభకు వచ్చియుండిరి. సభ ప్రారంభింపక పూర్వము నొక వెన్నెల

చీపము తెచ్చియుంచగా, మగల నాచీపమును నెకరి ప్రోత్సహమునలనో దీపపు యజమాని ఆచీపము ముట్టించుకొని వెళ్లెను. వెంకటగిరి సిఠికకు లిట్లున్నది. సామాన్యపురపములతోనే సభ ప్రారంభింపబడినది. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు గంపలగూడెము కుమార రాజాగారు చూపిన త్యాగమును వేనోళ్ల క్లాఫించిరి. అర్ధరాత్రి మువతకు ఉపన్యసించుచు నేయుండిరి. సభ జయప్రథముగ ముగిసినది. సుమారు వేయిమంది జనులు సభకు విచ్చేసిరి.

కానుమోలు

కానుమోలు గ్రామములో శ్రీనానుమత్తున కళాంధా గారము లేదపున మహాత్మా మోహన్ దాస్ కరంచందు గాంధీ గారి జన్మదినోత్సవముజయప్రథముగా జరుపబడినది. 200 మంది బీదప్రజలకు మృష్టాన్న దానము జరిగినది. నంబూరు తిరువెంగళా చామ్యలవారిచే జితేంద్రియుండును భాగవతవిభాషయ్యయు సకలసర్వార్థకోవిదుండు నగుభీష్ముని చరిత్రము, హరికథారూపకముగా నుడువబడియె.

4 తేదీన మ॥రా॥శ్రీ॥ భట్టిప్రోలు సూర్యప్రకాశ రావుగారివలన మాగ్రామమున సభ జరుపబడినది. సభకు పంచములు కైస్తవులూడవచ్చిరి. వీరిచే పూర్వయుగపుచరిత్రలు చక్కగా నుండుమాబడియు సభాసంతకము సుమార్తొక మారు రూప్యములవత్తములు దహనము కావించబడియెను.

పకటన. (3132)

గ. హరిసర్వోత్తమ రావుగారిచే వ్రాయబడిన గ్రంథములు.

1. శ్రీరామ చరిత్ర	రు. ఆ. వై
2. భక్తవత్సము	0- 5- 0
3. సీతభర్తము	0- 5- 0

సిద్ధుగుచున్నది! సిద్ధుగుచున్నది!!

మహాత్తగాంధీ గ్రంథములు.

గ. హరిసర్వోత్తమ రావుగారిచే వ్రాయబడినది.

1. మాదురత్నములు (కథలు)	0- 5- 0
2. సర్వోదయము	0- 5- 0
3. ఆరోగ్యదిగ్దగ్ధములు	0- 5- 0

వేదం అందు కో, మద్రాసు.

కేసరి-రత్నత్తయము

గర్భాశయలోగ నివారిణి:—శ్రీమత్ గలుగు ఋతుశాల బహిష్టికాకుండుట, అలబహిష్టి, మెలబాస్తిగాను తక్కువ కాను పోవుట కునుగుగోగము, సంతాపహింస, రక్తహింస, మలబద్ధకము, నూకావాతిము, కీళ్లనొప్పులు, అరకాళ్లు, అరచేతులుమంట మొదలగు శ్రీమత్ గర్భాశయలకు కడు ర్వును 12 బొప్ప 8- 0; 6 బొప్ప 1-10-0

రక్తశుద్ధి గ్రావకము:—ఇది రక్తహింస, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, మేహవ్యాధులు, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారింది శరీరమునకు శాంతిని ముఖమునకు నేనగ్గు నిచ్చును. 12 బొప్ప 3.0-0; 6 బొప్ప 1.10-0,

సర్వజ్వరనివారిణి దినవల 6 బొప్ప 2-8-0; 3 బొప్ప 1-8-0; 1 బొప్ప 0-8-0.

కేసరి కుటీరం,

ఆయుర్వేద అవధానశాల,

88 పోలీసు కలెక్షనరు ఆఫీసులోడ్డు, ఎళుంబూరు మద్రాస్

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము

అక్టోబరు 21 వ తేదీ శుక్రవారము సామంతము 4-30 గంటలకు సెనెటరుసభలు సమావేశమయ్యెదరు.

కార్యక్రమమునందలిముఖ్యంశములను ప్రచురించుచున్నాము:-

1 రావుసాహెబు యస్. కృష్ణస్వామిఅయ్యంగారు, యీ విశ్వవిద్యాలయములో యికనామిక్స్ శాఖను డిసెంబరు 1920 నుండి 5 సం॥ములు పెట్టుటకై 65 శేల రూపాయల గాంటు నియవలసివడిగా నొకతీర్మానమును సిండికేటు సలహాపైని ఉపపాదించెదరు.

2 బి. యె. డిగ్రీపరీక్ష మొదటిభాగమున్ను, ఆనర్వపరీ మిగిరి పరీక్షయున్ను ఏప్రిలు 5 వ తేదీనుండి 4 వ తేదీకి మార్చబడెనని సిండికేటు సభ్యులు సెనెటరుకు తెల్పెదరు.

3. పి. వి. కేసు అయ్యంగారు సిండికేటు సలహాపైని, వేయిరూపాయలను మద్రాసులో జరుగబోవు యిండియను వైస్రూ కౌన్సిలుకు విరాళముగ నియవలెనని తీర్మానమునుప పాదించెదరు.

4. సెనెటరు సభ్యులు మార్చి 5 వ తేదీని జరిగినసభలో యస్. యస్. యల్. సి. యింటర్మీడియేటు, బి. యె. క్లాసు లకు భాష యొకటి ముఖ్యముగ నుండవలెనని చేసిన తీర్మానము పైసిండికేటువారు, దానిని వివిధములగు యూనివర్సిటీ కోర్సు లను మార్చునపు డాలోచించవచ్చు నని తెల్పెదరు.

5 ఇకనామిక్స్ కామర్సు డిగ్రీ కోర్క విద్యాలయము స్థాపించుటగూర్చి యేపడిన కమిటీ నివేదికము తెలుపబడును. కమిటీవారి కండులకు సమ్మతించుచున్నారు.

6. కలకత్తా యూనివర్సిటీ కమిషను నివేదికానుసార ము మార్చి 4,5 తేదీలయందు జరిగిన సెనెటరు సభలోని తీర్మానములపైని వివిధములగు బోర్డువారును, ప్రిన్సిపాలులును అభిప్రాయముల బంపిరి. దానిపైని ఒక యూనివర్సిటీ కమిటీ యేర్పరుప బడును.

7. బ్యాంక్ విధ్యను వృద్ధిపొందించుటకై డాక్టరు గిల్బర్టు స్టేటరుగారు చేసిన తీర్మానముపై నొకకమిటీ నేర్పరచిరి. వారిని వేదికము బయల్పడినది.

8. ఇంటర్మీడియేటు, బి. యె. పరీక్షలను సంవత్సరము నకు రెండుసారులు పెట్టుటనుగూర్చి యోచించుట కేర్పడిన సంఘపునివేదికము ప్రచురింపబడినది. వారుతేల్చి చెప్పినదేమనగా:-

1. ఇంటర్మీడియేటు, బి. యె. ఆనర్సు ప్రిలిమినరీ పరీక్షలు సం॥ ముగిసిన రెండుసారులు జరుగవలయును.

2. మామూలుపరీక్షలు, మార్చి-ఏప్రిలుమాసములలోను, రెండవపరీక్షలు అక్టోబరు నవంబరు మాసములలోను జరుగవలయును.

3. ఈ రెండవపరీక్షలను డబ్బు-ప్రచురుగుని యూనివర్సిటీ తలచు నేని దరఖాస్తునుము సెక్రటరీ చేయవలెను లేదా పేపరు దిద్దువారికిచ్చు డబ్బు తగ్గించవచ్చును.

4. సంవత్సరము కిటర్సులుగ భాగించవలయును. వరుసగా ఆర్టెండ్మెన్సు సర్టిఫికేట్ల నియవలయును.

యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు యీతీర్మానముల కంగీకరించుచు రెండువిషయములలో మాత్రము శ్రద్ధాభిప్రాయమును జూపిరి. అసలుపరీక్ష డిసెంబరులోనున్న రెండవపరీక్ష ఏప్రిలు లోనున్న జరుగవలయును. సంవత్సరమున కిటర్సులుగా భాగించినచో శీతములుగూడ వృద్ధిచేయవలెనని వీరియభిప్రాయము.

జి. యె. సమీక్షకారు బి. యస్. సి. అగ్రికల్చరు డిగ్రీనిగూర్చి చట్టములలో కొన్నిమార్పులనుపపాదించెదరు.

పి. వి. కేసుఅయ్యంగారు యూనివర్సిటీ కెల్లెర్లలో, ప్రొఫెసర్ సి. వి. రామకృష్ణగారిచే 'పదార్థవిజ్ఞానశాస్త్రాభివృద్ధి'ని గూర్చి 6 ఉపన్యాసముల నియవలెనని తీర్మానించెదరు. జి.యె. నరేంద్రకృష్ణగారు తేడివెల్లింగుడను యికనామిక్స్ గోల్డు యెడలను గూర్చియు, సి. రామలింగారెడ్డిగారు, అల్బెర్ట్ జంపెట్టి చంజీమిశ్రీగారును. హ్యుస్టన్ జంపెట్టి చంజీమిశ్రీగారును యిచ్చిన 6 నేలడబ్బును రక్త కడ్డిచో॥ నొకస్కూల్కి పుస్తక ఫాపించుటకును, రెవరెండు డబ్బియు, మెస్టరుగారు కే. యం. అప్పయ్యగారిచ్చెడి 1 నేయిరూపాయలను వడ్డీకిచ్చి ఆడబ్బును యూనివర్సిటీ ప్రైజుల కింద నిచ్చుటకును, సి. పి. రామస్వామిఅయ్యంగారు, మీరు సెరబుడిను సాపాబు బహదూరు, మీరు రియబుడిను సాపాబు బహదూరు, భానుమహదూరు మీరు మూఘుడి సాపాబు బహదూరు గార్ల ఛెడి 15 వందల రూపాయలను వారిపేర్ గోల్డు మెడలు నిచ్చుటకును, తీర్మానములనుపపాదించెదరు.

యస్. సత్యమూర్తిగారు, యూనివర్సిటీ పరీక్షలలో యింతమంది తప్పుటకు కారణమేమో తెల్పుట కొక కమిటీ యేర్పడవలెనని తీర్మానించెదరు.

నాయకుల ప్రకటనలు

అలీనాదరుల కేసు.

ప్రభుత్వమువారి సేకల్ - సివిలు, మిలిటరీ - నుండుట యనుచితమనియు, ఇట్టి యభిప్రాయమును ప్రతిపాదును స్పష్టముగ తెలుపుటకు వీలుగల దనియు ఏబదిమంది నాయకులు బొంబయిలో గూడి నొక ప్రకటనను గావించిరి. ఈ ప్రకటన మును మా 6 వ తేదీ పత్రికయందు ప్రకటించియుంటిమి. ఆప్రకటనయం ద్రికింద పేర్కొనబడినవారు సంకమల తేసిరి.

అబ్దుల్ హాసి, లక్ష్మో; అబ్దుల్ కలాం అబ్దు, కలకత్తా; మోతీలాలు నెహ్రూ, అలహాబాదు; గోపననాయకు, బొంబయి; వల్లభ. కె. పటేలు, అహమ్మదాబాదు; ఎల్. సి. కెల్కార్, పూనా; గంగాధరబాలకృష్ణదేశపాండ్య, బెల్గాము ఎం. ఏ. ఆస్సారి, డిల్లీ; జమ్నాలాబుబజాజీ, బొంబయి; డి. వి. గోఖలే, పూనా; ఎస్. జి. బ్యాంకరు, బొంబయి; జవహర్లాలు నెహ్రూ, అలహాబాదు; ఎస్. ఈ. ప్రొత్స, కోటగుర్; ఎం. ఎస్. ఆనె, అమరావతి; కాలిమజ్జుకె, లక్ష్మో; కె. ఎం. అబ్దుల్ గఫూర్, డిల్లీ; కృష్ణాచీలకంఠకృష్ణ, బెల్గాము; కొండ వేంకటప్పయ్య, గుంటూరు; గాడిచెర్ల హరిశంకర్మయ్య, మదరాసు; అబ్దు సాబాని, కాన్పూరు; హజరతు ముహసి, కాన్పూరు; మహాదేవ హెచ్. దేశాయి, సత్యాగ్రహశ్రమము సభకృతి, బక్సోర్ షాంజీమహాచార్య, బొంబయి; జమరామదాసు జోలతురాము, మైసూరాబాదు, సింఘ, మోహన్దాసుకరంచందు గాంధీ, సత్యాగ్రహశ్రమము, సభకృతి, ఎం. ఎం. హెచ్. ఎం. చౌటాని, బొంబయి, లజపతిరాయి, లాహోరు, ఆజ్మీత్ ఖాన్, డిల్లీఅబ్దుల్, త్యాజ్జీ, అహమ్మదాబాదు, సి. కె. పటేలు, బల్లర, ఎం.ఆర్. జయకరు, బొంబయి, సి.రాజగోపాలాచారి, మదరాసు, లక్ష్మీదాసు రావుతేయెర్సి, బొంబయి; ఉమాదు సాబాని, బొంబయి; ఎం. ఆర్. చౌటూరు, నాగపురము; వి.వి. దస్తాని భూసవార్; అహమ్మదు హజీసిద్దిక్ ఖాత్రి, బొంబయి; గూడూరు రామచంద్రరావు, గుడివాడ కృష్ణ; డి. ఎస్. విజయరావు, లాహోరు; బి. ఎల్. సుబ్రహ్మణ్యయ్య, గుంటూరు; అనునూయ శారాబాయి, అహమ్మదాబాదు; జితేంద్రలాల్ బెన్జీ, కలకత్తా; ముషీర్ హుసేన్ కివ్వార్, డిల్లీ; కామసుందర చక్రవర్తి, కలకత్తా; రాజేంద్రప్రసాదు, సాట్నా; బి. ఎస్. మాంజీ, నాగపురము; యాకూబు హుసేన్, మదరాసు; బి. ఎల్. సుబ్బరామయ్య- ఆర్ధ్ర.

నోటిసు

(8180)

గుడివాడ అడివనల్ జి. మునసబుకోర్టులో

OS 60/1921

వాది:-యందూరి బాపయ్య

ప్రతివాది:- 1. తీర్థాల లక్ష్మయ్య 2. అక్కావరపు వెంకటప్పయ్య.

వాదిపేర ప్రతివాదిన్నీ అక్కావరపు వెంకటరత్న మున్ను రు 1000-0-0 వెయ్యిరూపాయలకు నెల 1 కి నూటికి రు 0-12-8 లు చొ॥ సానునరి కాంపాంసు వడ్డీతో యిచ్చుచునది 28-1-1907 తారీఖున వ్రాయించియిచ్చిన రికార్డుల తనఖాపత్రమునబట్టి దావాదాఖలుచేయగా తుదకు ప్రతివాదికి నోటిసు నిమిత్తిం 15-1-1921 తేదీకి నాయిదా వేయబడినది. యీ దావాలోగడ యిందునిమిత్తమే అనేక వాయిదాలపడి మాదేవల్లికిన్నీ ఏలూరుకును నోటిసులు చేయించగా ఆ 1 లు 2 రిగియిందలేదు. యీ వాయిదాకు సబుక్తియ్యుటకు సర్వీసుకు తర్యులు అయినవి. గనుక యందుకు ఆక్షేపణలు ఉన్నయెడల వైవాయిదా రోజున హాజరై కోర్టు వారికి మనవి చేసుకొనగలందులకు 1 ప్రతివాదిని హెచ్చరించడమైనది.

జోషిలగడ్డ శ్రీరామచంద్రయ్య

వాదికి ప్రిడరు

స్వరాజ్యగ్రంథములు

(1) స్వరాజ్యగీతములు

జనసామాన్యుల కింపుగ నుండునట్లు వ్రాయబడినది. 0-8-0

(2) స్వరాజ్యచక్రము

శ్రీమతి శరణాశ్రమి వాదరాజిగారి యువన్యాసము నుండి అనవాదితము) నిర్మల మగు తెలి 12 ప్రకటన. రూ 1-0-0

(3) హైందవస్వరాజ్యము

(మహాత్మాగాంధీ విరచితము)స్వచ్ఛమగు వాడుక తెలుగున భావగంభీరిమనుచుంతయు చెడకుండ తర్జుమాచేయబడినది. 0-10-0

(4) స్వరాజ్యమేళరణ్యము

(సి.యస్. ఆంధ్రాసుగారి అమూల్యవ్యాసములు తెలిగింపబడినవి) ఇందలి పదములు ములుకులుగాని పలుకులు గావు. 0-1-0

(5) సహాయనిరాకరణతత్వము

0-4-0

ఇండియా ఏజెంసీ బీరో,

ప్రిన్టింగ్, మదరాసు.

శరవారి ఆర్టు కాలేజి

(8179)

(1) ప్రస్తుతము ఛాయాగ్రహణ (మదనపల్లి తంత్రవిద్యను మాత్రము నేర్పబడును.

అనగా Photography & Enlargment

(2) ఈ కళాశాల నవంబరు నెల మొదటితేదీనుండి ప్రారంభింపబడును.

(3) అభ్యాస అవధిమూడు నెలలు మాత్రం.

(4) అభ్యాసకాలముందు విద్యార్థులకు వలయు సామూలులతో చేర్చి ప్రతివిద్యార్థికిని మాసమునకు 15/ రూపాయలు మాత్రమే చార్జి చేయబడును.

(5) భోజన, గృహవసతులు, వారే చేసికొనవలయును. లేక, వలయువారు ముందుగా తెలిపితే, తగువసతులు యేర్పరుపబడును.

(6) అంగ్లేయ భాష అంతగా అవసరము లేదు.

(7) 15 మందికంటె నెక్కువగా చేర్చుకొనబడును.

(8) వలయువారు, యూక్రింది అడ్రసుదార్లకు తెలిపినయెడల, రూల్సు, అప్లికేషన్ ఫారంములు పంపబడును

(9) అప్లికేషన్ అక్టోబర్ నెల 15 తేదీలోగ మాకు చేసినట్లు పంపవలయును.

అడ్రస్:- షర్. రంగారామయ్యార్, యం. యె. యల్. టి

ప్రొఫెసర్ శర్వాన్ ఆర్టు కాలేజి, మదనపల్లి.

నెల్లూరు-చిత్తూరు మండలముల

సమాచారములు

చీరాల పేరాల సహాయానికి వాగ్దానములు చేయబడిన విరాళముల వసూలుచేయుటకు శ్రీయుత ఆంధ్రరత్న దగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారిచే నియోగింపబడిన సేను నామితులు కొందరు కలసి బయలుదేరితిమి. సెప్టెంబరు 22, 23 తేదీలు కావలిలో గతపిత్తిమి. 22 తేదీన కావలిలో పోరసభ జరిపి చీరాల-పేరాల ప్రజలకష్టములనుగురించియు కాలగ్రామ సందేశమును గురించియు ప్రజలకు నచ్చ చెప్పితిమి. చీరాల, పేరాల సహాయానికి గాములలో వసూలుచేసి మాకు రు 105-7-11లు యిచ్చిన కాలగ్రామ శ్రేకటరి దేశభిల్లారంగయ్య గారికి వందనములు. కావలినుండి నెల్లూరు నకు వచ్చి 24, 25 తారీఖులు అచ్చటవుంటిమి. 25 తేదీన శేఖర లక్ష్మీచరసారెడ్డిగారి పురమందిరమున జరిపబడిన సభలో పలువురు పలువిషయములగుర్తి ప్రసంగించిరి. సేను ఆలిపోదరుల నిర్బంధము, స్వదేశి, హిందూ మాస్టీము నికర్యత, చీరాల-పేరాల వారి కష్టములు, మున్నగు సహాయములగుర్తి మాట్లాడితిమి. నెల్లూరులో మా గ్రామముల సహాయానికి పెద్దపండాపట్టి యేర్పడినది. మాకోరకు గొప్ప శ్రమతీసికొని చందాలను వసూలు చేసిన వయోవృద్ధులను అగ్రజశ్రేష్ఠులను నగు బ్రహ్మశ్రీ కొట్రారామకృష్ణయ్యగారికి ఆసక్త వందనములు. వారు చాలా ఓర్పుతో నిలిగిన యింటికే ఎన్ని యోచర్యాయములు తిరిగి గాని చందాలు యెక్కువమంది చెల్లించలేదు. వారు వసూలుచేసియిచ్చినది రు 25 లు మాత్రమే గాన ఉదారవంతు లను నెల్లూరు సోదరులు మాకు మనోదత్తము చేసిన విరాళములను వెంటనే శ్రీరామకృష్ణయ్యగారికిగాని కాలగ్రామ వారికిగాని చెల్లించెదరనియు రామకృష్ణయ్యగారు కాలగ్రామ వారును కోరవచందాల వసూలు విషయము తగినశ్రద్ధతోనుకొందురనియు నమ్ముచున్నాము. నెల్లూరు మండలమునందలి పరిస్థితులను యిందుకు వివరించుట అవునరము. ఇక్కడ ప్రాజ్ఞీను వదలిన వక్రీకు 2, 3 కంటె యెక్కువలేరు గాని వక్రీలో హెచ్చుపండి కోర్కెనకు శ్రేష్ఠులకు నుభద్రుల వస్త్రధారణమునే చేయుచున్నారని వినుటకు సంతోషముగ నున్నది. కల్లు యజారాలవిషయములలోను మద్యపాననిరసన యత్నములలోను నెల్లూరు కాలగ్రామవారు చేసిన ప్రశంసాపాత్రము. రెండుపర్యాయములు పాడినా పాటలు కానప్పుడు సర్కారువారు విరమించుకొనక మాడవసారి బిశేరీజున రాక పోకల సౌకర్యములు లేనట్టియు జనసమాచారము వెల్లుటకు వెల్లెనవాకి అన్నపానాదు లమరుటకు వీలులేని 27 మారుమూల పూల్లలో పాటలుపెట్టినా పాడువారు రాకపోవుట వచ్చిన ఒకరిద్దరైనను రద్దుపర్చుకొనుట జూడ యాప్రబోధము కేవలము త్రాగుదభ్యాసపడిన జనులలోనుండియే కలిగినదని బాటసారి నగు నావంటివానికే గోచరించుచుండ అధికారవర్గము వారిత టనైనను తమ పట్టుదలను వీడక 25 వ తేదీన (4 వ తూరి) రహస్యముగా కేంద్రులపైకించుట కుద్దేశించుటయు సర్కారుతో వ్యాపారోత్సాహ సంబంధముగల ఏకొద్దిచుండివల్ల నో కొద్దిమొత్తమునకు కేంద్రుల రప్పించుకొనుటయు (విజయవాడ) చాల హాశ్వర్యము గలిగించక మానదు.

నెల్లూరు మండల కాలగ్రామ సంఘమువారు స్వదేశిని గురించి చాలాకృషి చేయుచున్నారు. మండల సంఘ కార్యదర్శులు: రామిరెడ్డిగారు, రాఘవయ్యగారు, అభ్యుదయ: వెంకట సుబ్బయ్యగారు, మున్నగువారు చేయుచున్న దేశసేవ జ్ఞాపకపాత్రము. మద్యపాన నిరసనము నందును స్వదేశియందును తాలూకా పోలీసు డిస్ట్రీబ్యుటర్-మునిసిపాలిటీ గట్టి పట్టుదలతో నున్నది. 26 తేదీరాత్రి మేమును నెల్లూరు కాలగ్రామవారును కలసి తిరుపతికి వచ్చితిమి. పురవాసుల కోరికపై ఆరాత్రి 10 గంటల గాములు 1 గంటవరకు మైసూరు మహారాజావారి సభమునద్ద జరిగినసభలో నెల్లూరు కాలగ్రామ కమిటీవారు 1 రాఘవయ్యగారు 2 పార్థసారథి అయ్యగారు 3 రామానాయుడుగారు వివిధ విషయముల గురించి చక్కని ప్రసంగము చేసిరి. మరుసటి యదయం (27 తేదీ) మేమందరము భజన ప్రదర్శనములతో పూరంతయు నిగిరి జనులకు కర్తవ్యాంశముల హాధింపబడినవి. సేనుకాలం ఆలయములో పట్టునూలువారిని పద్మకాలివారిని సమావేశముచేసి శ్రీఅంబుదేవయ్యుచ్చి కల్లు సారాయా త్రాగకుండుటయు ప్రతివానినద్ద ప్రమాణము చేయించితిమి. మహాలక్ష్మమ్మ ఆలయము యెదుట శ్రీవెంకటేశ్వరస్వామివారి కొండమీదికి చోలిలు చూచేదేవారివేర్చి ఆదేవతగార్త ప్రమాణము చేయుటనినదని

కోరగా మొదట కొంతసందేహములు చెప్పిరి వాటికి తగిన జవాబు యిచ్చినమీదట వారును సంతోషముతో ప్రతిజ్ఞ చేసిరి. ఈ సాయిత్ర రేడింగుగూడ వద్ద సభ జరిగినది. ఆ సభలో నెల్లూరు వారును సేనును శ్రీ గోరసామయ్యగార్- బోడి నారాయణ రావుగారును 28 తేదీన మహాత్మునిరాక సందర్భమున ప్రజలు యేమాత్రము అల్లరిచేయక శాంతముగానుండుట స్వదేశి మున్నగు విషయములం గురించి ఉపన్యసించితిమి. చీరాల-పేరాల వారి కష్టములు సేను బోధచేసితిని గాని ప్రజలందరును గాంధీమహాత్మునిరాక నిరీక్షించుచుండుటలో అప్పటికే అర్హతమగుట చేతను చీరాల-పేరాలనికి వసూలుచేయ నిలులేకపోయెను. విదేశపర్యాయము వసూలుచేయుట దహింపబడినది. 28 తేదీన నగరమంతయు చక్కగ అలంకరింపబడెను. ప్రతిపీఠీలోను ఆకు తోరణములు కనులపండువుగ నుండెను. జనము యిసుక వేసినను రాలకుండిరి. మోటారుచప్పుడి ఎక్కడకలిగినా మహాత్ముడు వచ్చుచున్నాడని మురియుచుండిరి. 27 తేదీకే ముగ్గురుజిల్లా పోలీసు నూపరించుండెట్లు, ఇన్ స్పెక్టర్లు, సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్లు, 200 రిజర్వు పోలీసు వచ్చెను గాని 28 తేదీన వీరి అదా ప్రదీయే మాకు కనుపించలేదు. మహాత్ముడు 8 గంటలకు సేలం నుండి రైలులోవచ్చి ప్రముఖుల చేత ప్రేక్షానందు సన్మానింపబడిన పిమ్మట మోటారుచప్పుడితో నరసింహాచార్యులవారి యింటివద్దకి అచ్చట స్నాన ప్రార్థనాదులను దీర్చుకొని నాటకశాల కేతెంచిరి. మునిసిపల్ డ్రైన్ క్లగారు సన్మానపత్రమును వెండి కరండముతో సమర్పించిరి. 250 గూఢాయుధులు అర్పించిరి కరండమునిధి కాలగ్రామవారికి దత్తమండల షా మనివారణ నిధికి యిచ్చివేసిరి. నాటకశాలలో ప్రేక్షకులకు టికెట్లు పట్టుబడి యుండుటచే జనసమర్దనము కలుగలేదు. మహాత్ముడు మునిసిపల్ వారికి చెప్పిన హాంతులలో ముఖ్యమైన

విషయములు:—కొండమీదికి పంచములను పోవుటకు ఆటంకము చేయుచున్నారట; ఆట్టి నిగోధములు తీసివేయించవలసినదనియు బొంబాయినుండి వచ్చే ప్రతిగుడ్డమీదను స్థానిక సంఘము వారు సుంకము వేయమనియు యోచించుచున్నది. సేను మహాత్ముని సందర్శించి పేరాలవానిని వెళ్ళువపుడు ఆయన నాయుడనావన, అదగము అపారము. గోపాలకృష్ణయ్యగారు ఎక్కడనున్నారట. అని అనుగ బంపురంలో నున్నారు అని చెప్పితిని. మౌవజులు యెక్కడ వా సము చేయుచున్నారట అని తిరిగి ప్రశ్నించినపుడు యథా ప్రకారము పాకలలో సేనున్నామని నే తెప్పించుటకు ప్రభుత్వము మునిసిపాలిటీని తీసివేయలేదా అని అడుగరేదంటిని. ఆందుమీద వారు చాలా పశ్చాత్తప్తై త్వంతో మా మునిసిపాలిటీ రద్దుఅయి మీ కష్టములు భగవంతుడు తొలగించుగాక అని అగ్ర్యుండిరి. మహాత్ముడు దత్తమండల షామనిధి సమకూర్చుటలో నునస్సును మగ్గుముచేసి యుండుటచే మా నిధివిషయము వారితో ప్రస్తావించలేదు. చీరాల-పేరాల యీ సంచారములో రావలసిన దని ఆహ్వానించితిని గాని అది సాధ్యమని మీరు తలంతురా అనిరి. అనంతరము తాతాయితులనద్ద బహిరంగసభ జరిగినది. కెలా ఫో కమిటీవారు సన్మానపత్రము వెండికరండముతో సమర్పించిరి. మహాత్ముడు ఆ వెండికరండమును స్మర్యానిధి కిచ్చిరి. మహాత్ముడు చాలాగా అగోపిగానును కొద్ది ప్రసంగము చేసిరి. జనము మహాభారతముతో వినిరి. అక్కడిశ్రీలను పురుషులను షామ సంక్షుభాగము తమ అభరణములను అర్పించుచు కలిగిరి. ప్రవ్వము వసూలుఅయినదిగాని ఈని ఉదారవంత మైనది దాదని మహాత్ములు సెలవిచ్చిరి. యీ సభలో దేశభక్త నేకటప్పయ్య శర్మోత్తమరావు మున్నగువారు బుండిరి. అనంతరం మోటారుమీద రేచిగుంటపై ప్రత్యేకరైలు మీద రాజంపేట వెళ్లిరి. రావుల సీతారామయ్య.

రత్న సరకులు ! **బొంబాయి స్వదేశి స్టోర్స్.** **వ్యవహారము !!**

నెం. 40, 41, 42, రత్నబజారురోడ్డు, బార్డిచాను, మద్రాసు.

చీరలు, రవికట, రద్దులు, కంబళ్లు, రత్నకంబళ్లు, పురుపులు, తలగడలు, పట్టు, నూలు, ఉన్ని ముదలగు పాపళ్లు, చిత్రాడలు, త్రేలగట్టు ఉయ్యలు, బొమ్మలు, పిత్తిరి టిఫ్ట్ నెట్లు, ఇతర వాటిలో నాటు రకములు, గోలు, వారముట్లు, ముదలగు నూదిరీలు, స్త్రీలు ట్రంకులు, ఇనప ట్రంకులు, అఫీసు కుపచెట్ల వస్త్ర రకములు, వైన కనుకొను వి మానద్ర ఆ కిక గిండుకొను వైకము వెల్లుల కాన్ వాను కేసులు, వ్రీపుసుములు అలవస్త్రాలు, భోవతులు మొదల వివిధ వింతయైన ముదలగునవి పలువిధమాదిరీలలో మా యొద్దగలవు. లగునవి అనేకమాదరీలలో మా వద్ద మాదిరిలలో ఉన్నవి. వాటియొక్క వివరములు తెలుపుటకు నివటచోటు చాలను. సిద్ధముగా స్టాఫులో నున్నది.

సకలజనుల సౌకర్యము, వారియొక్క లాభమును యోచించి ఈ నూతన బ్రాంచిని తెలుచియున్నాము.

రెంగుళూరు, కంచి, కాకి, మధుర, నేలం, మలబారు, అహమదాబాదు, బొంబాయి, కలకత్తా, పునా, కరాచి మొదలగు స్థలములనుండియు, మరియు హిందూదేశమునం దుండు ఇంకను మరికొన్ని ఇతరస్థలములనుండియు వారి వాకి అంత నుకు తగినట్లు వుపయోగించునట్లు వెండి మొదలైన ప్రయోజనములలోనున్న వుపయోగించిన తగిన సరీర పట్టు నూలు జుబీ షాములు రప్పించి, స్టాఫు చేసేయున్నాము. భరన్న సరసముగా వుండును.

టటో మోహిని 2883

మీరు జంతువుతోయి కత్తిపరిచారా చాలా ఇదలికయొందు నరుడుమాటా మొదల పెట్టిండు కనుకనుకా నైనను ఈ ఆ రత్నము యొకమోగించిని దుంది కోగాభివృద్ధియల రావడకు యచ్చి కుచుటకు ఇదికానును విజయమునకు కా. తి సిద్ధము.

రోబినియా తైలము

తేజశిశాములలో ఉత్తమోగించునూ కత్తివ తేజశిశులలో చుండునూ మోదర్యమును యిచ్చును. ఇతర శ్రీలు ఉత్తమోగించుచున్నాడు. (కనంచుం ఈ రెండును కలి జిలుంక సోపా అవశ్యము. ఎల్లవోట్లకు విశిష్టంబునదును.

టటోమోహిని ధూ బుడ్డి 1.5 రూ 2.5, 0.12.0, 0.5.0
రోబినియా తైలముభర బుడ్డి 1.5 రూ 1.0.0

Shyam & Co, 9, Bander st, Madras. పీయూం కంపెని, రి జుందరుపేట్, మదరాసు.

కామినియా ఆయిలు (రీజెన్ట)

మిక్కిలి పుష్టతేజవను యిండియా కేశములందు మెదమెనకు చుంక గలగుట కునుమాంద్యము వదలుటకును భావకత్తి హెచ్చుటకును తలవెండుకల పుక్కుర ముగ విగనిగలాదుచుండుటకును ప్రతి శ్రీయును పుత్తిపు కుమారును ముఖ్యముగా

తలవెండుకలకు నూతన పొందర్యమును కలిగించి దానిని బాగుగా మెండుటకు తగిన శక్తుతి తలనా నెయందు కలవు. యందును పోగొట్టుచు. కోరజనులకు పట్టు కంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదమెనకు చాలవల్లదనమును కలిగించును. పరి మెండ గుటులన కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును

కామినియా ఆయిలు తలనా నె అన్నిటితోను శ్రేష్ఠమైనది. శ్రీలకుకు పురుషు లువను, నెక్కుచుండికి మహాపకారము మొనరించినది.

సేను వీని నుపయోగించిచూడును.

తల పుకబుడ్డి 1.0.0 వి. సి. చాక్లి 0.5.0 అణాలు.
నూడులుడ్లు 2.10.0 వి. సి. చాక్లి రు 0.12.0 అణాలు
సోడ ఎకెట్లు. వి. సి. మహామార్తరు కమిషను రు 0.2.0 ప్రత్యేకము.

అంగ్లోయిండియను డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెని.
155 జమ్మకునీడు, బొంబాయి.

D 126 W 100.

దేశీయ పరిశ్రమలు.

అవి అభివృద్ధిచేయుటకు కారణములు

మన దేశీయపరిశ్రమల నన్నియు పాశ్చాత్యులంతరింప జేసికొంటున్నందున, కొందరు బుద్ధిమంతులు చర్చితజ్ఞానము లేని నవనాగరిక దేశభక్తులు పశ్చిమవాయువులు మనభరతభూమిమన వీరులుచేతనే మన మంత విశ్వవ్యవస్థలము, విశ్వావస్థలము, నాగరికుల మయితిమని నమ్ముచున్నారు. చెందుమాడువందల వత్సరములనుండి మన పరిశ్రమలలో సంబంధము కలిగించుకొనిన అంగ్లేయచర్చితజ్ఞులచే నిష్పత్తిసాత్యుద్ధితో వ్రాసిన చర్చితల యందలి ముఖ్యవిషయముల వ్యాసాంతమున పొందు పరచుచున్నాము. పూర్వము మనదేశము పర దేశములకన్న పరిశ్రమల విషయమై అగ్రస్థానము వహించినది. ఇప్పుడు దక్షిణదేశమున చాల వెనుకగడి లక్ష్యంతో యండవమాడుగృహములు చార్చిత్య దేశము నెడలమైరి. ఆర్యావర్తమునందు వ్యవసాయము సేత వడలము కెమ్మము ప్రధానవృత్తులైతే ఆయాభాతులు వారి వారి కులవృత్తులలో నుండిరి. వైశ్యులు వాణిజ్యమున పాల్గొని యుండిరి. బ్రాహ్మణులు విద్యావిషయమున తగుశ్రద్ధ వహించి యుండిరి. వారు గడించిన విద్యలు కార్మికబృందమునకు గూడ లభించుట కవకాశము లేకపోయినది. ముఖ్యముగ కార్మికులకు చర్చితజ్ఞానము వ్యాపారవిషయములు తెలిసిన యెప్పటికప్పుడు దేశీకాలపాత్రముల ననుసరించి తమయొక్క వైపునను వినియోగించుకొనియుండెడిది. కాని అట్లు లభించియుండలేదు పాశ్చాత్యదేశములలో అమెరికాయందు ప్రత్యయత్నాత్మిక కార్యాలయము. ఇంగ్లాండు మిక్కిలి చరిత్రదేశము; అట్లుండియు వారు హిందూ దేశమునందు ప్రత్యయత్నాత్మిక వార్యాలయములలో నూలుబట్టులు తయారుచేసి ఆ దేశకట్టుబట్టులతో మనదేశమున విక్రయించు కొనుచున్నారు. మనదేశానికి ముఖ్యకారణము అంగ్లేయపథు త్వమువారు మన దేశీ పనుల నసంపదేయములయని చర్చితల మూలమున విశదమగుచున్నది.

ఇతరదేశముల దేశసాధిక భంగకరిమైన చేతిపనులంత గా మనము తయారుచేయుదుము. ఇంజనులు మున్నగు యంత్రములు మన దేశమున ప్రభుత్వ యంత్రములకు తయారు చేయరాదు. 60 వ సంవత్సరము దాటి నూలుబట్టులయందు

తయారుచేయవలసిన ప్రత్యేకయుత్తరములు పొందవలయును. ఇట్టి న్యాయములు భర్తములు నాగరికప్రపంచము దేశదేశముల వై ననుకలవా! ఈస్టిండియా వర్తకసంఘము స్థాపించక పూర్వము క్రైంచివారు అంగ్లేయులు మున్నగు వారందరు తమధనమును భారతవర్షమున కర్పించి యిచ్చితచేతితో తయారుకాబడువత్తములను కొనుచుండెడి వారులాభమంతగా చాలుటలేదని ప్రత్యేకము కొన్నిలక్షల సేతపనివారల స్వాధీనముచేసికొనినచో మన యిష్టానుసారము వర్తింపవచ్చునని యెంచి అచ్చటచ్చట కంపెనీలు యేర్పాటుచేసి పనివారల బాధింపసాగిరి. స్వదేశసంస్థానాధీశ్వరులు మత్తుద్రవ్యముల నుపయోగించుకొని వారకాంతిల శృంగలవినోదముల మునిగి తేలియాడుచు చిత్తస్వైరము లేకుండిరి.

తరుణము పాగున్నదని ఈస్టిండియా కంపెనీ నొకటి స్థాపించి తనూలమున పశ్చిమ దేశములతో గొప్పవర్తకమును సాగించిరి. పూర్వముపర దేశములకు యెగుమతి చేయు దేశము ప్రతినెలనూ 60 కోట్ల రూపముల పత్రములు దిగుమతి చేయుచున్నది. ఇంతియోగాదు. రాసురాసు మనదేశీయ సోదరులు సోమరులైరి. పాశ్చాత్యులు మచ్చుచల్లెరి. పంచదార అగ్ని పెట్టెలు, కాగితములు, పాపీలు, పెన్నెలు, రంగులు, యంత్రములు, సజ్జాభిర్య, అత్తరులు గొడుగులు సారాయలు, కత్తులు గడియారములు మున్నగున వెన్నియో దిగుమతి యగుచున్నవి. పరదేశజులు చేతివృత్తులమీద మన దేశదేశమునై సలమునకు తొమ్మిది మానము లాధారపడియున్నారు, వారు చేయుచున్న పులు యెధరకై నను హిందువుల నెత్తిమీద పారవైచి సామ్యు చేసికొనవలయును. వారివారి దారాపురుల పోషించుకొనవలయును. ఇటుల 200 వత్సరములనుండి మనదేశమునందు అంగ్లేయులు జన్మనీవారు క్రైంచివారు వర్తకమాలమున తమదేశమున నింపుకొనిరి. ఇందు మిక్కిలిగా ఇంగ్లాండుచేరి గొప్పగొప్ప ఫ్యాక్టరీలు స్థాపములు నిర్మింపబడినవి. హిందూదేశమునందు ఘమాదు 24 కోట్లజనులు, వ్యవసాయము, వడంగము సేత మున్నగు ముఖ్యవృత్తులుగల వారలైతే ఆర్థికవిషయమై తలంపలేరైరి. వర్తకులుగా వచ్చిన అంగ్లేయులు తమ పోటీదారుల నోడించి తమ రాజకీయ తంత్రములచే రాజ్యము నంతయు స్వాధీనపర్చుకొనిరి. పాశ్చాత్యపాఠముల అమెరికానుండి తయారు కండియూప్రతి బాతుగా నేడు అమెరికానుండి తయారుగు కంబోడియా ప్రతి బాతుగా నేడు కనపింపవచ్చును. కలకత్తా

చేవునుండి ఇతరదేశములకు యెగుమతి చేయబడినబట్టులు ప్రతి 20 వత్సరములలో నెట్లు మారినదో యీక్రింద తెక్కలవల్ల తెలియును.

క్రమేణ బట్టల యెగుమతి తగ్గి దూడ యెగుమతిపెచ్చి నది. ఇందులకు కారణ మంగ్లేయ ప్రభుత్వము కాక మరేదియో ఆలోచింపుడు. ఇంగ్లాండు చాడు తేమగల భూమిగాని సాధ్యమైనచో ప్రతిపండించువారినిగూడ దండించెడివారే. ఇంగ్లాండు మన ప్రతినెల అమెరికాప్రతి కొనుటచే మనము విధితక జపా నకు విక్రయించుకొని 50 కోట్ల రూపములు నష్టము పొందుచున్నాము. ఇంకను మనసోదరులు పశ్చిమ కార్మికులు బడు యిబ్బందులకు చింతిల్లుచున్నారు. ఇటీవల డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్సు అను అంగ్లపత్రిక పాపము లాంకడయరు మాంచెప్టర్ మిల్లులగుడ్డలపై దిగుమతి పన్ను తగ్గించదని ప్రభుత్వమునకు సలహానిచ్చుచున్నది. సర్వదేశములు తమతమ పరిశ్రమల నభివృద్ధికి తెచ్చుకొనుచుండ మన దేశీయనాయకులలో కొందరు పాశ్చాత్యుల వెనుక తాళమువేయుచు మన పరిశ్రమలకు భంగము కలిగించుచుండుట భావ్యభివృద్ధికి శుభశూచకము కాదని విన్నవించుచున్నాము. —దేవాంగద్యోతి.

స్వదేశ మానసికత వస్తువులు.

గట్టి పని! వెల సరసము!!

క్రమేణ మన ఉక్కులలో తయారుచేయబడుచున్న చిన్న, పెద్దనైజుల నుడతచాకులు, పేనాకత్తులు, బత్తాయికత్తులు, లీవరు విశేషముగా వేసి తయారుచేయబడుచున్న అన్నినైజుల యిత్తడి కప్పతాళములు, ఇనుపు కప్పతాళములు, ఇత్తడి యనుము కలిసిన కప్పతాళములు, ఇత్తడి యనుము కలిసిన కప్పతాళములు, మంచి తాళములలో బందోబస్తు చేయబడిన యనుకపెట్టెలు వగైరా సామానులు మా కర్మాగారమున తయారుగుచున్నది. (2081)

ధరభాతులు కుపిన ధరలు తెలుపబడును. వర్తకులకు సరసమైన కమీషన్ నీయబడును. తంతి చిరునామా: బి. వెంకటేశ్వర అండ్ కో., "ఇండస్ట్రీస్" కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc. పెద్దాపురం. పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

'సర్విసు' అనగా ఏమి?

మూల్యముగ మోటారుబండ్లు సైకిళ్లు ఉంచుకొనువారు గమనించవలెను.

'సర్విసు' అనగా ఏమి? అని అడగవలసిందిగా ముఖ్యముగ ఇంగ్లాండు, అమెరికా మోటారు ప్రతికలలో యీమాట అధికముగ ఉపయోగించబడుచున్నది. సర్విసుకాని అను నొకకాని కొన్ని పెద్దవ్యాపారపుకంపెనీవా రెవ్వరును చున్నారు.

సర్విసు అనగా ఏమి? నీవద్ద ఒక మోటారుకారునికి అంగదాకము కెడి సోయినది అనుకొనుము. నీబండి బాగుగ తెలిసినదైన చెడిపోయిన అంగమును రిపేరు చేయుట సులభము. అయినను కంపెనీవారు చిత్తులపెట్టవచ్చును. మోటారుబండ్లును అన్యువిషయమునందు మాత్రమే కొన్నికంపెనీవారు శ్రద్ధవహించి, బండ్లకు సంబంధించిన విడిసామానుల విషయమై జోక్యము వుచ్చుకొనరు.

అడినకో కంపెనీలో ఒకసర్విసుకాని యున్నది. యధాసమయములోనున్న అటుపిమ్మట రెండు సంవత్సరములకు విడిసామానులు స్థాపన దుంచుటకు నీలు లేకుండెను. ప్రస్తుత మీకాని చక్కగ అభివృద్ధిపరుపబడినది.

మోటారుబండ్లు రిపేరు చేయుకాని పునర్నిర్మాణము గావించబడుచున్నది. ఈ రిపేరుకానిలో పోల్చుటకు దక్షిణ ఇండియాలో మరియొకప్రతిష్టాపనము లేదని చెప్పవచ్చును. విడిసామానులు అమ్ముకానిను మాడ పునర్నిర్మాణము చేయుచున్నాము.

మూ సర్విసుకానిలో విడిసామానులకాని ముఖ్యమైరి. ముఖ్యమైన మోటారుబండ్లు, సైకిలులు, బ్రష్లు, మోటారు సైకిలులకు కావలసిన విడిసామానులు స్థాపన దుంచబడును. ప్రమాదవశమున బండ్లు డీకొట్టుకొనుటకు నీబండి కెడి యేటరు చెడిపోయినది అనుకొనుము. అడినకో కంపెనీలో నీకు క్రొత్తకెడియేటరు దొరుకును. ఇందువల్ల కలుగు గొప్ప లాభ మేమనిన, మీ మోటారు బండి రిపేరు సాఫల్యము చాలాకాల ముంద నవసరము లేదు.

ఈకాని క్రొత్తయొక్కముగ నుండునట్లు పనిచేయుచున్నాము. మావద్ద మోటారుబండ్లు మొదలగునవి కొనువారికి ఉపయోగకరముగ నుండుటకై యీ కాని స్థాపించబడును. వీరి సౌకర్యమే మాకు ప్రధానము. లాభము ప్రధానము కాదు.

వీవు మోటారుబండి కొనతలచుకొనిన ఒకముఖ్యవిషయము గమనించవలెను. అయిదారు సంవత్సరములలో ఆబండికి కావలసిన విడిసామానులు సప్లయ చేయగల కంపెనీవారివద్దనే నీవు బండ్లను కొనవలెను. ఇటువంటి 'సర్విసు' యుండు మా వద్ద మోటారుబండ్లు కొనుట యొక్కము.

అడినకో కంపెనీవారు అమ్ముబండ్లను నీవు కొనినచో నీకెట్టి ఇబ్బందియుండదు. మా కీవ్యాపారమునందు 20 సంవత్సరముల చక్కని అనుభవము కలదు. మేము మంచి మోటారుబండ్లనే వేదకి అమ్ముచున్నాము.

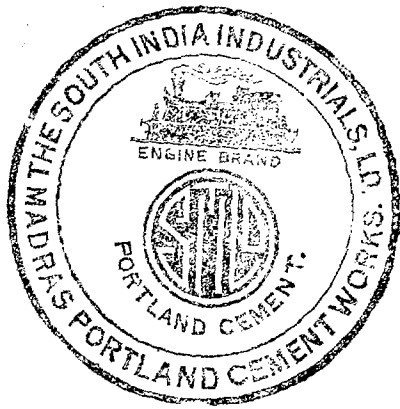
ADDISON & Co., Ltd.

Mount Road, MADRAS.

ప్రఖ్యాతిపొందిన మాయొక్క

"బ్రాండ్ పోర్టులాండ్ సిమెంటు"
"ENGINE" BRAND PORTLAND CEMENT

గవర్నెంటు డిపార్టుమెంటులు
హిందూ రాజ్యములు
గనులుత్రొవ్వ కంపెనీలు
కంట్రాక్టరులు

మదరాసు కార్పొరేషన్
మదరాసు పోర్టు ట్రస్టు
మునిసిపాలిటీలు
ఇండ్లుకట్టువారు

అందరును విశేషముగా వాడుచున్నారు. ఏలవనగా:—

1. మాయొక్క "ఇంజిన్" బ్రాండు పోర్టులాండ్ సిమెంటు శుద్ధమైన మూలనస్తువులతో చేయబడుచున్నది.
 2. బ్రిటిష్ స్టాండర్డ్ స్పెసిఫికేషన్ (British Standard Specification) ప్రకారము శుద్ధముగా చేయబడుచున్నది.
 3. అనేకరకములు చేయక, ఒక్క రకము ఎంతగానూ చేయవచ్చునో అంతగానూ చేయబడుచున్నది. వైశిష్ట్య కారణములచేత అందరును దీనినికొని కట్టడములకు వాడుచున్నారు. కట్టడముల బలము సిమెంటులో యున్నదని అందరికిని తెలిసియున్నది.
- సిమెంటు వీయునప్పుడు "ఇంజిన్" బ్రాండు అడిగి తీసికొనినయెడల కట్టడములందు ఏలోపములు కలుగ శరవు. సిమెంటు వాడుటయందు ఏసందేహములు యుండినను మాకు వ్రాసిన వివరము వ్రాసినాము.

ది మదరాసు పోర్టులాండ్ సిమెంటు వర్క్స్

సొంతదారులు:

ది సౌత్ యిండియా యిండస్ట్రియల్స్, లిమిటెడ్

పోస్టుబెట్టు 101, మదరాసు.

THE MADRAS PORTLAND CEMENT WORKS

Proprietors.

THE SOUTH INDIA INDUSTRIALS, LTD.

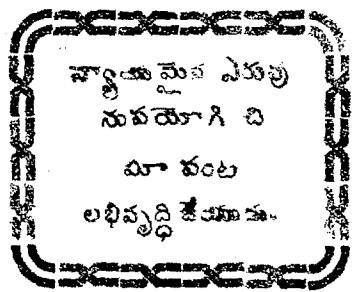
(8049)

Post Box 101, MADRAS.

International Ad. Service. S-83.

మా ప్రత్యేకత
ఫర్టిలైజరులను

వడ్లు, చెరువులు, బొంబులు,
తంకాయలు, పొగాకు
మొదలగు వంటలను
వండించుటకు
ఉపయోగింపును.

చేపలపొడి యంత్రములచే
తయారుచేయబడిన
చేపల ఎక్స్ట్రాక్టు
ఎక్స్ట్రాక్టు పొడి
మొదలగు వాటినికూడ
ఉపయోగింపును.

ఇతర వివరములకు ధరలకు ఈ క్రింది విలాసములకు వ్రాసిన లేఖలనుచూడు:—

ఇండియన్ ఫర్టిలైజర్స్ లిమిటెడ్.

ట్రీచూరు. (మలబార్ కోస్టు)

INDIAN FERTILISERS, Limited.

TRICHUR. (Malabar Coast)

లేక మనస్సు మద్దూరి చలమయ్య, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా ఎన్. డి. కృష్ణ ఆయ్యంగారు,
చార్లక, మధురజిల్లా. సి. ఆర్. రామచంద్రారావు, భొట్ల, నామకల్. టి. ఆర్. రామను
జన్, శ్రీవరంబుదూరు, చెంగల్పుట్టుజిల్లా. ఆర్. పిల్లలోకాచారి, తిరుచూరు, తంజావూరు
జిల్లా. టి. ఎన్. వెంకటేశ్వరయ్య, సన్యాసిగ్రామం, తిరువల్వేలిజిల్లా. 3014

నిర్దుష్టముగ తయారుచేయబడిన కాస్త్రీయ బోవధములు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఫార్మసీలో దొరకును.

తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఫార్మసీ,

19, హాస్ రోడ్, హంటుకోడ్ - మదరాసు.

తామర తయిలము

రాజారాణిగల డబ్బెలో ఉండును. వెల 0-6-0.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు

ఇది చూడవద్దు

చూచినచో మరువవద్దు

వైద్యరత్న పండిత

డి. గోపాలాచార్యులుగారి

ఇకల్తయ్యజా

కలరా పేగు

వ్యాధులకు జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన

ఆయుర్వేదవిద్యోషధములు

మా కలరా, ప్లేగుచుండుటకు

ముఖ్యప్రాశస్త్యము

20 వత్సరములుగ ఇండియా, బర్మా,

సిలోన్, ఏజెన్ మొదలగుచోట్ల అనేక

వేల ప్రాణులకు, కలరా, ప్లేగుచుంకి

కాపాడుటయే

కలరా శైట్టు 1-కి రు. 1-2-0

ప్లేగు శైట్టు 1-కి రు. 2-2-0

ఇకల్తయ్యజా శైట్టు 1-కి రు. 1-12-0

క్యాటలాగు ఉచితము. ప్యాకెట్ల పోస్టు

ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

41 ఆచార్యులపేరి, జి. టి. మదరాసు.

త్వరపను. కొద్ది పేర్లనుగ్రహే గలవు.

చూటికి రూ 30 లు లాభము

The Kistna Sugar Works Ltd

ది కృష్ణామంగర్

వర్క్స్ (లిమిటెడ్)

మంచినీటిపట్టణము.

(1918 సంవత్సరం ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టు ననుసరించి
ఇకల్తయ్యజా చేయబడినది.)

మూలధనము రూ 5,00,000

పేరు 1-కి రూ 50 కి చొప్పున 10,000 ల

వాటాలుగా విభజింపబడినది.

సొమ్ముచెల్లించే వద్దతులు

వాటా 1-కి రూ 10 లు చొప్పున 3 వత్సరములలోనున్న

వాటా 1-కి రూ 15 లు చొప్పున 5 వత్సరములలోనున్న

యున్న, తక్కినది రెండు వాయిదాల్లోకి విభజించబడును

వాటా 1-కి రూ 12-5-0 చొప్పున 5 వత్సరములలోనున్నది

ప్రోగ్రెస్

ఫ్యాక్టరీ కట్టించుటపై ప్రారంభమై జరుగుచున్నది.

యంత్రములకు అర్హత పంపబడియున్నది. యంత్రములు డికో

బరువెల ఆ ప్రాంతములనుండి దిగుమతియగును. ఫ్యాక్టరీ

(యంత్రాలయము) బంధనలో కట్టబడుచున్నది. త్వరలోనే

పూర్తిచేయబడును.

షగా—పూర్తి వివరములను గోరువారు

ప్రాస్పెక్టుస్ వైరాల నిమిత్తము యీ దిగువ

అడ్రసుకు వ్రాసిన బడయగలరు

అడ్రెస్:—నం 11 రు తపాలాపెట్టె

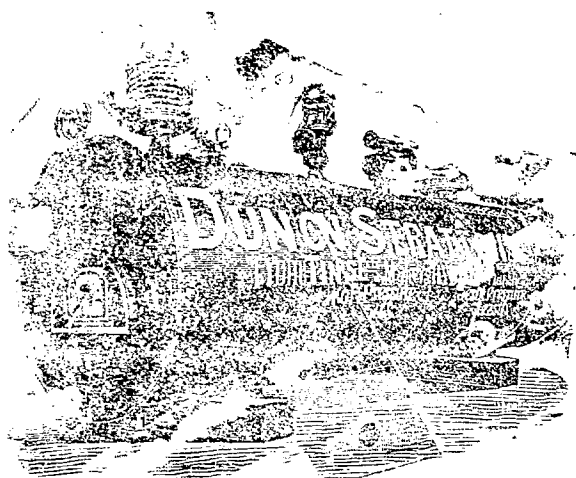
(8187) మంచినీటిపట్టణము

DUNCAN STRATTON & Co.

డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

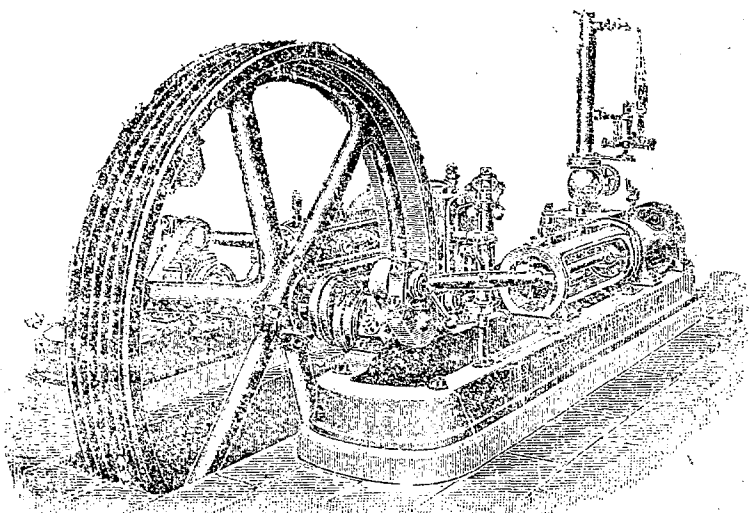
(2412)

ఎంజనీర్లు, మెషిన్ రి ఇంజనీర్లు, 9 మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

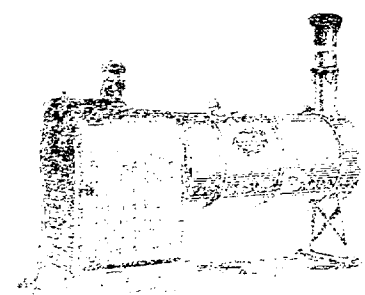
హైడ్రాపల్లిక్ కార్బన్ బాయిలర్లు.

పొడవు 10' అడుగులు
మొదలు 24' అడుగుల వరకు
మండును — డయామీటరు
ఆ 4. మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరకు యుండును.
ప్రీంబర్నింగు (వెవరు
80 హానులు మొదలు
150 హానుల వరకు వుండును.

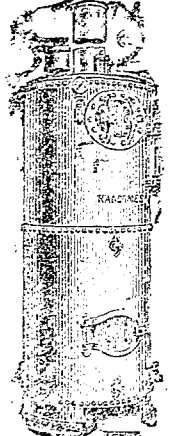

హైడ్రాపల్లిక్ లంకామెరు బాయిలర్లు.
పొడవు 25 అ. మొదలు 32 అ. వరకు వుండును.

డయామీటరు 6 అ. మొదలు 8 అ. 6 అం. వరకు వుండును.
మొత్తము 250 హా. మొత్తము 100 హా. వరకు వుండును.

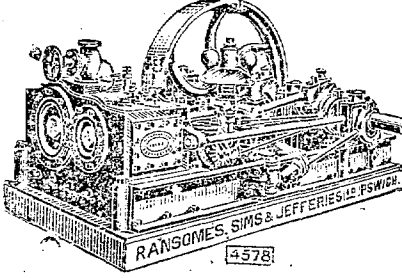
లోకో మోటివ్ బాయిలర్లు.
ప్రీంబర్నింగు వెవరు 80 హానులు మొదలు
100 హా. 120 హా. 150 హా. వరకు వుండును.

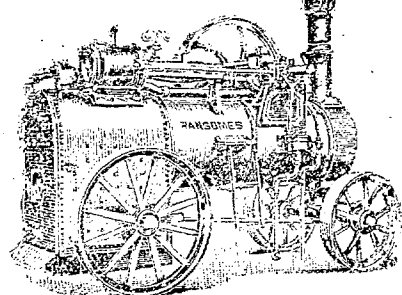
వర్టికల్ బాయిలర్లు.
ప్రీంబర్నింగు మొదలు
100 హానులు వరకు వుండును.

ఈ క్రింద తెలుసుకొనవలసిన వాటిని
సప్లయ చేయుదుము.
దూది బిల్డింగు మెషిన్, వాటి సామానులు
దూది వెన్సింగు మెషిన్
దూది స్పిన్సింగు మెషిన్
దూది పీచింగు మెషిన్
ఆన్సిరకముల స్టీము ఎంజిన్లు
ఆన్సిరకముల స్టీము బాయిలర్లు
కోల్ లోక్ వ్యవస్థ మిల్లింగు మెషిన్
నూనె మిల్లు మెషిన్
మంచుగడ్డచేయు మెషిన్
వడ్డు బియ్యముచేయు మెషిన్ వాటి సామా
ఆన్సిరకముల పంపింగు మెషిన్లు
సాగర్లు, వ్యవసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కిరగన్ నూనె తీయడము ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు (ప్లాంట్లు) కొరముట్లు
లేతులు వర్క్సు వాపు కొరముట్లు
స్టీలు వాప్టింగు, కట్టింగులు, వెల్డెస్టు
కాట్ బరన్ అండ్ కాస్ట్ విరన్ ఫుల్లింగు.
వగయరా ఆన్సిరకముల సామానులు.

సైడ్ బై సైడ్ కాంపాండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజినులు.
(కాన్ కుపాపు మొననుండి పోట్ తీయబడినది.)
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజినులు కూడా గలవు.

హెన్రీడు కాంపాండు ఎంజినులు.

పోర్టబుల్ స్టీము ఎంజినులు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీము వెవరు 120 హానులు గలవి.
కాంపాండు — హై, లో, వెవర్ సిలిండరు.
స్టీము వెవరు 150 హానులు గలవి.

వివరము లకు, ధరలకు బొంబాయిలోయుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కైనను లేక
బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోర్సు ఇంజనీర్లు కంపెనీ ప్రాప్తైటరు గారైన
మానేజర్లు బాపనయ్యగారి కైనను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్న నొప్పులకు దివ్యమృతము.
దగ్గు, శైల్యము, పడిశము, రొమ్మపడిశము, తలనెప్పి, వాయునొప్పులు,
పోట్లు, బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.
చక్కని డబ్బోలో సహ శల రూ 0-10-0; డజన్ 1-5 రూ 5-12-0. పోట్లుభర్తలు శలు.
అమృతాంజనం డి పో. } 109, ఫ్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6. తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

హనుమాన్ బోరక్కు నబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా
కుదుర్చును. ఎస్. రంగనాథంశెట్టి అండ్ సన్స్, మద్రాసు